

WSPÓLNOTA MAŁOPOLSKA

ISSN 1428-0162

NR 4/5 (20/21)

ROK VI
WRZESIEŃ
1997

KWARTALNIK STOWARZYSZENIA GMIN MAŁOPOLSKI

Kongres samorządów Terytorialnych RP

Konferencja „Współpraca Samorządów Terytorialnych
Państw Grupy Wyszehradzkiej”

Prawybory w Bochni pod patronatem Stowarzyszenia
Gmin Małopolski

PISMO PREZYDENTÓW, BURMISTRZÓW, WÓJTÓW,
RADNYCH I PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH

KOPIEC GENERAŁA JANA HENRYKA DĄBROWSKIEGO W PIERZCHOWCU

- w dwusetlecie powstania Mazurka
Dąbrowskiego

W 1872 roku w Pierzchowcu w miejscu urodzin generała Jana H. Dąbrowskiego, twórcy Legionów polskich we Włoszech - wzniesiono kopiec i ustawiono skromny pomnik.

Pomnik przetrwał do dzisiaj natomiast kopiec w czasie okupacji hitlerowskiej uległ zniszczeniu.

W dniu 15 czerwca 1996 roku położono kamień węgielny pod budowę nowego kopca, który stanie się dowodem pamięci Polaków o generale Janie Henryku Dąbrowskim.

Inicjatywę wybudowania kopca wysuwaną przez szereg osób podjęło Stowarzyszenie Miłośników Tradycji Mazurka Dąbrowskiego przy aprobacie władz gminy Gdów, pomocy Wojska Polskiego a także pod patronatem Stowarzyszenia Gmin Małopolski.

UROCZYSTE ODSŁONIĘCIE KOPCA NASTĄPI
W DNIU 7 WRZEŚNIA 1997 ROKU O GODZ. 11.00
W PIERZCHOWIE - PIERZCHOWCU
W GMINIE GDÓW

WSPÓLNOTA MAŁOPOLSKA:

Kwartalnik Stowarzyszenia Gmin Małopolski.

REDAKCJA:

Maciej Korcuć, Paweł Stańczyk,
Jan Wieczorkowski, Grzegorz Kuźma.
Przewodniczący Rady Programowej Tadeusz Kamiński.

ADRES:

ul. Grodzka 28, 30-004 Kraków,
tel. (012) 16 14 82, 21 53 89, fax. (012) 21 93 12

WSPÓLNOTA MAŁOPOLSKA

NR 4/5 (20/21)
ROK VI
WRZEŚNIEN
1997

KWARTALNIK STOWARZYSZENIA GMIN MAŁOPOLSKI

W NUMERZE

VIII WALNE ZGROMADZENIE STOWARZYSZENIA GMIN MAŁOPOLSKI.....	2
PRAWYBORY W BOCHNI POD PATRONATEM SGM.....	6
WSPÓŁPRACA MIĘDZYREGIONALNA	7
DZIEJE I TRADYCJE MAŁOPOLSKI	11
TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH MAŁOPOLSKA - ŚLĄSK	14
SAMORZĄDOWY PROGRAM AWS	16
USA	18
PREZYDENT KACZOROWSKI GOŚCIEM RADY FEDERACJI	21
MUZEUM HISTORII AK	22
SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE	23
SAMORZĄDY MAŁOPOLSKI NA UKRAINIE	29
POWÓDŹ	31
MAŁOPOLSKIE CENTRUM PRAWA MIEJSCOWEGO	35
SZKOŁY WYŻSZE	37
NAJWYŻSZA JAKOŚĆ MAŁOPOLSKA	38
RAPORT SGM	40
INTERNET	42
TELEWIZJA PUBLICZNA	43
VARIA	44
AKTUALNOŚCI	48

MAREK SZCZEPANEK

Z sąsiadami bezpieczniej

Od kilku miesięcy Stowarzyszenie Gmin Małopolski bardzo intensywnie współpracuje z sąsiadami działającymi na Śląsku. Nic więc dziwnego, że doroczne Walne Zebranie nie było zdominowane sprawami wewnętrznymi, lecz poświęcone zostało prezentacji możliwości współdziałania regionalnych organizacji samorządowych. Warto dodać, że takie kontakty są dziś łatwiejsze, gdyż w krakowskim biurze SGM działa jednocześnie Federacja Związków i Gmin Polskich, a obie organizacje mają tego samego przewodniczącego.

zanim jednak goście i delegaci przystąpili do roztrząsania korzyści płynących na przykład z tworzenia regionalnych towarzystw Ubezpieczeń Wzajemnych, mieli okazję spotkać się z księdzem kardynałem Franciszkiem Macharskim, metropolitą krakowskim. Skierował on do uczestników zgromadzenia specjalne „słowo przed pielgrzymką Ojca Świętego”, który blisko połowę czarownicę wizyt spędzi w Małopolsce.

Kardynał Macharski przypomniał, że tak zaplanowana trasa wizyty jest w pewnej mierze potwierdzeniem słów Jana Pawła II, który powiedział, iż odwiedziny nie muszą prowadzić przez centrum kraju, gdyż w ten sposób można podkreślić, czemu w istocie owo centrum powinno służyć.

KLIENT - WSPÓŁWŁAŚCIEL

W roboczej części obrad najwięcej czasu poświęcono na omówienie projektu powołania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk”. Przewodniczący Zarządu SGM - Kazimierz Barczyk przedstawiając tę propozycję, zwrócił przede wszystkim uwagę na potencjalne możliwości i korzyści finansowe płynące ze zorganizowania TUV w tak zasobnym regionie, jaki tworzą wspólnie Górny Śląsk i Małopolska. Obejmuje on bowiem rynek zamieszany przez 10 mln osób, wytwarzających ponad 30 proc. dochodu na-

rodowego. Ponieważ wraz z rozwojem gospodarczym wzrasta różnego rodzaju ryzyko, konieczna będzie szybka rozbudowa sektora ubezpieczeniowego. Dziś przeżywa on bardzo poważne trudności, o czym zdają się świadczyć bankructwa kilku firm, a także dominacja dawnych państwowych monopolistów. Jednocześnie rośnie na niespotykaną do tej pory skalę zapotrzebowanie gmin czy firm komunalnych na tego typu usługi. Wszystko to przemawia za powrotem do systemu ubezpieczeń wzajemnych, który jeszcze w okresie międzywojennym był w Polsce dość popularny. Kazimierz Barczyk podkreślił, że ten typ ubezpieczeń ma w Małopolsce ponad 130-letnią tradycję. Po raz pierwszy zaś na ziemiach polskich tego rodzaju instytucję założył w Hrubieszowie Stanisław Staszic. Budowanie instytucji ubezpieczeniowych na zasadzie wzajemności jest również zgodne z doświadczeniami krajów wysoko rozwiniętych, na przykład Niemiec.

Zaletą TUV jest łączenie roli współwłaściciela z rolą klienta, co sprawia, że składki są tak kalkulowane, aby pokrywały koszty odszkodowań i uzasadnione koszty administracyjne. W TUV nie ma potrzeby pogoni za zyskiem, gdyż nadwyżki przeznaczane są na cele statutowe, na przykład na profilaktykę. W każdym wypadku zyskuje uczestnicząca w TUV gmina, gdyż płaci stawki w granicach od 20 do 40 proc. niższe niż w innych instytucjach. Może też czerpać korzyści z zysków TUV. Większe są także gwarancje, że ubezpieczeni nie będą próbowali wyłudzać wyższych odszkodowań, gdyż uderza to w ich interesy jako właściciela.

Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych powinny działać właśnie na poziomie regionalnym, powyżej którego nie można już mówić o poczuciu wspólnoty i sprawnej kontroli samej instytucji. Nie oznacza to braku zaufania do TUV

ogólnokrajowych czy kwestionowania potrzeby zbudowania towarzystw reasekuracyjnych. Przedstawiciele Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw potwierdzili gotowość tworzenia wspólnie z SGM ponadregionalnego TUV. Eksperti Związku zwracają jednak uwagę, że nawet przy największym zaangażowaniu cały proces musi potrwać od 1,5 do 2 lat. Trzeba też zgromadzić niemały kapitał zakładowy, sięgający 20 mln złotych.

BUDOWANIE REGIONÓW

Podczas konferencji rozmawiano również o możliwości wymiany doświadczeń między regionalnymi stowarzyszeniami samorządowymi. Sprawdzone rozwiązania mogą przecież być wykorzystane w innych częściach Polski.

Przedstawiciele Wielkopolski zachęcali do powielania stworzonego u nich programu edukacji regionalnej. Czesław Tomalik - przewodniczący Związku Gmin Śląska Opolskiego, namawiał do posługiwania się przygotowanym w Opolu systemem monitoringu wydatków oświatowych.

Raz jeszcze, tym razem w bezpośredniej rozmowie, okazało się, że niemal każdy ze związków regionalnych czy branżowych dysponuje rozwiązaniami sprawdzonymi i w jakiejś mierze unikatowymi, które są, niestety, szerzej znane.

W opinii Kazimierza Barczyka, dopiero połączenie reformy centrum administracyjnego państwa ze stworzeniem polityki regionalnej i reformą powiatową może zmienić Polskę z resortowej na samorządową.

Budowanie regionów już się w zasadzie rozpoczęło. Ważną rolę odgrywają w tym procesie dobrowolne związki gmin, które -jak SGM- od kilku lat próbują integrować samorządy na terenie kilku, a niekiedy kilkunastu województw. Stowarzyszenie Gmin Małopol-

ski skupia obecnie 137 gmin i faktycznie działa na obszarze 15 województw. Mimo stosunkowo skromnych środków jakimi dysponuje (wplaty w ubiegłym roku wynosiły zaledwie 3 grosze od mieszkańca), zdecydowanie rozszerzyło swoje wpływy. Nie chodzi przy tym o zasięg, lecz o jakość i liczbę realizowanych inicjatyw. Przygotowało między innymi kilka dużych, regionalnych i ogólnopolskich spotkań, w tym I Małopolską Konferencję Samorządową, w której wzięło udział 180 prezydentów, burmistrzów i wójtów regionu. Uruchoimiło też Małopolskie Centrum Prawa Miejscowego, gromadzące i analizujące akty prawne organów gmin.

Z inicjatywy SGM tworzona jest regionalna baza danych Internetu. W ciągu roku gminy skupione w SGM mogły skorzystać z licznych konferencji specjalistycznych poświęconych między innymi reformie służby zdrowia, promocji i strategiom rozwoju, informatyzacji urzędów, infrastrukturze transportowej. Stowarzyszenie zaangażowało się również w pomoc Polakom z Kazachstanu. Wsparto ich również finansowo.

W ostatnich latach wzrosła również liczba kontaktów zagranicznych. Umożliwia to korzystanie z zachodnich środków pomocowych. Jednak SGM nie mniejszą wagę przywiązuje do transgranicznej współpracy regionalnej. Obecnie planuje na przykład wyprawę 150 reprezentantów gmin na Ukrainę.

POSTANOWIONO...

Walne Zgromadzenie SGM pozytywnie oceniło ubiegłoroczną działalność władz Stowarzyszenia, uznając, że przy skromnych środkach i oszczędnej gospodarce finansowej udało się zrobić znacznie więcej niż w latach poprzednich. Przyjęto też kilka uchwał i rezolucji.

Delegaci podziękowali Ojcu Świętemu - Janowi Pawłowi II, „za wszystkie znaki przywiązania do Małopolski”. Jednocześnie w związku z rychłym przyjazdem Ojca Świętego do Ojczyzny zaapelowali o „pilną ratyfikację konkordatu”. Zachęcając do udziału w referendum konstytucyjnym stwierdzono, że „przyjęte w konstytucji rozwiązania nie realizują w pełni postulatów środowisk samorządowych”.

W odrębnej uchwale opowiedziano się zdecydowanie za tworzeniem TUW Małopolska-Śląsk. SGM zadeklarowało, że dla wzmocnienia współpracy w ramach Państwa Grupy Wyszehradzkiej we wrześniu zorganizuje konferencję samorządową z tych krajów. Opowiedziano się także za realizowaniem przez władze państwowe konsekwentnej polityki zmierzającej do zapewnienia Polsce pełnoprawnego członkostwa w NATO, obiecując przyznanie w 1999 roku 16 tytułów Małopolanina Roku przedstawicielom państw, które położy największe zasługi dla naszej integracji z tą strukturą.

Odnosząc się do potrzeb regionu, delegaci opowiedzieli się za szybkim stworzeniem w głównych miastach Małopolski sieci wyższych szkół zawodowych. Zapowiedzieli też udzielenie pomocy merytorycznej i finansowej Związkowi Międzygminnemu „Zimowa Olimpiada 2006”.

Stowarzyszenie jeszcze raz stwierdziło, że konieczne jest pilne zakończenie reformy samorządowej, poprzez wprowadzenie trójszczeblowej struktury administracji, systemowe uporządkowanie ustroju finansów gminnych i podjęcie działań umożliwiających realizację zadań oświatowych gmin na wysokim poziomie.

W specjalnej uchwale SGM negatywnie odniósł się do prezydenckiej propozycji wprowadzenia wyborów bezpośrednich. Za niewłaściwe uznano dokonywanie daleko idących zmian ustroju samorządu na podstawowym, pierwszym szczeblu przy jednoczesnym wstrzymaniu reformy strukturalnej. Najwięcej kontrowersji i sprzeciwu - jak wynika z rozmów z delegatami - wywołuje propozycja pozostawienia wyłącznie w rękach partii politycznych prawa zgłaszania kandydatów. Może to w ich odczuciu doprowadzić do upartyjnienia samorządów nawet tam, gdzie doskonale radziły one sobie bez ingerencji ugrupowań politycznych.

Przedruk
z Tygodnika Wspólnota z 17.05.1997r.

Uchwały i rezolucje przyjęte na VIII Walnym Zebraniu SGM w dniu 25 kwietnia 1997 roku w Krakowie

I. Umiłowany Ojciec Święty,

W przeddzień rozpoczęcia Pielgrzymki do Ojczyzny, Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie i Radni z miast i gmin Małopolski, zgromadzeni w Krakowie na Walnym Zebraniu Stowarzyszenia Gmin Małopolski, pragniemy gorąco przywitać Waszą Świątobliwość na Ziemi Małopolskiej.

Mieszkańcy małopolskich miast i gmin, samorządowe władze Małopolski - jej gospodarze, zaangażowani w przygotowanie Pielgrzymki, radują się z przybycia Ojca Świętego do ziemi rodzinnej.

Raz jeszcze pragniemy podziękować Waszej Świątobliwości za przyjęcie Tytułu Honorowego Małopolanina. Dziękujemy za wszystkie znaki przywiązania do Małopolski. Z uwagą będziemy wstuchiwać

się w nauczanie Waszej Świątobliwości.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski zrzeszające 137 miast i gmin historycznej Małopolski wyraża ubolewanie i żal, że Parlament Rzeczypospolitej od prawie 4 lat nie ratyfikował Konkordatu - umowy międzynarodowej ze Stolicą Apostolską. Ponownie apelujemy do władz państwowych o pilną ratyfikację Konkordatu.

II. Stowarzyszenie Gmin Małopolski apeluje do Mieszkańców Małopolski o wzięcie udziału w referendum konstytucyjnym zarządzonym na 25 maja 1997 roku.

Niezależnie od zapatrywań co do treści Ustawy Zasadniczej, powszechne głosowanie nad Konstytucją Rzeczypospolitej jest szczególnie ważne w dziejach Narodu Polskiego. Sprawa ta wymaga aktywnego udziału wszystkich obywateli, pomimo braku wymogu udziału w referendum połowy obywateli oraz nie przedstawienia pod powszechne głosowanie także Obywatelskiego Projektu Konstytucji.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski z uwagą obserwowało prace nad zapisami Konstytucji dotyczącymi samorządu terytorialnego. Przyjęte rozwiązania nie realizują w pełni postulatów środowisk samorządowych. Ponownie opowiadamy się za konsekwentną decentralizacją państwa, która w tej sytuacji musi znajdować wyraz w szczegółowych ustawach.

III. Zgromadzeni na Walnym Zebraniu Stowarzyszenia Gmin Małopolski, organizacji regionalnej zrzeszającej 137 miast i gmin deklarujemy poparcie dla inicjatywy powołania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska - Śląsk” otwartego dla gmin i przedsiębiorstw z obu regionów.

Apelujemy jednocześnie do gmin i przedsiębiorstw historycznej Małopolski z terenu 15 województw o zaangażowanie kapitałowe i organizacyjne w realizację tego przedsięwzięcia. Małopolska i Śląsk coraz bardziej zacieśniają swoją współpracę, w tym przede wszystkim gospodarczą. Obszar Małopolski i Śląska, zamieszkały przez kilkanaście milionów ludzi i wytwarzający ponad 1/3 dochodu narodowego ma szczególne znaczenie dla potencjału całej Polski. Lawinowo wzrasta zapotrzebowanie na konkretne przejawy współpracy. Na taką współpracę czekają

gminy, przedsiębiorstwa, ośrodki naukowe, a także mieszkańcy obu regionów. Istotnym obszarem takiej współpracy staje się dziedzina ubezpieczeń gospodarczych. Cieszymy się, że Zarząd Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw, zrzeszający gminy z obszaru Śląska wstępnie poparł tę propozycję.

W Małopolsce po raz pierwszy na ziemiach polskich, już w 1816 roku ks. Stanisław Staszic założył w Hrubieszowie Rolnicze Towarzystwo Ratowania się Wspólnie w Nieszczęściach. W 1890 roku Franciszek Stefczyk założył w Małopolsce pierwszą wiejską spółdzielnię oszczędnościowo-pożyczkową. W okresie międzywojennym 70 % polskiego rynku ubezpieczeniowego było zorganizowane w postaci samorządowej.

Powołanie Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych umożliwi zorganizowanie i zagospodarowanie części kapitału w obu makroregionach, stworzy członkom TUW źródła taniego finansowania przedsięwzięć modernizacyjnych związanych z instytucjami zmniejszającymi prawdopodobieństwo wystąpienia szkody losowej i przyczyni się do aktywizacji gospodarczej obu makroregionów.

IV. Stowarzyszenie Gmin Małopolski opowiada się konsekwentnie za zintensyfikowaniem współpracy w ramach Państw Grupy Wyszehradzkiej co istotnie zwiększy możliwość rozwoju gospodarczego a także realizację naturalnych powiązań między narodami Polski, Czech, Słowacji, Węgier oraz innymi państwami Europy Środkowo-Wschodniej.

Pragniemy wzmocnić współpracę między samorządami tych państw. We wrześniu 1997 roku SGM, we współpracy z Federacją Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, organizuje w Krakowie Konferencję Samorządów Państw Grupy Wyszehradzkiej z zamiarem zorganizowania w Krakowie stałego Sekretariatu Współpracy Samorządów Państw Grupy Wyszehradzkiej.

Kraków powinien być centrum współpracy Państw Grupy Wyszehradzkiej, CEFTY - podpisanej w Krakowie 1991 roku, apelujemy do władz Miasta i władz państwowych o stworzenie warunków do powstania i funkcjonowania w Krakowie instytucji i organizacji dla współpracy Państw Grupy Wyszehradzkiej.

Zwracamy się do uczestników tej konferencji o wypracowanie mechanizmów i form współpracy między miastami, gminami, regionami a przez to szerokiej współpracy politycznej, gospodarczej, naukowej i kulturalnej.

V. Stowarzyszenie Gmin Małopolski skupiające władze samorządowe miast i gmin historycznej Małopolski, w związku z toczoną debatą publiczną na temat członkostwa Polski w Pakcie Północnoatlantyckim, apeluje do władz państwowych o realizowanie konsekwentnej polityki zmierzającej do zapewnienia Polsce pełnoprawnego udziału w tym jedynym efektywnym, ogólnoeuropejskim systemie bezpieczeństwa i współpracy dla obrony pokoju na przełomie II i III Tysiąclecia.

Decyzje w tej sprawie powinny uwzględniać niekwestionowane i powszechnie wyrażane przez ogół obywateli dążenia Narodu Polskiego.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski, które dorocznie honoruje najwybitniejsze osobistości Tytułem Małopolanina Roku, przyzna w 1999 roku takie Tytuły 16 przedstawicielom państw podejmujących decyzję w tej sprawie za ich największe zasługi - głowom państw, szefom rządów lub parlamentów. Honorowe wyróżnienia, za rozbudowę bezpiecznej Europy „oddychającej dwoma płucami”, zostaną wręczone w roku 2000 w Krakowie - Europejskiej Stolicy Kultury 2000.

VI. Stowarzyszenie Gmin Małopolski apeluje o zacieśnienie dobrośąsiedzkiej, przyjacielskiej

współpracy między Ukrainą i Polską.

Zwracamy się do Rządów obu państw o wykorzystanie możliwości, jakie wynikają ze wspólnej historii i wzajemnego sąsiedztwa.

Ścisła współpraca obu niepodległych państw o dużym potencjale gospodarczym i kulturowym, leżących w sercu Europy, jest szansą dla rozwoju Ukrainy i Polski, w tym Małopolski. Proponujemy aby samorządy terytorialne obu państw - a szczególnie miasta, gminy w Małopolsce nawiązały partnerską współpracę z miastami i gminami na Ukrainie.

Wyjazd 150 Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Radnych z Małopolski na Ukrainę, organizowany przez SGM w czerwcu 1997 roku służy lepszemu poznaniu i współpracy

VII. Stowarzyszenie Gmin Małopolski opowiada się za utworzeniem w głównych miastach Małopolski wyższych szkół zawodowych pod patronatem m.in. uczelni krakowskich.

Apelujemy do środowisk naukowych oraz władz samorządowych i rządowych o podjęcie w tym zakresie konkretnej współpracy wobec nowych możliwości stworzonych przez projektowane zmiany ustawowe.

Opowiadamy się za dostosowaniem systemu kształcenia do potrzeb wynikających ze zmian gospodarczych i społecznych, za istotnym zwiększeniem możliwości kształcenia na poziomie wyższym zawodowym w pobliżu miejsca zamieszkania.

Jednocześnie apelujemy, aby każda gmina Małopolski stworzyła stypendium dla umożliwienia najzdolniejszym studentom, pochodzącym z małopolskich miast i gmin podjęcia studiów w wyższych uczelniach z Krakowem na czele.

Ufundowanie stypendium dla mieszkańców gminy jest nie tylko nawiązaniem do naszych wielowiekowych tradycji, stanowi także bardzo dobry sposób zapewnienia gminie kwalifikowanych kadr oraz stworzenia więzi między

gminą a jej mieszkańcami.

VIII. Stowarzyszenie Gmin Małopolski zwraca się do Rządu RP o jednoznaczna deklarację i udzielenie Związkowi Międzygminnemu „Zimowa Olimpiada 2006” niezbędnej pomocy finansowej i merytorycznej.

Idea organizacji Igrzysk Zimowych w Polsce zyskała w Polsce wielu zwolenników i jest szansą rozwoju szczególnie dla Małopolski. Związek Międzygminny „Zimowa Olimpiada 2006” z własnych środków przygotował wstępny Wniosek, uzyskał poparcie władz samorządowych i wojewódzkich a także Polskiego Komitetu Olimpijskiego.

Oczekiwana, konieczna pomoc Rządu RP da gwarancję, że Wniosek zostanie złożony we właściwym terminie i nabierze odpowiedniej rangi. Konkurencyjny wniosek zorganizowania Zimowych Igrzysk Olimpijskich 2006 w słowackich Tatrach cieszy się pełnym poparciem i pomocą władz państwowych Słowacji a na czele komitetu organizacyjnego stoi Premier Słowacji.

IX. Stowarzyszenie Gmin Małopolski zwraca się do Rządu RP o pilne dokończenie reformy samorządowej poprzez wprowadzenie trójszczeblowej struktury władzy publicznej, systemowe uporządkowanie ustroju finansów gminnych i podjęcie działań umożliwiających realizację zadań oświatowych gmin na wyższym poziomie.

Nadal brak jasnych, zobiektywizowanych kryteriów dla podziału subwencji na zadania oświatowe. Uwzględnić należy wyniki monitoringu prowadzonego przez organizacje samorządowe. Finanse komunalne są stale uszczuplane. Niekonsekwentna i niespójna polityka rządu uniemożliwia zaplanowanie budżetów i realizację zadań gminy.

Domagamy się przestrzegania zapisów ustawowych, zgodnie z którymi przekazanie gminie nowych zadań wymaga

zapewnienia koniecznych środków finansowych na ich realizację.

X. Stowarzyszenie Gmin Małopolski wyraża sprzeciw wobec zgłaszanych projektów nowelizacji samorządowej ordynacji wyborczej zgodnie z którymi już w najbliższych wyborach prezydent, burmistrz, wójt wybierani byłiby w bezpośrednich wyborach spośród osób zgłaszanych wyłącznie przez partie polityczne.

Propozycje takie zmieniają istotnie dotychczasowy ustrój samorządu, pomniejszają rolę rady gminy i radnych, uzależniają wykonawczą władzę w gminie głównie od partii politycznych.

Za niewłaściwe uznajemy dokonywanie daleko idących zmian w odniesieniu do ustroju samorządu na podstawowym, pierwszym szczeblu, przy jednoczesnym wstrzymaniu reformy samorządowej.

Przeciwstawiamy się obraźliwym ocenom sformułowanym przez wysokich urzędników Kancelarii Prezydenta o aktualnie urzędujących prezydentach, burmistrzach i wójtach i trybie ich wyboru.

Kazimierz Gąsior

Przewodniczący

VIII Walnego Zebrania SGM

Przewodniczący

Rady Miejskiej w Tarnobrzegu

Walne Zebranie Stowarzyszenia Gmin Małopolski, które zbiera się raz do roku jest najwyższą władzą SGM - organizacji zrzeszającej 137 gmin z historycznej Małopolski.

W Walnym Zebraniu uczestniczą Delegaci gmin członkowskich - Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie, Przewodniczący Rad Gmin.

Powyższe rezolucje zostały przyjęte, w odrębnych głosowaniach, zdecydowaną większością głosów a uchwała na przywitanie Ojca Świętego jednogłośnie.

Bochnia 6-7 września 1997

Impuls do przeprowadzenia prawyborów na terenie Małopolski dało Stowarzyszenie Gmin Małopolskich. Na apel władz Stowarzyszenia odpowiedziało wiele miast - członków Stowarzyszenia, spośród których wybór padł na Bochnię jako na ośrodek, gdzie preferencje wyborcze bardzo dokładnie pokrywają się z wynikami osiąganymi przez poszczególne komitety wyborcze w całej Małopolsce.

Wybór Bochni szczególnie ucieszył jej władze, gdyż dobrze i sprawnie przeprowadzone prawyборы są gwarantem promocji miasta nie tylko w regionie, ale i w całym kraju. Ranga bocheńskich prawyborów wzrasta jeszcze bardziej po wycofaniu się Wrześni - tradycyjnego miejsca przedwyborczych „zapasów” partii politycznych.

Bocheńskie prawyборы odbędą się w terminie 6 - 7 września 1997 roku., a więc na dwa tygodnie przeze wyboraми. W tym samym terminie odbędą się prawyборы w Wieruszowie, co z pozoru może skomplikować całe przedsięwzięcie, jednak po dłuższym zastanowieniu się organizatorzy bocheńskich prawyborów doszli do wniosku, że nałożenie się tych imprez wyjdzie raczej na dobre obu miastom, gdyż wzmocni element konkurencji z korzyścią zarówno dla organizatorów jak i komitetów wyborczych.

W bocheńskich prawyborach weźmie udział 8 komitetów wyborczych:

- Akcja Wyborcza „Solidarność”
- BBWR - Blok dla Polski
- Krajowa Partia Emerytów i Rencistów
- Ruch Odbudowy Polski

- Sojusz Lewicy Demokratycznej
- Unia Pracy
- Unia Prawicy Rzeczypospolitej
- Unia Wolności.

Z większych partii zabrakło jedynie PSL, które nie wyrażało zainteresowania imprezą od samego jej początku.

Sam akt głosowania odbędzie się w niedzielę 7 września, jednak oficjalne rozpoczęcie prawyborów dokona się dzień wcześniej, o godz. 14 występem artystycznym. Na sobotę dla każdego komitetu wyborczego przewidziano po dwa 15 minutowe wystąpienia. O ich kolejności zadecyduje losowanie. Impreza niedzielna rozpocznie się o godz. 9 także występami artystycznymi. Od godz. 11 i 14 każdy komitet wyborczy będzie miał okazję do ponownej prezentacji swego programu.. Samo głosowanie odbędzie się w godz. 9 - 16.30. Głosować będzie się jedynie na komitety wyborcze, nie na konkretne nazwiska (jak to ma miejsce w wyborach), nie będzie też osobnych kart do Sejmu i Senatu. Na karcie zostaną umieszczone nazwy wszystkich komitetów wyborczych, niezależnie od ich uczestnictwa w prawyborach... Akt głosowania będzie miał miejsce w 10 punktach wyborczych, zlokalizowanych na Rynku. Czynne prawo wyborcze przysługuje jedynie wyborcom z terenu miasta Bochni. Po zakończeniu głosowania liczeniem głosów zajmie się Miejska Komisja Wyborcza z siedzibą w Urzędzie Miejskim, a czas potrzebny do obliczenia wyników umiłą znane i lubiane zespoły wokalne - muzyczne, które towarzyszyć będą prawyborom przez cały

czas. Oficjalne ogłoszenie wyników zostanie dokonane ok. godz. 21, po czym 3 minuty na ich omówienie otrzyma każdy komitet wyborczy.

Oprócz prezentacji ze sceny poszczególne komitety wyborcze otrzymają do swojej dyspozycji punkt agitacyjny na Rynku, istnieje też możliwość prowadzenia dodatkowej kampanii wizualnej za pomocą plakatów, transparentów i innych przedmiotów - po uzgodnieniu z organizatorami.

Oprócz niewątpliwych walorów poznawczych (możliwość osobistego kontaktu z wieloma znanymi politykami) wyborcy będą mieli możliwość wygrania cennej nagrody z tego powodu, że każdy głos jest jednocześnie losiem na loterii.

Dla wygody uczestników okolice Rynku, gdzie odbędą się prawyборы, zostaną zamknięte dla ruchu kołowego. Na przyległych ulicach ustawione zostaną punkty gastronomiczne, sklepy z pamiątkami itp.

Organizatorzy zadbali o odpowiednie nagłośnienie prawyborów w mediach. Oficjalny patronat medialny objęły liczące się w kraju stacje telewizyjne i radiowe. Oprócz nich funkcję sponsorów sprawują największe zakłady przemysłowe regionu bocheńskiego - wszystko po to, by prawyборы nie obciążały kieszeni podatnika.

Wszelkich szczegółowych informacji udziela: Stowarzyszenie Gmin Małopolski a także Biuro Organizacyjne Prawyborów w Bochni ul. Planty 1 tel. (014)61-220-01 lub 61-224-75 Dyrektorem Biura jest Krzysztof Pławiecki

KAZIMIERZ BARCZYK

Współpraca dwóch regionów. Małopolska i Śląsk

I. Współpraca międzyregionalna

Polska będąc państwem unitarnym jest podzielona przestrzennie na regiony. Podział ten wynika z czynników geograficznych, historycznych i gospodarczych.

Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich - ogólnopolska organizacja związków i stowarzyszeń gmin przyjęła w grudniu 1996 roku program, w którym czytamy:

„Konieczne jest przywrócenie samorządu także na poziomie jednostek regionalnych - silnych województw. Zadaniem Federacji winno być inspirowanie stworzenia regionalnych strategii rozwoju umożliwiających prowadzenie aktywnej polityki regionalnej. Federacja zraszająca organizacje regionalne ma w tym zakresie do odegrania szczególnej roli. Aktywnego udziału Federacji wymagają prace nad Europejską Kartą Samorządu Regionalnego. Federacja będzie wspierać organizację ogólnopolskich i regionalnych targów gmin a także promocyjnych wydawnictw poświęconych poszczególnym regionom.”

Jednocześnie w stanowiskach przyjmowanych odnośnie reformy administracji publicznej Federacja podkreśla, że opowiada się stanowczo za unitarnym charakterem państwa.

Tak więc kiedy mówimy o współpracy międzyregionalnej mamy na myśli:

- współpracę między samorządami, przedsiębiorstwami, ośrodkami naukowymi, organizacjami społecznymi i innymi podmiotami życia społecznego

- w przyszłości współpracę silnych samorządowych województw w ramach trójszczeblowej struktury samorządu terytorialnego

II. Warunki współpracy międzyregionalnej

Tak rozumiana współpraca międzyregionalna możliwa jest tylko wtedy gdy samorządy i inne wymienione podmioty będą miały rzeczywistą samodzielność działania i możliwości rozwoju. Właśnie rozwój regionalny, rozwój miast i gmin jest jednym z warunków współpracy międzyregionalnej.

Konieczna jest dalsza decentralizacja państwa zapewniająca przede wszystkim przekazanie decyzji w sprawie dyspozycji środkami publicznymi podmiotom lokalnym co najmniej do poziomu 50% środków publicznych państwa.

Zarządzanie państwem przez administrację centralną należy ograniczyć do zadań strategicznych z rzeczywistą reformą centrum administracyjnego. Dopiero połączenie reformy centrum administracyjnego państwa, stworzenia polityki regionalnej i reformy powiatowej zamieni Polskę resortową na Polskę samorządową, zracjonalizuje administrację publiczną i ograniczy administrację specjalne.

Państwo oparte na gospodarce rynkowej i demokracji wyzwala na wielką skalę inicjatywę gospodarcze, społeczne i kulturalne, które wymagają prowadzenia polityki, koordynacji na poziomie ponadlokalnym i regionalnym - dla sprostania wyzwaniom konkurencji międzynarodowej.

Należy się opowiedzieć za takim modelem życia publicznego, który zgodnie z zasadą pomocniczości wypełnia przestrzeń między obywatelem a rządem odpowiedzialnością za sprawy publiczne ze strony jednostki, rodziny, wspólnoty lokalnej i regionalnej, zgodnego z polską tradycją historyczną i kulturową.

Istotnym warunkiem współpracy międzyregionalnej jest wprowadzenie województw - regionów i prowadzenie polityki regionalnej.

III. Konkretnie formy współpracy międzyregionalnej

Już dziś konieczne i możliwe jest podejmowanie takiej współpracy. Jedną z takich form współpracy jest organizowane z inicjatywy SGM „Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych - Małopolska Śląsk”

Stowarzyszenie Gmin Małopolski zrzeszające 137 gmin z województwa Polski południowej podejmuje także inne inicjatywy na rzecz regionalnego rozwoju oraz współpracy regionalnej. W maju odbędą się po raz drugi Małopolskie Targi Gmin. SGM udzieliło poparcia inicjatywie organizacji w Małopolsce Igrzysk Olimpijskich. Stwarzają one szansę na promocję i zrównoważony rozwój regionu. Dostrzegając rzeczywiste problemy gmin SGM podejmuje inicjatywy na rzecz opracowania strategii gmin, zwiększenia udziału mieszkańców w działaniach samorządu (we współpracy z Academy for Educational Development). Istotne znaczenie ma powołane w ramach SGM Małopolskie Centrum Prawa Miejscowego. W ramach SGM organizujemy Małopolską Agencję Informacyjną - forum lokalnej prasy. Współpraca gmin dotyczy także wykorzystania nowoczesnych technik przekazu informacji - sieci Internet, w której we współpracy z miastem Tarnów utworzone zostało Centrum Internetu Małopolska OnLine.

Istotne znaczenie ma współpraca wychodząca poza granice Polski, szczególnie w ramach samorządów Państw Grupy Wyszehradzkiej a także Ukrainy. Odpowiadając na to wyzwanie Stowa-

rzyszenie Gmin Małopolski organizuje w czerwcu Wyjazd Promocyjny na Ukrainę, w którym weźmie udział 150 Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów Małopolski. We wrześniu na Wawelu w Krakowie odbędzie się Konferencja Samorządów Państw Grupy Wyszehradzkiej z propozycją powołania stałego Sekretariatu w Krakowie.

Plaszczyzną współpracy międzyregionalnej staje się Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, która zrzesza organizacje samorządowe ze wszystkich polskich regionów. W ramach Federacji poszczególne organizacje podejmują szczególne teamty w formie organizowanych konferencji problemowych „Strategie Rozwoju Gmin obszaru zlewni rzeki Pilicy” /Związek Gmin „Pilica”/, „Doświadczenia i efekty projektu „Strategie Rozwoju Gmin Śląska Opolskiego” /Związek Gmin Śląska Opolskiego/, „Współpraca samorządów Państw Grupy Wyszehradzkiej” /Stowarzyszenie Gmin Małopolski/, „Polityka Regionalna Państwa” /Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw/, „ Forum Regionów Polskich” /Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw/, „Turystyka i Agroturystyka” /Stowarzyszenie Gmin Regionu Wielkopolski/, „Rola samorządów lokalnych w trosce o rozwój kulturalny, materialny i duchowy społeczności lokalnych” /Stowarzyszenie Gmin Regionu Wielkopolski/, „Budowa autostrad a samorządy” oraz „Rozwój gospodarczy w pasie nadmorskim a współpraca z innymi regionami” /Związek Miast i Gmin Morskich/. Przewodniczących tych organizacji gościmy na dzisiejszej Konferencji.

Dobrym przykładem współpracy międzyregionalnej Związków i Stowarzyszeń Gmin jest uwzględnienie naszych kilkuletnich starań i zabiegów przy ustaleniu planu budowy autostrad A-1, A-3, A-4.

Wspólnie zabiegamy o ochronę misji Telewizji Publicznej, ośrodków regionalnych proponując jej decentralizację i powiązanie z samorządami.

Federacja pragnie włączyć do współpracy związki komunalne o celowym, zadaniowym charakterze, których jest

M. Kempski

Intensywne prace programowe o charakterze przygotowawczym dotyczące współpracy międzyregionalnej Małopolski i Śląska są m.in. wynikiem cyklu Warsztatów Strategicznych Małopolska Śląsk.

W Warsztatach uczestniczy kilkudziesięciu przedstawicieli środowisk gospodarczych, samorządowych, politycznych i społecznych z obu regionów.

Celem Warsztatów jest przygotowanie materiałów programowych do dalszego wykorzystania m.in. w związku z dyskusją o dalszej decentralizacji państwa.

Warsztaty Strategiczne koordynowane są przez „grupę przywódczą” w składzie Marek Kempki, (Przewodniczący Zarządu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ Solidarność), Andrzej Szkaradek, (Przew. Zarz. Reg. Małopolska NSZZ Solidarność), i Kazimierz Barczyk (Przew. SGM).

Osoby i instytucje zainteresowane udziałem w pracach programowych nt. Współpracy międzyregionalnej Małopolski i Śląska proszone są o nadsyłanie propozycji do Biura SGM w Krakowie.

A. Szkaradek

aktualnie ok. 140. Związki te są dobrym przykładem współdziałania gmin dla realizacji konkretnych zadań.

Historyczne, geograficzne i społeczne uwarunkowania sprawiają, że poszczególne regiony Polski miały swego rodzaju specjalizację. Małopolska i Mazury np. mogą stawiać się europejskimi środkami turystyki i rekreacji, Śląsk w ramach tak rozumianej specjalizacji mógłby wykorzystać dobrze wykształcone i doświadczone kadry, Pomorze - ośrodkiem gospodarki morskiej i łączności, Wielkopolska potęgą handlową a Poznań miastem targów, Warszawa - naturalnym centrum administracyjnym, Kraków zaś centrum europejskiej integracji. Rola Krakowa i Małopolski roz-

ciągającej się między granicami Ukrainy i Słowacji aż po granice Białorusi i Czech, jest w zakresie współpracy środkowoeuropejskiej szczególnie.

Powstanie i funkcjonowanie Federacji ZiSGP skupiającej kilkanaście regionalnych związków i stowarzyszeń gmin jest najlepszym przykładem działań środowisk samorządowych zmierzających do podejmowania tych wyzwań współpracy regionalnej.

tekst jest treścią referatu Przewodniczącego Zarządu SGM i Federacji ZiSGP na Konferencji Współpraca międzyregionalna - „Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Małopolska-Śląsk”, (Kraków, dnia 25 kwietnia 1997 roku)

Wspólne posiedzenie Zarządów Stowarzyszenia Gmin Małopolski oraz Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw (Strony Polskiej) Kraków, dnia 9 maja 1997 roku

W dniu 9 maja w Krakowie odbyło się posiedzenie połączonych Zarządów Stowarzyszenia Gmin Małopolski oraz Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw (Strony Polskiej) poświęcone omówieniu form dalszego rozwoju współpracy międzyregionalnej. W trakcie spotkania:

1. Podjęto uchwałę w sprawie powołania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska - Śląsk” - dla gmin i przedsiębiorstw obu makroregionów.
2. Przyjęto wspólne stanowisko w sprawie obciążenia gmin podatkiem VAT w związku z wnoszeniem majątku do komunalnych spółek handlowych, w którym SGM i ZGGŚiPM domagają się pilnej zmiany szkodliwych dla gmin przepisów blokujących restrukturyzację i przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych.
3. Omówiono sposób i formę prezentacji tematyki samorządowej w Telewizji Publicznej, w oparciu m.in. o wyniki Konferencji zorganizowanej przez Federację Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich - „Telewizja Publiczna a Samorząd Terytorialny - przyszłość regionalnych ośrodków telewizyjnych” i pismo Prezesa TVP skierowane do SGM.

4. Uzgodniono w współpracę w szczegółowych kwestiach m.in. promowania budowy połączeń transportowych między Małopolską o Śląskiem (autostrady A4, szybkiej kolei Kraków-Katowice).

5. Zapowiedziano kontynuację ścisłej współpracy w tym szczególnie na forum Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich.

6. Przyjęto uchwałę sprzeciwiającą się nałożeniu na gminy dodatkowych zadań w dziedzinie oświaty bez zapewnienia środków finansowych - wprowadzoną po uchwaleniu budżetów gmin

7. Zaprotestowano przeciwko wprowadzeniu zakazu reprezentowania przez radnych interesów majątku komunalnego w spółkach prawa handlowego.

8. Sprzeciwiono się przyznaniu przez ustawę budżetową możliwości uzyskania dotacji do centralnego ogrzewania i ciepłej wody wyłącznie dla obywateli mieszkających w zasobach spółdzielni mieszkaniowych co jest przejawem dyskryminacji znacznych grup obywateli nie mieszkających w spółdzielniach mieszkaniowych.

Dokumenty uchwalone na wspólnym posiedzeniu Zarządów Stowarzyszenia Gmin Małopolski i Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw w dniu 8 i 9 maja 1997 roku w Krakowie:

Stanowisko w sprawie obciążenia gmin podatkiem VAT w związku z wnoszeniem majątku do komunalnych spółek handlowych:

W związku z realizacją ustawy o gospodarce komunalnej obowiązującej od 1.01.1997 i przekształceniami własnościowymi przedsiębiorstw komunalnych Stowarzyszenie Gmin Małopolski oraz Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw domagają się pilnej zmiany przepisów regulujących opodatkowanie podatkiem VAT przekazywania majątku gminy do komunalnych spółek handlowych.

Wprowadzone w kwietniu br nowe regulacje podatkowe nałożyły na gminy obowiązek podatkowy poprzez obciążenie 22 % stawką podatku VAT wnoszonych do spółek komunalnych aportów.

Uniemożliwia to przeprowadzenie obligatoryjnych przekształceń własnościowych w gminach albowiem podatek byłby w wielu wypadkach wyższy niż budżet gminy.

Realizacja tego obowiązku przez gminy jest oczywiście niemożliwa i świadczy o rażącym braku koordynacji w pracach rządu i parlamentu.

Raz jeszcze wprowadzono zmiany ustawodawcze dotyczące gmin bez pełnej konsultacji z organizacjami samorządowymi.

Sytuacja ta świadczy nie tylko o braku kompetencji osób

odpowiedzialnych w rządzie za przygotowanie regulacji prawnych ale potwierdza także konieczność zwiększenia udziału przedstawicieli środowisk samorządowych w pracach parlamentu.

Stanowisko w sprawie wprowadzenia zakazu reprezentowania przez radnych interesów gminy w organach zarządzających, kontrolnych i rewizyjnych spółek handlowych:

Stowarzyszenie Gmin Małopolski oraz Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw sprzeciwia się nagłym zmianom regulacji prawnych zakazującym radnym reprezentowania interesów gminy w organach zarządzających, kontrolnych i rewizyjnych spółek handlowych z udziałem kapitału gminnego.

Członkowie organów gminy znający najlepiej ekonomiczne aspekty działalności komunalnej a nadto poddani kontroli w ramach organizacyjnej struktury gminy zostali wyłączenia z możliwości reprezentowania kapitału komunalnego w spółkach prawa handlowego.

Regulacja taka wprowadzona w sposób nagły paraliżuje funkcjonowanie spółek tworzonych od 1990 roku. Uniemożliwia także sprawowanie należytej kontroli nad majątkiem gminnym.

Stanowisko w sprawie nałożenia na gminy nowych zadań w zakresie oświaty bez zapewnienia środków finansowych

Stowarzyszenie Gmin Małopolski oraz Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw wyraża stanowczy sprzeciw wobec nałożenia na gminy obciążeń finansowych związanych z realizacją zadań oświatowych bez zapewnienia środków:

1. Wprowadzone w marcu 1997, rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej, obowiązku wypłacania nauczycielskich dodatków mieszkaniowych ze środków gminy pochłania średnio 1,5 - 3 % całości subwencji oświatowej.

Zmiana ta została wprowadzona po uchwaleniu budżetów gmin co uniemożliwia racjonalną gospodarkę finansową szczególnie w gminach małych i średnich.

2. Subwencja oświatowa - dla miast objętych działaniem ustawy o zakresie

działania dużych miast - nie uwzględnia wprowadzonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej podwyżek płac dla nauczycieli. Znaczne niedoszacowanie subwencji uniemożliwia realizację zadań oświatowych gminy.

Domagamy się od Rządu RP podjęcia działań umożliwiających realizację zadań oświatowych gmin.

Nadal brak jasnych, zobjektywizowanych kryteriów dla podziału subwencji na zadania oświatowe. Finanse komunalne są stale uszczuplane. Niekonsekwentna i niespójna polityka rządu uniemożliwia zaplanowanie budżetów i realizację zadań gminy.

Domagamy się przestrzegania zapisów ustawowych, zgodnie z którymi przekazanie gminie nowych zadań wymaga zapewnienia koniecznych środków finansowych na ich realizację.

Sprzeciw wobec pozbawienia znacznych grup obywateli możliwości

uzyskiwania dopłat do ciepłej wody i centralnego ogrzewania:

Stowarzyszenie Gmin Małopolski oraz Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw sprzeciwia się zapisom wprowadzonym przez ustawę budżetową, zgodnie z którymi dopłaty do kosztów ciepłej wody i centralnego ogrzewania a także usuwania wad technologicznych i instalowania urządzeń do pomiaru i regulacji zużycia ciepła mogą dotyczyć wyłącznie mieszkańców zasobów spółdzielni mieszkaniowych.

Regulacja taka jest przejawem dyskryminacji znacznych grup obywateli, w tym mieszkańców zasobów komunalnych, stanowiąc naruszenie konstytucyjnych gwarancji równości.

Domagamy się od parlamentu i rządu zmian powyższych regulacji.

Wspólne posiedzenie Zarządów Stowarzyszenia Gmin Małopolski oraz Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw, Kraków, dnia 9 maja 1997 roku

stoją od lewej: Tadeusz Witkowski (wójt Gdowa), Ferdynand Morski (dyr. biura ZGGŚIPM), Stanisław Kowalski (Myslenice), Teofil Wojciechowski (burmistrz Bochni), Edward Maniura (burmistrz Woznik), Henryk Krzyzowski (burmistrz Pszczyny), Dariusz Kaśków (burmistrz Głubczyc), Michał Czarski (prezydent Sosnowca), Józef Niewdana (burmistrz Sławkowa), Wojciech Boroński (wiceprezydent Katowic), Jan Wieczorkowski (dyr. biura SGM)

siedzą: Kazimierz Barczyk (Przewodniczący Zarządu SGM), Zygmunt Frankiewicz (Przewodniczący Zarządu ZGGŚIPM)

MACIEJ KORKUĆ

„Ogień” - bez odwrotu.

50 lat temu, 21 lutego 1947 we wsi Ostrowsko koło Nowego Targu wraz z nieliczną grupą podkomendnych został otoczony przez oddziały KBW, UB i MO mjr. Józef Kuraś ps. „Ogień”, dowódca największego na terenach b. województwa krakowskiego zgrupowania partyzanckiego. Nie mając możliwości odwrotu popełnił samobójstwo na strychu jednej z wiejskich chałup. Zmarł w nowotarskim szpitalu tuż po północy 22 lutego 1947 r.

W drugiej połowie lat czterdziestych oficjalna propaganda przedstawiała go jako „psychopata”, „znanego już przed wojną koniokrada”, bandytę „odznaczającego się szczególnym sadyzmem wobec eksploatowanej ludności góralskiej”, którego „najgorliwszymi współpracownikami” są „członkowie SS i gestapo”, pomocnika „wilkołaków i pokrewnych ruchów faszystowskich”, chcącego zamienić Podhale w „kraję obłądnych «ogników» niosących pożogę i mord”. Stefan Korboński, pełniący w 1945 roku obowiązki Delegata Rządu RP na Kraj nazwał go „Królem Podhala” i „tatrzańskim Janosikiem dwudziestego wieku, którego sława na Podhalu żyć będzie przez wiele lat przekazywana z pokolenia na pokolenie”. Dzisiaj jest przez niektórych uznawany – w znacznym stopniu dzięki wieloletniej propagandzie komunistów – za postać kontrowersyjną. Wówczas, jak wynika z PPR-owskich dokumentów, największą bolączką „władzy ludowej” było jednoznaczne poparcie ludności Podhala dla jego oddziałów.

Józef Kuraś przyszedł na świat 23 października 1915 roku w rodzinie o dużych tradycjach zaangażowania w działalność patriotyczną i obywatelską. Jako przedwojenny podoficer i uczestnik kampanii wrzesniowej praktycznie od początków okupacji zaangażował się w działalność konspiracyjną. Pod pseudonimem „Orzeł” był dowódcą i instruktorem szkolenia grupy dywersyjnej podległej regionalnej organizacji niepodległościowej Konfederacja Tatrzańska. Po rozbięciu tej organizacji przez Niemców jego grupa stała się podstawą, na której stworzono jeden z pierwszych od-

działów partyzanckich Armii Krajowej na Podhalu.

Dowódcą był początkowo por. Władysław Szczyпка ps. „Lech”, później Jan Stachura ps. „Adam” i Krystian Więckowski „Zawisza”. Józef Kuraś przez cały czas pełnił funkcje szefa oddziału. Wtedy nosił już pseudonim „Ogień”, który przyjął po tym jak 29 czerwca 1943 roku w ciągu jednej nocy w odwecie za działalność konspiracyjną zamordowano jego 73-letniego ojca, żonę oraz dwu i półrocznego syna. Ciało pomordowanych i cały dom obłano benzyną i podpalono, zabraniając gaszenia pożaru.

W końcu grudnia 1943 r., w czasie nieobecności „Zawiszy” prowadzeni przez konfidenta Niemcy zaskoczyli partyzantów i rozbili obóz oddziału. W walce zginęło dwóch partyzantów. „Ogień”, który dowodził oddziałem w zastępstwie „Zawiszy” został obarczony pełną odpowiedzialnością za te wydarzenia. Mimo wysyłanych przez niego raportów do Komendy Okręgu i próśb o szczegółowe śledztwo wydano na niego wyrok śmierci, który dopiero latem 1944 r. został unieważniony.

W takich okolicznościach wiosną 1944 r. „Ogień”, stojąc na czele grupki swoich podkomendnych przyjął propozycję przemianowania ich na oddział Ludowej Straży Bezpieczeństwa, czyli zbrojnej formacji konspiracyjnego Stronnictwa Ludowego „Roch”. Jesienią 1944 roku jego liczący już ok. 80 żołnierzy grupa partyzancka stała się oddziałem egzekucyjnym Powiatowej Delegatury Rządu RP w Nowym Targu i wykonywał wyroki podziemnych sądów specjalnych.

W końcu roku 1944 za wiedzą swojego politycznego zwierzchnictwa nawiązał bliską współpracę z przybyłym na Podhale oddziałem AL por. Izaaka Gutmana. Zbiegło się to z decyzją nowotarskiego kierownictwa ruchu ludowego o podjęciu na szczeblu lokalnym próby przejęcia władzy po wkroczeniu Armii Czerwonej na te tereny. Ludowcy liczyli na to, że komuniści nie mający żadnego zaplecza wśród ludności na Podhalu będą musieli zaakceptować fakty dokonane stworzone przez SL. Podobne akcje SL podejmowało na innych obszarach Małopolski. Kuraś miał realizować te plany na nowotarszczyźnie.

Po zajęciu Podhala przez Rosjan „Ogień” sprowadził swoich podkomendnych do Nowego Targu i utworzył powiatowe oddziały milicji ludowej. Po przybyciu zorganizowanej przez UB grupy operacyjnej wykorzystał protekcję aelowców Gutmana i udało mu się otrzymać nominację na kierownika nowotarskiego Urzędu Bezpieczeństwa, który w znacznym stopniu obsadził własnymi podkomendnymi. Bardzo szybko okazało się, że realizacja koncepcji podziemnego SL nie miała szans powodzenia. Po 3-tygodniowym nominalnym sprawowaniu funkcji kierownika UB Józef Kuraś 11 kwietnia 1945 ponownie poszedł w góry i ze swoich podkomendnych i stworzył Oddział Partyzancki „Błyskawica”.

Obławy NKWD a później UB, KBW i WP nie były w stanie zapobiec rozstawi liczebnyemu oddziału. W 1946 roku kompanie podlegające Kurasiowi działały na obszarze sięgającym od przygranicznych terenów Słowacji na południu aż po miasto Kraków i tereny powiatu

miechowskiego na północy.

„Ogień” nie miał złudzeń co do rzeczywistych celów ogłoszonej w 1945 roku amnestii. „Sprawa złożenia broni: jako Polak i stary partyzant oświadczam: wytrwam do końca na swym stanowisku «Tak mi dopomóż Bóg» – pisał w liście z 15 października 1945 roku do nowotarskich UB-owców – Zdrajcą nie byłem i nie będę. [...] Daremne wasze trudy, mozoły i najrozmaitsze podstępny. Gwarancje wolności wydajecie więźniom, których katujecie jak barbarzyńcy. Wstyd, hańba. Swoim postępowaniem doprowadzicie do zguby samych siebie. [...] żegnaj was rodacy komunści, zasyłając pozdrowienia dla Borowicza [...] wielu innych, którzy zamienią się w sztandary powiewające na suchym drzewie”.

Od początku roku 1946 obszar, na którym administracja komunistyczna sprawowała władzę kurczył się praktycznie z każdym dniem. Eugeniusz Wojnar, ówczesny instruktor propagandy w Komitecie Powiatowym PPR w Nowym Targu pisał po latach, że „w ciągu 1946 roku w powiecie tym nie ostał się ani jeden posterunek MO z wyjątkiem Zakopanego i Szczawnicy. Pozostałe były wielokrotnie rozbrajane, akta i urzędnicy niszczone, broń i umundurowanie zabierane a co aktywniejsi funkcjonariusze bici lub zabijani. Można stwierdzić - pisał dalej Wojnar - że «Ogień» wówczas panował w terenie, stanowił siłę, miał swoje oddziały w każdym niemal zakątku. Jego wpływy sięgały tak daleko, że nawet organa władz bezpieczeństwa i milicji nie były od nich wolne”. Nie bez przyczyny w innych wspomnieniach ten sam autor pisał, że w warunkach zimowych istniały obszary, których rzeczywistymi władcami „stawały się grasujące na terenie całego powiatu bandy zbrojne «Ognia»”. Według Wojnara przykładem „obszaru opanowanego przez «leśnych»” była Ochotnica Górna, gdzie, jak pisał „miejscowa ludność miała uzasadnioną wątpliwość czy władza ludowa w ogóle istnieje, wszak na tym terenie faktycznie nie liczyła się, nie była odczuwalna, na każdym kroku dawało

o sobie znać [L] reakcyjne podziemie. Górale nie wywiązywali się z obowiązków wobec Państwa [...], np. do odbycia służby wojskowej zgłosiło się zaledwie 5% poborowych”.

Ówczesny Przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Kontroli Partyjnej PPR Bronisław Pawlik w sprawozdaniu za okres od listopada 1945 do lutego 1946 określił sytuację na terenach powiatów Nowy Targ, Żywiec i Nowy Sącz jako „bardzo ciężką” stwierdzając topnienie szeregów PPR na tych terenach: „Chłopi znów po wsiach pomagają mu [„Ogniovi” - M.K.] przechowując go i jego ludzi. Są takie wsie, gdzie formalnie żadna władza wcale nie ma dostępu, dlatego organizacja [PPR] w terenie się wcale nie rozwija, [a] cały Komitet Powiatowy pracuje pod strachem”.

Jeszcze bardziej alarmująco dla komunistów brzmiały sprawozdania sekretarzy powiatowych PPR na plenum Komitetu Wojewódzkiego PPR z 19 marca 1946. M.in. sekretarz z Nowego Targu mówił: „Terror bardzo silny, wielu członków oddaje legitymacje, ze strachu. [...] ogólna bieda ludności [która jest] nastawiona wrogo do Państwa - ciemnota mas. [...] Nie ma mowy o pracy dopóki nie zniszczymy bandy «Ognia». [...] Współpraca z PPS nie istnieje, w urzędach siedzi reakcja, wydano listę pobierających kartki żywnościowe w ręce «Ognia»”.

W planach działań przeciw podziemiu walka ze zgrupowaniem „Ognia” znalazła się na pierwszym miejscu wśród najważniejszych zadań w województwie. W 1946 roku skierowano do powiatu nowotarskiego dodatkowe jednostki wojskowe. Wbrew oczekiwaniom komunistów nie zmieniło to sytuacji na Podhalu i w województwie. W sprawozdaniu szefa Głównego Zarządu Polityczno-Wychowawczego WP za sierpień 1946 czytamy, że działalność podziemia w województwie krakowskim uległa intensyfikacji: „W dalszym ciągu terenem najgroźniejszym są powiaty: Nowy Targ, Nowy Sącz - Limanowa - rejon działalności «Ognia» i band jemu podporządkowanych. Sytuacja na tym terenie jest szczególnie

groźna - «Ogień» jest faktycznym gospodarzem, który nakłada kontrybucje, wysiedla niepożądanych dla niego ludzi z wiosek, zmienia sołtysów, itd. Miejscowe posterunki MO, albo są rozbrajane albo po cichu współpracują, lub przynajmniej są neutralne wobec band. [...] W dalszym ciągu regularnie zatrzymuje się pociągi, rozbraja żołnierzy”. W sprawozdaniach PPR pisano, że Nowy Targ „to teren najtrudniejszy w województwie. Terror - jakiego nie było dotychczas [...] Wzmogła się propaganda - groźące afisze i ulotki. Najgroźsze jest to, że ludność nie reaguje na te wypadki wyjątkiem jednostek, które potępiają bandytyzm. [...] Członkowie nie mogą oficjalnie występować jako pepeerowcy - partia nie wzrasta”.

Komórki PPR w Nowym Targu, Zakopanem i okolicach podobnie jak i na innych obszarach województwa zeszyły do konspiracji. Nic więc dziwnego, że cytowany już Wojnar rejestrował wśród tamtejszych PPR-owców „poczucie beznadziejności sytuacji wyrażającej się tym, że [...] przekształciliśmy się w swego rodzaju zakład pogrzebowy odprowadzający na cmentarz prawie co tydzień, a nieraz i dwa razy w tygodniu ciała zamordowanych towarzyszy. [...] Zaczęliśmy się rządzić alkoholem dość obficie. Upijaliśmy się na smutno”. Natomiast w sprawozdaniu Wojewódzkiej Komisji Kontroli Partyjnej czytamy, że „na powiat ten [nowotarski - M.K.] wysyłało się ludzi do UB czy MO za karę”.

„Ogień” traktował swoją działalność jako samoobronę i przygotowanie do udziału w nowej wojnie. Wierzył, że już wkrótce konflikt Zachodu z ZSRR przyniesie prawdziwą niepodległość Polski. 14 listopada 1946 roku „Ogień” wysłał list do Bieruta, w którym wy punktował m.in. cele swojej walki:

„Oddział Partyzancki «Błaskawica» walczy o Wolną, Niepodległą i prawdziwie demokratyczną Polskę.

Walczyć będziemy tak o granice wschodnie jak i zachodnie.

Nie uznajemy ingerencji ZSRR w sprawy wewnętrzne polityki państwa polskiego.

Komunizm, który pragnie opanować Polskę musi zostać zniszczony.”

W swoich odezwach „Ogień” ostrzegał wszystkich konfidentów i ludzi pełniących w UB kierownicze stanowiska „w celu tępienia prawdziwych Polaków”, że będą „na każdym kroku wieszani i strzelani, nie patrząc na ich pochodzenie, a ich dobytek zostanie skonfiskowany na rzecz oddziałów partyzanckich”. Dlatego też wielokrotnie działalność jego oddziałów wymierzona była zarówno w osoby narodowości polskiej jak i pochodzenia niemieckiego, słowackiego i żydowskiego. W odniesieniu do tych ostatnich Józef Kuraś postulował przeprowadzenie akcji wysiedlenia Żydów z Podhala (tak jak w tym samym czasie uczyniono z Niemcami ze śląska i Pomorza), co wiązało się z powszechnym wówczas utożsamianiem Żydów z nowym reżimem ze względu na ich stosunkowo liczny udział w strukturach komunistycznej władzy. Podkomendni „Ognia” zdecydowanie zaprzeczają oskarżeniom o dążeniu do

fizycznej likwidacji ludności żydowskiej. „Nie było wypadku, żeby Żyd za samo pochodzenie został zlikwidowany” – mówił wiele lat po wojnie „Herkules”, były adjutant Kurasia.

W końcu 1946 roku UB zanotowało kilka znaczących sukcesów w walce z oddziałami „Ognia”. Jednocześnie stosując zasadę odpowiedzialności zbiorowej w podhalańskich wioskach zaczęto prowadzić masowe aresztowania, co dodatkowo pogorszyło sytuację partyzantów.

Rankiem 20 lutego 1947 roku Kuraś wraz z sześciuosobową grupką podkomendnych przybył do Ostrowska. Następnego dnia rano ok. godziny 9.30 poinformowany został o tym fakcie notwarski PUBP. Natychmiast ogłoszono alarm dla 40-osobowej kompanii 6 samodzielnego batalionu operacyjnego KBW. Dołączyło do niej dziesięciu funkcjonariuszy UB i MO z Nowego Targu. Otoczono dom, w którym przebywali partyzanci. O 13.00 rozpoczęto atak. Po zdobyciu zagrody okazało się, że

„Ogień” ze swoimi podwładnymi wycofali się niepostrzeżenie do sąsiedniego budynku.

Podczas kolejnego ataku partyzanci podjęli próbę ucieczki, w czasie której poległ „Zimny” i „Kruk”. Przez okrążenie przedarli się „Powicher”, „Harnaś” i „Szpak”.

Dopiero po spaleniu zabudowań, KBW zorientowało się, że Kuraś wraz z „Hanką” niezauważeni przebiegli do następnego budynku. Dom ten otoczono i zażądano aby Kuraś się poddał. „Ogień” propozycję odrzucił, ale polecił „Hance” złożyć broń i wyjść na zewnątrz. Następnie, próbując popełnić samobójstwo ciężko ranił się w głowę wystrzałem z pistoletu. W stanie częściowej utraty przytomności został przewieziony do szpitala w Nowym Targu, gdzie zmarł.

Wielu jego podkomendnych, korzystając z nowej amnestii złożyło broń. Część w dalszym ciągu kontynuowała walkę przez następne lata.

Oddział ochrony sztabu „Ognia”. Gorce 1946 r.

WZAJEMNE UBEZPIECZENIA GMIN

Znaczne straty własności komunalnej, jakie miały miejsce niedawno w Polsce, sprawiły że stała się konieczna rewizja systemu ubezpieczeń i ochrony przed ryzykiem wynikającym z podjęcia zobowiązań ubezpieczeniowych, w oparciu o który do tej pory działały polskie gminy.

Właściwa ochrona ubezpieczeniowa publicznej własności komunalnej staje się niezbędnym elementem ograniczenia ryzyka na który zwrócić uwagę powinni oficjalni przedstawiciele gmin.

Mając powyższe na uwadze, wśród działaczy samorządowych skupionych w Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw oraz Stowarzyszenia Gmin Małopolskich powstała inicjatywa wychodząca na przeciw potrzebom ubezpieczeniowym majątku komunalnego - powołania Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk”.

Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych powoływane od wielu lat na całym świecie, znane były również szeroko w przedwojennej Polsce. Niestety bogata ta tradycja została zlikwidowana w okresie powojennym na rzecz monopolistycznej działalności Towarzystwa Państwowego.

Dopiero od paru lat, z dużymi oporami, odradza się ona na gruncie polskim, i do dnia dzisiejszego zostało powołanych 5 Towarzystw o statucie Ubezpieczeń Wzajemnych, w tym jeden skierowany do gmin - TUV WIELKOPOLSKA.

Natomiast w większości państw zachodnich powszechną praktyką jest organizowanie TUV-ów przez obywatelne i dobrowolne związki i stowarzyszenia gmin, który to fakt dyktowany jest specyfiką tych jednostek administracji terytorialnej, znacząco różnej od funkcji spełnianych przez przedsiębiorstwa i o innych rodzajach zagrożeń.

I tak dla przykładu: Stowarzyszenie Gmin Zatoki San Francisco (ABAG) jako jeden z pierwszych projektów po swoim powołaniu, zrealizowało Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, które obejmuje wszystkie gminy członkowskie.

Jest to bardzo wymowny przykład ze względu na skalę i bardzo rozwinięty rynek ubezpieczeń w USA, gdyż nawet w takiej sytuacji występują istotne przesłanki powołania TUV-u Gmin.

Polskie prawo ubezpieczeniowe, którego podstawowe uregulowania zawarte są w ustawie z dnia 28.07.1990r oraz nowelizacją ustawy z roku 1995 zezwalają na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w formie:

- a) zakładu ubezpieczeniowego mającego postać spółki akcyjnej,
- b) towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

Ubezpieczenia wzajemne polegają na stowarzyszeniu osób celem wspólnego pokrycia powstałych wśród nich określonych szkód losowych.

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych charakteryzuje się tym, że ochrona ubezpieczeniowa obejmuje członków Towarzystwa, którzy są równocześnie jego właścicielami, i jako tacy mają wpływ na najbardziej istotne działania Towarzystwa, m.in. wybierając jego władze, ustalając wysokość składek, itp.

W TUV-ach składki ubezpieczeniowe są tak skalkulowane aby pokrywały koszty faktycznie zaistniałych szkód oraz administracyjne koszty działalności Towarzystwa, nie występuje tu pojęcie zysku jak w przypadku spółek akcyjnych, a wypracowana tzw. nadwyżka bilansowa tworzy określone fundusze, zasilające członków Towarzystwa.

Do najczęściej spotykanych funduszy zalicza się:

- FUNDUSZ PREWENCYJNY - tworzony w celu sfinansowania

przedsięwzięć zmierzających do zmniejszenia liczby wypadków,

- TERENOWY FUNDUSZ SPOŁECZNY - przeznaczony na wspieranie działań podejmowanych w środowiskach lokalnych, w celu rozwoju społeczno-ekonomicznego, a w efekcie obniżenia szkodowości,

- FUNDUSZ SOLIDARNOŚCIOWY - przeznaczony na wypłacanie zapomogi członkom Towarzystwa, których sytuacja materialna uległa pogorszeniu w rezultacie zdarzeń losowych nie objętych umową ubezpieczenia, lecz związanych z przedmiotem ubezpieczenia.

Istnieje wiele powodów dla których należałoby utworzyć własne towarzystwo, które byłoby własnością ubezpieczonych gmin.

Dotychczasowe standartowe polisy ubezpieczeniowe z założenia opracowane są dla potrzeb przeciętnego odbiorcy. Jeżeli przedmiotem ubezpieczenia jest np. gmina, to może się zdarzyć, że standartowa polisa okaże się albo częściowo albo nawet całkowicie nieodpowiednia - nie będzie np. pokrywać określonego typu ryzyka lub odwrotnie, będzie ubezpieczać od ryzyka, które nie istnieje.

Składki ubezpieczeniowe bywają marnowane na pokrycie nieodpowiedniego ubezpieczenia.

Posiadanie własnego Towarzystwa Ubezpieczeniowego dawałoby gminom możliwość dokładnego dostosowania programu ubezpieczeniowego do własnych potrzeb, indywidualizowania ofert, warunków i umów, udziałów własnych oraz kontrolę sposobów kalkulowania składek ubezpieczeniowych.

Wśród działaczy samorządowych skupionych w Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw oraz Stowarzyszenie Gmin Małopolskich, powsta-

ła inicjatywa wychodząca na przeciw potrzebom ubezpieczeniowym Gmin.

Zainicjowano powstanie Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk” - Towarzystwa, które obejmie swoim zasięgiem gminy położone w tych regionach.

Oferta skierowana jest przede wszystkim do województw: katowickiego, krakowskiego, rzeszowskiego, bielskiego, nowosądeckiego, przemyskiego, tarnowskiego, krośnieńskiego.

Nie wyklucza to przyłączenia się do Towarzystwa również innych gmin.

Jeden z inicjatorów oraz twórców Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Małopolska-Śląsk” dyrektor biura Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw - Ferdynand Morski stwierdził bardzo duże zainteresowanie tym przedsięwzięciem. Prezydenci, Burmistrzowie, Wójtowie gmin widzą konieczność ubezpieczenia majątku gminnego, dostrzegają również niezaprzeczalne korzyści wynikające z ubezpieczania we własnym Towarzystwie.

Fakt zainteresowania oraz chęci powołania Towarzystwa potwierdza Przewodniczący Stowarzyszenia Gmin Małopolski - Kazimierz Barczyk. Małopolska jest gotowa Towarzystwo powołać, będzie to kolejny krok zacieśniający współpracę dwóch sąsiadujących regionów, zamieszkałych przez ponad 10 milionów ludzi, regionów wytwarzających ok. 1/3 dochodu narodowego Polski, regionów stanowiących wielki potencjał gospodarczy, naukowy i kulturalny.

**Publikujemy kalendarium działań związanych z powoływaniem TUV.
Deklaracje uczestnictwa w TUV proszę zgłaszać do Biura SGM w Krakowie, które udziela także informacji w sprawach organizacyjnych.
PLAN ORGANIZACJI TOWARZYSTWA UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „MAŁOPOLSKA- ŚLĄSK” TUV „Małopolska -Śląsk”
- HARMONOGRAM PRAC**

1. Uchwały SGM i ZGGSiPM o przystąpieniu do organizacji TUV -"M-Ś"	15.08.1997
2. Porozumienie SGM i ZGGSiPM o wspólnym przedsięwzięciu	5.09.1997
3. Seminaria wojewódzkie Uzgodnienie treści statutu	20.10.1997
4. Uchwały Gmin o zawiązaniu, przystąpieniu, i objęciu udziałów	15.11.1997
5. AKT NOTARIALNY	30.11.1997
6. Opracowanie wniosku koncesyjnego - złożenie do Min. Finansów	20.12.1997
7. Seminaria dla Gmin przystępujących do TUV „M-Ś”	28.02.1998
8. Przystąpienie GMIN do TUV „M-Ś” Obejmowanie udziałów w kapitale zapasowym, wpłata wpisowego	
9. KONCESJA	9.06.1998
10. Wniosek rejestracyjny REJESTRACJA	30.07.1998
11. ORGANIZACJA BIUR	15.08.1998
12. ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	1.09.1998

Gminy zainteresowane przystąpieniem do Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych w celu pozyskania informacji o zasadach uczestnictwa w TUV mogą zgłaszać się do Biura SGM w Krakowie

Silny samorząd to silna Polska

Z Januszem Tomaszewskim -
wiceprzewodniczącym Akcji Wyborczej Solidarność,
rozmawia Włodzimierz Tomaszewski.

Okres wyborów parlamentarnych skłania ugrupowania polityczne do prezentacji własnych programów wyborczych. Z pytaniem o to, jak wygląda ich część samorządowa, „Wspólnota” zwróciła się do przedstawicieli tych ugrupowań, które według obecnych sondaży mają szansę znaleźć się w przyszłym parlamencie.

Zamierzamy również ustalić, czy prezentowane deklaracje zostaną urzeczywistnione w praktyce parlamentarnej. Dlatego cykl ten będzie miał swoją kontynuację już po wyborach.

- Kwestionowana przez Akcję Wyborczą Solidarność konstytucja z

2 kwietnia 1997 roku mówi o samorządzie regionalnym. Jaki jest stosunek AWS do tego rozstrzygnięcia ustrojowego?

- Przede wszystkim należy zaznaczyć, że nie jest to żadne rozstrzygnięcie ustrojowe, gdyż użycie samego pojęcia nie decyduje o modelu ustrojowym państwa. Przeworsowana przez koalicję konstytucyjną ustawa zasadnicza takiego modelu nie określa - i to między innymi kwestionowała Akcja Wyborcza Solidarność. Jeśli w konstytucji nie przesądza się o tym, jakie mają być - poza gminą - poszczególne jednostki samorządowe, jeśli pozostawia się to ustawie zwykłej (jako aktowi prawnemu niższego rzędu), to jest to wyrazem rzeczywistego stosunku obecnej postkomunistycznej większości parlamentarnej do przemian ustrojowych w naszym kraju.

Przypominam, że nawet Unia Wolności zgodziła się w końcu na wykreślenie powiatu z konstytucji, po czym czyniła bezskuteczne zabiegi o przywrócenie tego zapisu.

- Zanim przejdziemy do powiatu,

proszę jednak określić stanowisko AWS w sprawie samorządu regionalnego.

- Państwo trzeba widzieć w całości, a nie tylko fragmentami, które poszczególne siły polityczne dostosowują do swoich potrzeb. Dopiero wówczas, gdy się ma całościową wizję, można określić samorząd regionalny. Polska pozbawiona jest obecnie polityki regionalnej, gdyż nie ma podmiotów takiej polityki - czyli dużych jednostek podziału terytorialnego nazywanych regionami, albo - jak w polskiej tradycji - województwami. Oczywiście, nie należy ich mylić z obecnymi karłowatymi tworam wojewódzkimi z 1975 roku. Kontrakty regionalne, na przykład na Śląsku, są próbą wypełniania tej luki, ale bardzo słabą, ponieważ partner regionalny pozbawiony jest podmiotowości. Samorząd na poziomie regionalnym pozwoli od dołu kreować politykę, którą z perspektywy państwa powinny wzmacniać instytucje centralne - mając na względzie strategię zrównoważonego rozwoju oraz interes państwa jako jednolitej struktury.

Silny samorząd i polityka regionalna są w programie AWS pojęciami integralnymi. To szczebel regionalny ma stwarzać warunki dla rozwoju gospodarczego.

- Czy przez kolejne roszczenia finansowe wobec budżetu państwa?

- Tego chcieliby spadkobiercy dawnego ustroju i jego instytucji: utrzymania modelu, w którym przedstawiciele władzy regionalnej i lokalnej przebywają na ciągłych delegacjach w Warszawie i upraszają pieniądze u centralnych decydentów. To oni kojarzą władzę centralną z rozdawnictwem pieniędzy dla „swoich”.

AWS chce zdecentralizować budżet

państwa, by zagwarantować dużym województwom (regionom) taki zakres dochodów własnych, który stworzy podstawę ich samodzielności finansowej. By ująć to w system finansów publicznych, by dać województwom udział w podatkach stanowiących dziś dochód budżetu państwa - czyli zostawić więcej środków w miejscu ich wytwarzania, a tym samym uniknąć zbędnej ich redystrybucji poprzez budżet państwa - trzeba się odnieść do takiego terytorium przyszłego województwa, które będzie miało odpowiednio duży potencjał dochodowy.

- Według ekspertów, takich obszarów może być w Polsce od 12 do 14, a i tak będą one zróżnicowane: bogate i biedniejsze.

Jeśli nawet 5 proc. PKB trafi pod kontrolę samorządów regionalnych, to już będzie to korzyść - gdyż pieniądze zamiast wędrować przez Warszawę, pozostaną w terenie. Ale oczywiście polityka regionalna państwa powinna polegać na systemowym wspomaganiu regionów słabszych.

Są także i inne korzyści. Duże województwa, mając swe odpowiedniki w krajach zachodniej Europy, będą mogły korzystać ze środków, które na rzecz regionów przeznacza Unia Europejska. Ponadto duże jednostki nadgraniczne staną się rzeczywistym partnerem dla otaczających nas obszarów o charakterze regionalnym. Są to trzy landy niemieckie, Czechy, Słowacja, województwa administracyjne Ukrainy i Białorusi, Litwa oraz Okręg Kaliningradzki.

Powódź udowodniła, jaką wartość może mieć taka współpraca.

Takie myślenie o regionach nie narusza w żaden sposób unitarności pań-

KAZIMIERZ BARCZYK

stwa. My wyraźnie oddzielamy charakter samorządowy dużych województw od autonomicznego, który jest obcy polskiemu ustrojowi. Mówimy to wyraźnie w naszym programie: „Zbudujemy trwałe podstawy regionalnej polityki gospodarczej w ramach jednolitej struktury państwa”. Żeby to wykonać potrzebne są powiaty...

- Ale przecież AWS w swoim programie ogólnopolskim nawet nie wymienia słowa „powiat”.

- Bo nie będziemy się spierać o nazwy. Powiat jest nazwą, a zarazem tworem administracyjnym, mocno osadzonym w tradycji państwa polskiego. W programie AWS wyraźnie odróżniamy tzw. segment lokalny samorządu terytorialnego, gdzie obok gminy - jako podstawy - uznajemy za niezbędny drugi stopień samorządu lokalnego. To właśnie samorząd lokalny: gminy (wiejskie i miejskie) oraz powiaty powinny przejąć całą sferę usług publicznych - w tym wszystkie podstawowe funkcje obsługowe w stosunku do obywateli. Taki samorząd jest najbliższy mieszkańcom oraz może być najskuteczniej przez nich kontrolowany.

Samorząd regionalny, poza funkcjami w sferze rozwoju gospodarczego, powinien zapewniać wysokospecjalistyczne usługi (na przykład medyczne) oraz przeprowadzać i koordynować akcjami ratowniczymi w skali regionu.

- Na czym więc polega rola powiatu - czy też tego drugiego stopnia samorządu lokalnego - w przebudowie państwa? Jak to zestawić z argumentami o ponoć dużych kosztach reformy powiatowej?

- Powiaty, przejmując zadania, których małe gminy nie są w stanie realizować samodzielnie, wpłyną na decentralizację budżetu państwa o około 5 proc. PKB. Takie właśnie środki zostałyby przesunięte z Centrum do samorządu powiatowego i poddane lokalnej kontroli. To z kolei stwarza podstawę dalszej decentralizacji o wcześniej wspomniane kolejne 5 proc. PKB na poziomie regionalnym. Bez drugiego stopnia samorządu lokalnego - jego funkcje będą musiały przejść karłowate województwa, co zablokuje drogę do praw-

dziwego samorządu regionalnego i pełnej decentralizacji budżetu państwa.

Myszę jednak, że zainteresowanie samorządów miejskimi strefami usług publicznych jest nie tylko potwierdzeniem niezbędności powiatów, ale także ich nieuchronności.

Co do kosztów reformy powiatowej, to mogę tylko wyrazić zdziwienie, że ich analiza, dokonana przez aparat rządowy obecnej koalicji, jest tak dwuznacznie kontestowana przez niektórych członków tejże koalicji. Ze wspomnianej analizy wynika bowiem, że koszty operacji wprowadzenia reformy powiatowej nie przekroczą kosztów każdorazowej operacji wyborczej dokonywanej w skali kraju (w ramach wyborów czy też referendum).

- Dlaczego zatem nie zabrzmiało to tak jednoznacznie podczas konwencji AWS w Radomiu, czy też nie zostało zapisane w Regionalnej Deklaracji AWS Regionu Łódzkiego, któremu pan przewodniczy? W Deklaracji nie wymienia się nawet potrzeby drugiego stopnia samorządu lokalnego; mówi jedynie o wzmocnieniu samorządu gminnego i podnoszeniu roli małych społeczności, na przykład osiedli i sołectw.

- Konwencje mają to do siebie, że wypowiedzi są bardzo krótkie, gdyż tego wymaga tempo prezentacji. W części samorządowej akcenty padły więc na konieczność odejścia od zbędnej dystrybucji dochodów, pozostawienia tych dochodów samorządom na realizację kolejnych zadań, które trzeba im przekazać. Kto jednak dokładnie przeczyta program, może się z niego dowiedzieć o wiele więcej.

Z kolei deklaracje regionalne są dostosowane do potrzeb terenu, na którym powstawały. W Łodzi akcentuje się sprawy wzmocnienia samorządu gmin-

nego z dwóch powodów: specyfiki samorządu dużego miasta i jego relacji do małych gmin. Przy okazji warto powiedzieć, że powiat może stać się istotnym czynnikiem równowagi między dużym miastem a jego otoczeniem.

Łódź, jako kolebka Unii Metropolii Polskich, której przeszedł tragicznie zmarły Grzegorz Palka (prezydent Łodzi

Janusz Tomaszewski

w I kadencji i przewodniczący Rady Miejskiej w II kadencji), zwłaszcza poprzez dorobek tej organizacji zwracała wielokrotnie uwagę na potrzebę dostosowania prawa samorządowego do różnego rodzaju gmin (czyli na tzw. kategoryzację gmin) oraz konieczność dokonania rozstrzygnięć w zakresie polityki miejskiej państwa poprzez możliwość tworzenia zespołów metropolitalnych. To wszystko jest jeszcze przed nami.

- Jak AWS chce rozstrzygnąć relacje między reformą tzw. sfery budżetowej a reformą samorządową? Co powinno być wiodące?

cd na str. 47

Archiwum, 2.07.2007

KAZIMIERZ BARCZYK

Współpraca Małopolski i Polonii oraz samorządów w Stanach Zjednoczonych

W okresie od 23 maja - 3 czerwca 1997 w związku z pobytem w Stanach Zjednoczonych przeprowadziłem serię spotkań reprezentując także Federację Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich oraz Stowarzyszenie Gmin Małopolski

Spotkałem się zarówno z przedstawicielami środowisk polonijnych, samorządowych, administracji stanowej oraz polskiej dyplomacji.

Na zaproszenie środowisk polonijnych w Chicago - centrum Poloni w USA spotkałem się z Kierownictwem Kongresu Poloni Amerykańskiej z Prezesem Edwardem Moskałem na czele, z mec. Józefem Buletem Dyrektorem w Kongresie Polonii, ze Skarbnikiem - Kazimierzem Musielakiem, z dr Henrykiem Roztoczyńskim Prezesem Ogólnopolskiego Związku Lekarzy Polonijnych, z przedstawicielami kierownictwa KPA w Nowym Jorku, w New Jersey, w Syracuse, oraz polskimi naukowcami w Toledo i na Florydzie.

Spotkałem się z Haliną L. Bielowicz - wiceprzewodniczącą komitetu wyborczego urzędującego Gubernatora Stanu, Polką zajmującą jedną z wyższych stanowisk w hierarchii administracji stanowej w USA

Przeprowadziłem rozmowy z John Henry Fullen - Dyrektorem Amerykańskiego Stowarzyszenia Miast Siostrzanych, w tym dotyczące nawiązania partnerskiej współpracy miast Polski i Stanów Zjednoczonych.

Przedstawiłem informację o działaniach Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin polskich, w tym SGM i innych związków polskim dyplomatom w USA i przy ONZ: Ambasadorowi RP przy ONZ, krakowianowi - dr Zbigniewowi Włosowiczowi a także Konsulowi Generalnemu w Nowym Jorku.

Należy podkreślić zainteresowanie sprawami Polski wśród Poloni. Dotyczy to zarówno tzw. starej emigracji jak i tych, które w Stanach Zjednoczonych znalazły się w latach 80 - tych. Polonia w Ameryce pochodzi ze wszystkich stron Polski jednak ok. 3/4 z 10 milionowej grupy Polaków to Małopolanie.

Polacy zrzeszają się nie tylko według kryteriów wykonywanych zawodów, są aktywne związki lekarzy, prawników, przedsiębiorców. Gromadzą się przede wszystkim według miejsc, z których się wywodzą. Jest bardzo aktywny np. Związek Dębiczian

szający ponad 4000 osób. W Ameryce działa także Związek Gmin Małopolski.

W trakcie rozmów z Kongresem Polonii wystąpiłem z inicjatywą zorganizowania w przyszłym roku wyjazdu Prezydentów i Burmistrzów USA (szczególnie z Małopolski). Wyjazd taki powinien zapoczątkować nawiązanie instytucjonalnej współpracy na poziomie administracji lokalnej w Stanach Zjednoczonych i w Polsce. Taka współpraca miałaby najlepsze podłoże tam, gdzie skupiska Polonii są największe i najsilniejsze.

Inicjatywa ta spotkała się już z bardzo życzliwym przyjęciem. Kongres wskazuje miasta, w których atmosfera dla tego rodzaju współpracy jest najbardziej przychylna, a my ze swojej strony zwrócimy się do polskich miast z ofertą nawiązania takiej współpracy.

Przedstawiciele Kongresu poparli inicjatywę stworzenia swoistego trójkąta współpracy: administracja lokalna i stanowa w USA - samorządy Polski lokalne i regionalne i środowiska polonijne. Współpraca taka może stworzyć nowe możliwości: gospodarcze, kulturalne, turystyczne. Może wywierać wpływ na władze polskie i amerykańskie - lobbying na rzecz spraw polskich w Ameryce, lobbying na rzecz wzajemnej współpracy w Polsce. Polonia w Ameryce cieszy się szacunkiem Polacy są grupą narodowościową, która przy poczuciu własnej tożsamości deklaruje lojalność wobec nowej ojczyzny, wielu odniosło sukces w swojej pracy zawodowej, biznesie.

Kościół katolicki jest ostoją polskości, prowadzi szkoły, naucza języka polskiego, integruje.

Poza sprawami samorządowymi wymieniliśmy opinie na temat sytuacji w Polsce. Z wielkim zainteresowaniem przyjęto rezolucje Walnego Zebrania SGM w sprawie poparcia dla starań Polski o przystąpienie do NATO. W tym zakresie może mieć istotne znaczenie współpraca samorządów terytorialnych. Niewątpliwie presja lokalnych społeczności ma bardzo istotne znaczenie dla włączenia Polski do NATO. Na temat przynależności Polski do NATO mamy z przedstawicielami Poloni bardzo podobne stanowisko. Traktujemy ją kwestię, jako wydarzenie przełomowe dla przyszłości Polski.

Polonia dzisiaj zainteresowana jest nawiązywaniem dalszych kontaktów. Tak jak

przez lata kontakty te miały charakter pomocowy i charytatywny, tak dzisiaj skierowana jest ona na robienie wspólnych interesów. Istnieją tutaj doskonale możliwości, Polacy w USA znają język polski, realia, mogą prowadzić własne przedsiębiorstwa, angażować amerykański kapitał, reprezentować amerykańskie korporacje. Natomiast obecnie Polacy w USA pomoc o charakterze charytatywnym pragną kierować do Poloni na Wschodzie. Tam gdzie warunki życia są wciąż bardzo trudne a dotyczy to najbardziej elementarnych potrzeb. Tutaj znowu znaleźliśmy wspólny temat. SGM prowadzi stałą akcję na rzecz pomocy Polakom na Wschodzie, są to działania charytatywne ale także wspieranie akcji repatriacyjnej, szczególnie z Kazachstanu.

Z zainteresowaniem odnoszono się do propozycji, które zaproponowałem na forum krakowskiego samorządu przed moim wyjazdem do USA. Chodzi o powołanie w Magistracie krakowskim stałego pełnomocnika - koordynatora ds. kontaktów i współpracy z Polonią a także ustanawiania Honorowych Konsuli RP spośród wybitnych przedstawicieli Poloni.

W Ameryce działają polskie media: prasa, radio, telewizja. Miałem zresztą okazję udzielać wywiadów m.in. dla telewizji w New Jersey założonej przez Ludwika Wnękowicza - Prezesa Kongresu Poloni Amerykańskiej stanu New Jersey, absolwenta prawa UJ. Telewizja ta jest odbierana przez Polonię nowojorską. Jako przedstawiciel solidarnościowej „nowej Polonii” został w tym roku szczególnie wyróżniony przez KPA poprzez powierzenie mu zaszczytnego tytułu Marszałka Parady Pułaskiego największej, stutysięcznej parady polonijnej w Nowym Jorku oglądanej bezpośrednio przez ponad milion osób. Mimo tej aktywności media polskie wymagają wzmocnienia, rozwinięcia.

Z tych m.in. powodów Ludwik Wnękowicz w dniach 7-15.06 przebywał w Polsce dla nawiązania współpracy z Telewizją Polską, w tym krakowską, goszcząc także w Biurze Federacji i SGM.

Generalnie konieczne jest większe otwarcie i współpraca ze środowiskami polonijnymi nie tylko w Stanach Zjednoczonych. Mam nadzieję, że szczególną rolę odegrają w tym zakresie samorządy.

List Prezydenta Miasta Tarnowa, Romana Ciepłi, do Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, z dnia 15 lipca 1997r.

Szanowny Panie Przewodniczący!

Z wielkim zainteresowaniem zapoznałem się z Pańską relacją dotyczącą pobytu w USA i w pełni podzielam Pana wnioski dotyczące nawiązania instytucjonalnej współpracy na poziomie administracji lokalnej w USA i Polsce.

Jak Pan z pewnością wie, władze samorządowe Tarnowa poczyniły już w tym celu pewne kroki, którym służyła wizyta złożona w stanie Illinois w lutym br., rozmowy z kierownictwem Kongresu Polonii Amerykańskiej, z reprezentantami organizacji polonijnych, polonijnymi mediami, przedstawicielami biura gubernatora stanu Illinois oraz grupą amerykańskich biznesmenów.

Podczas naszego pobytu w USA nawiązaliśmy również wstępne kontakty z miastem Park Ridge w stanie Illinois zaś po przyjeździe do Polski rozpoczęliśmy starania o nawiązanie oficjalnych, przyjacielskich kontaktów pomiędzy Park Ridge a Tarnowem. Inicjatywa ta spotkała się z przychylnością i zainteresowaniem burmistrza Park Ridge Rolanda W. Wietechy, obecnie przesłaliśmy wszystkie wymagane dokumenty do amerykańskiej organizacji Sister Cities, która pośredniczy w tego rodzaju kontaktach.

Ponieważ podczas swojego pobytu w USA miał Pan okazję do spotkania z Johnem Henry Fullenem – dyrektorem Sister Cities, nie ukrywam, iż byłbym bardzo wdzięczny za poparcie w tej instytucji starań Tarnowa o nawiązanie oficjalnych kontaktów z Park Ridge.

Załączam dotychczasową korespondencję z Park Ridge i Sister Cities.

*Z poważaniem
Roman Ciepłi*

Ludwik Wnękowicz

PARADA PUŁASKIEGO W NOWYM JORKU

„Chciałbym, aby tegoroczna Parada Pułaskiego w Nowym Jorku odbyła się pod hasłem przystąpienia Polski do NATO i żeby

jej honorowym marszałkiem został prezydent Wałęsa, który cieszy się ogromną popularnością w Stanach Zjednoczonych” – powiedział Ludwik Wnękowicz, prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej na Stan New Jersey i Główny Marszałek Parady Pułaskiego w 1997, honorowy gość posiedzenia Rady Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich w dniu 10 czerwca 1997. Parada Pułaskiego jest ogromną demonstracją polskości odbywającą się każdego roku w centrum Manhattanu. Jest to największa impreza polonijna w Stanach Zjednoczonych (bierze w niej udział 100 tys. ludzi) i najlepsza okazja do popularyzacji Polski w Ameryce.

Uchwała Konferencji Burmistrzów USA w sprawie rozszerzenia NATO

W sprawie poparcia Konferencji 1000 Burmistrzów miast Stanów Zjednoczonych dla polskich starań o przyjęcie do NATO

Obradująca w Stanach Zjednoczonych Konferencja Burmistrzów z około 1000 miast USA wyraziła jedomyślnie poparcie dla starań Polski o przyjęcie do NATO.

Jako Przewodniczący Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich wyraziłem podziękowanie amerykańskiemu środowiskom samorządowym w związku z ich popierającym stanowiskiem w sprawie członkostwa Polski w NATO.

Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich zrzesza 15 związków i stowarzyszeń gmin obejmujących około 1000 gmin.

W czasie mojej wizyty w USA w maju br. i spotkań, zarówno z Kierownictwem Kongresu Polonii Amerykańskiej, jak i Dyrektorem Amerykańskiego Stowarzyszenia Miast Sióstranych a także administracji stanowych, wielokrotnie mogłem się przekonać o przychylnym stanowisku wpływowych środowisk w USA dla polskich starań o przyjęcie do NATO. W czasie tej wizyty z zainteresowaniem przyjmowano naszą

propozycję podpisywania umów o partnerstwie miast polskich i amerykańskich.

W ostatnim czasie także 11 stanowych Kongresów - na wniosek organizacji Polonii - podjęło rezolucje popierające przyjęcie Polski do NATO.

Bardzo pozytywnie oceniano uchwałę Walnego Zgromadzenia Stowarzyszenia Gmin Małopolski z kwietnia 1997 roku, w której przedstawiciele władz samorządowych Małopolski wystąpili z apelem o konsekwentne realizowanie polityki zmierzającej do zapewnienia Polsce pełnoprawnego uczestnictwa w NATO.

Wspólne i jasne stanowisko samorządowych władz lokalnych w Polsce i Stanach Zjednoczonych musi być uwzględniane przy podejmowaniu ostatecznych rozstrzygnięć w sprawie członkostwa Polski w NATO.

*Kazimierz Barczyk - Przewodniczący FZISGP
Kraków, 2.07.1997*

JAN WIECZORKOWSKI

Przedstawiciele małopolskich samorządów w USA

W dniach 7-23 lipca 1997 roku US Agency for International Development zorganizowało program szkoleniowy dla organizacji samorządowych. W programie szkoleniowym uczestniczyło kilkunastu przedstawicieli ogólnopolskich organizacji samorządowych.

Podczas pobytu spotkaliśmy się z przedstawicielami organizacji samorządowych:

- National League of Cities -NLC
- United States Conference of Mayors -USCM
- National Association of Towns and Townships -NATT
- National Association of Counties National Conference -NACNC
- National Association of Regional Councils -NARC
- Sister Cities International -SCI oraz przedstawicielami organizacji wspierających samorząd:
- Public Technologies, Inc
- Institute for Electronic Government

(Organizacje te zajmują się wdrażaniem najnowocześniejszych technologii informatycznych dla administracji samorządowych. Internet, e-mail, telefonia komórkowa, przekazy satelitarne, automatyzacja obsługi obywateli w urzędzie).

W drugim tygodniu pobytu braliśmy udział w spotkaniach z władzami miasta Harrisburg, z przedstawicielami Pennsylvania League of Cities and Municipalities, oraz przebywaliśmy na terenie uniwersytetu Fredonia /Suny College/ i uniwersytetu w Bafallo

Praktyczne spotkania z przedstawicielami miast i administracji samorządowej dały możliwość wymiany doświadczeń i próby innego spojrzenia na własne pomysły oraz wprowadzenie w Polsce nowych rozwiązań - badanie opinii publicznej, e-mail. Spotkania na uniwersytetach były ciekawą formą poznania zasad organizacji lokalnych społeczności amerykańskiej i roli wyższych uczelni w jej kształtowaniu.

Większość zdobytych doświadczeń w Stanach prowadzi do wniosku że mimo zasadniczych różnic pomiędzy naszymi krajami - wielkość, historia, organizacja kraju /federacja stanów/, jest wiele wspólnych celów łączących nasze kraje..

Cele te to budowa demokratycznego społeczeństwa, systemu gwarantującego wolność, rozwój gospodarczy, poszanowanie praw obywatelskich...itd

Można znaleźć podobieństwa w systemie administracji samorządowej - podobnie funkcjonuje samorząd terytorialny /Harrisburg/ oraz, podobnie działają organizacje samorządów lokalnych /NLC, NATT/, prowadząc działalność :szkoleniowa, informacyjna i lobbingsowa.

Wszystkie spotkania były bardzo interesujące i o wysokim poziomie merytorycznym, dawały dokładny opis działalności w/w organizacji i problemów, które te organizacje rozwiązują. Spotkania - skłaniające do dyskusji i szukania analogii do sytuacji w Polsce oraz do poszukiwania rozwiązań stosowanych w Stanach Zjednoczonych a mogących znaleźć zastosowania w pracy organizacji samorządowych w Polsce.

Różnorodność form zarządzania i rozwiązań prawnych stosowanych przez administracje samorządową w Stanach Zjednoczonych - / różne sposoby wyłaniania burmistrza, różnorodność zadań wykonywanych przez samorządy amerykańskie, różnice w ustawodawstwie federalnym / inspirują do szerszego spojrzenia na naszą problematykę / prace/ i zachęca do szukania nowych rozwiązań organizacyjnych, prawnych i ekonomicznych mogących skutecznie wpłynąć na funkcjonowanie FZISGP.

Z dużym uznaniem należy podkreślić bardzo dobra organizację pobytu przez firmę Mendez-England, która zapewniła perfekcyjne zrealizowanie programu, dobre hotele, transport oraz program turystyczny. Podkreślić należy gościnność gospodarzy oraz wszystkich odwiedzanych i spotykanych osób.

autor jest Dyrektorem Biura
Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich /FZISGP/

NADSZEDŁ CZAS ZAKOŃCZENIA NASZEJ MISJI.

Z ostatnim Prezydentem Rządu RP na Uchodźstwie Ryszardem Kaczorowskim rozmawia Maciej Korkuć

– Czy obejmując Urząd Prezydenta RP przypuszczał Pan, że zakończenie Pańskiej misji nastąpić może w niepodległej Polsce?

– Obejmowałem ten Urząd w sytuacji dla mnie osobiście bardzo trudnej. Zgodnie z Konstytucją [kwietniową z roku 1935 – przyp. red.] już rok wcześniej byłem wyznaczony przez ówczesnego Prezydenta RP Kazimierza Sabbata na jego następcę. Dnia 19 lipca 1989 roku Prezydent Sabbat nagle zmarł i tego samego dnia wieczorem złożyłem przysięgę Prezydenta RP.

Sytuacja była szczególna. Zmiany zachodzące w świecie zbliżały czas, kiedy można będzie upomnieć się o nasze prawa na arenie międzynarodowej. Mieliśmy duże nadzieje, że wkrótce w Polsce zaistnieje system demokratyczny i misja Prezydenta RP na Uchodźstwie dobiegnie końca.

Podobnie jak moi poprzednicy, złożyłem oświadczenie, że przekażę swój urząd najwcześniej kiedy to będzie możliwe w ręce osoby, która w Kraju zostanie wybrana w wolnych wyborach.

Wkrótce po objęciu urzędu Prezydenta RP przez Lecha Wałęsę przybył do Londynu Marszałek Senatu Andrzej Stelmachowski, aby omówić warunki powrotu Urzędu Prezydenta RP do Warszawy. 16 grudnia 1990 roku moja delegacja przybyła do Kraju.

– Jakie myśli towarzyszyły Panu w czasie, kiedy udawał się Pan do Kraju na ceremonię przekazania insygniów prezydenckich?

– Sam fakt suwerennych wyborów stwarzał sytuację, w której uznaliśmy, że może nastąpić przekazanie władzy. Były naturalnie różne wątpliwości. Andrzej Szczepaniak, ówczesny Prezes Rady Ministrów stwierdził jednak wyraźnie, że jest oczywiste, iż sytuacja polityczna stwarza nowe możliwości dla Polski. Kiedy nastąpiły wolne wybory na urząd Prezydenta RP uznaliśmy, że pojawił się moment najdogodniejszy dla przekazania władzy prezydenckiej i zakończenia naszej misji.

Wprawdzie w Polsce stacjonowały jeszcze wojska sowieckie, ale rządy konsekwentnie dążyły do ich wyprowadze-

Prezydent Ryszard Kaczorowski (siódmy z prawej) z małżonką (w środku) i Ludwik Wnękowicz, Prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej na stan New Jersey (drugi od lewej) w otoczeniu członków Rady Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich.

nia i można było sądzić, że jest to tylko kwestią czasu.

– Tego samego dnia, 19 lipca 1989 roku, kiedy został Pan zaprzysiężony jako Prezydent RP, w kraju sejm kontraktowy wybrał Jaruzelskiego Prezydentem PRL. Czy Jaruzelski podejmował jakieś próby nawiązania kontaktów z Pańskim Urzędem?

– Żadnych gestów z tamtej strony nie było. Zresztą my utrzymywaliśmy kontakty tylko i wyłącznie z opozycją demokratyczną.

W naszych oczach Okrągły Stół nie był rozwiązaniem doskonałym. Ale był w naszej opinii dużą szansą dla Polski na odzyskanie pełnej suwerenności bez rozlewu krwi i wojny.

Dnia 20 grudnia 1990 roku podpisałem dekret, na mocy którego rozwiązany został Rząd i wszystkie instytucje rządowe. Następnie w porozumieniu z Panem Prezydentem Wałęsą powołałem Komisję Likwidacyjną. 22 grudnia 1990 na Zamku Królewskim w Warszawie przekazałem insygnia prezydenckie na ręce Prezydenta RP.

– Jak Pan ocenia wybór A. Kwaśniewskiego na urząd Prezydenta RP?

– Następca Prezydenta Wałęsy został wybrany na podstawie suwerennej decy-

zji społeczeństwa polskiego wyrażonej w wolnych i demokratycznych wyborach. Nie mam nic więcej do dodania.

– Bardzo dziękuję za rozmowę.

rozmawiał Maciej Korkuć
(wywiad nie był autoryzowany).

List Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego do Kazimierza Barczyka – przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski, z dnia 23 czerwca 1997r.

Szanowny Panie Przewodniczący,

Z największą przyjemnością wspominam pobyt w Krakowie, a szczególnie przyjazną atmosferę i miłe przyjęcie w czasie spotkania z przedstawicielami gmin z całej Polski.

Serdecznie dziękuję za gościnę, przesyłam najlepsze pozdrowienia i życzenia pomyślności zarówno dla Pana osobiście jak i dla prowadzonej przez Pana Instytucji.

Z wyrazami szacunku
Ryszard Kaczorowski

Kraków, lipiec 1997 roku

Apel do Władz Samorządowych i Mieszkańców Małopolski w sprawie Muzeum Historii Armii Krajowej w Krakowie

Od 1991 roku staraniem Żołnierzy Armii Krajowej, prowadzone jest społecznie Muzeum Historii AK w Krakowie. Muzeum zgromadziło i gromadzi nadal bezcenne eksponaty (ponad 20 000 eksponatów), w tym dokumenty, wiele z nich ratując od zniszczenia. Pamiątki te są świadectwem bohaterstwa i patriotyzmu Żołnierzy Armii Krajowej. Są także świadectwem walki o niepodległość toczoną po zakończeniu wojny przez ugrupowania patriotyczne przeciwko okupacji sowieckiej (WiN, Ruch Oporu AK) a także prześladowań jakich po wojnie doświadczyli Polacy. Muzeum Historii Armii Krajowej w Krakowie jest jedynym tego rodzaju ośrodkiem w Polsce. Staje się także miejscem gdzie prowadzone są badania nad historią ostatnich dziesięcioleci.

Muzeum prowadzone jest przez Żołnierzy AK, którzy zawiązali „Fundację Muzeum Historii AK”.

Funkcjonowanie Muzeum jest jednak zagrożone. Działalność Muzeum wymaga wsparcia Mieszkańców i Władz Samorządowych Małopolski.

Konieczne jest nadanie Muzeum charakteru instytucji publicznej, gromadzącej i udostępniającej pamiątki historyczne związane z walką o niepodległość szczególnie toczoną przez Żołnierzy Armii Krajowej.

Rada Miasta Krakowa podjęła w tej sprawie uchwałę intencyjną.

Zwracamy się do Władz Samorządowych i Mieszkańców Małopolski o włączenie się do prac wspierających Muzeum Armii Krajowej. Możliwe są różnorodne formy takiego udziału: od wsparcia organizacyjnego i finansowego, poprzez propagowanie działalności Muzeum i dalsze przekazywanie zbiorów, których wiele jeszcze jest rozproszonych i zagrożonych zniszczeniem.

Zwracamy się do Władz Samorządowych poszczególnych gmin Małopolski, Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Przewodniczących Rad Gmin, o sprawowanie patronatu nad częściami Kolekcji Muzeum (np. związanej z działalnością AK na terenie danej gminy).

Wspólny wysiłek lokalnych społeczności może pozwolić na utrzymanie i rozwój Muzeum Historii Armii Krajowej, którego zbiory są unikalnym świadectwem walki legalnego wojska II Rzeczypospolitej, kontynuowanej także po 1939 roku, Muzeum przy którym pełni służbę coraz mniej Seniorów - Żołnierzy Armii Krajowej.

Kazimierz Kemmer (Prezes Zarządu Fundacji Muzeum Historii AK)

Kazimierz Barczyk (Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski)

ZNOWU CZUJEMY SIĘ JAK PARTYZANCI

Z Ryszardem Ciepiałą i Kazimierzem Kemmerem z zarządu Muzeum Historii Armii Krajowej w Krakowie rozmawia Maciej Korkuć

– Krakowskie Muzeum Armii Krajowej jest jedyną tego rodzaju placówką w Kraju. Jaki jest jego obecny status prawny?

– W maju b.r. minęło 5 lat istnienia naszego Muzeum AK. Działa ono na zasadzie fundacji zarejestrowanej w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie pod nazwą Fundacja Muzeum Armii Krajowej. Na jej czele stoi trzypięcioro zarząd. Oczywiście wszystkie nasze funkcje pełni społecznie.

– Co jest obecnie największym problemem Muzeum?

– Największą bolączką Muzeum jest konieczność jak najszybszego przeprowadzenia inwentaryzacji zbiorów na zasadach obowiązujących we wszystkich muzeach w Polsce. Chodzi o dokładny opis wszystkich eksponatów łącznie z ich dokumentacją fotograficzną. Wszystkie eksponaty muszą być wciągnięte do ksiąg inwentaryzacyjnych. Nie jest to łatwe albowiem Muzeum zgromadziło już ponad 20 tys. eksponatów. Dlatego jest to praca dla zawodowego personelu, który w oparciu o odpowiednie ustawy wykona to profesjonalnie i solidnie. Jest to ogromna praca dla zespołu etatowych fachowców.

– 20 tys. eksponatów to poważna liczba...

– Ale to jeszcze nie wszystko. Oprócz eksponatów posiadamy oryginalne dokumenty w postaci rozkazów, przepustek wojskowych, wyroków śmierci, a także rękopisów, wspomnień dowódców AK z całej Polski. Mamy m.in. unikalny zbiór 150 legitymacji AK z Powstania Warszawskiego.

– Zajmujecie się jednak nie tylko opieką nad eksponatami i dokumentami.

– Ależ oczywiście że nie! Nasze działania są nastawione na wypełnienie ogromnej luki w historycznej edukacji młodzieży spowodowanej przez wiele lat zaniedbań. Dlatego też systematycznie organizujemy m.in. coś co moglibyśmy określić jako „żywe lekcje historii” dla liceów i szkół z całego kraju i z zagranicy. Do ciekawostek możemy zaliczyć fakt, że regularnie (!) przyjeżdżają do nas wycieczki młodych Duńczyków z Kopenhagi.

We współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym przy Krakowskim Kuratorium Oświaty prowadzimy także specjalne kursy dla nauczycieli historii. Dotychczas przeszkoliliśmy ponad 240 nauczycieli. Z kolei jesienią b.r. we współpracy z Akademią Górniczo-Hutniczą przygotowujemy symposium poświęcone najnowszej historii.

Bywają u nas wycieczki dokładnie z całego świata. Dla przykładu możemy powiedzieć, że ostatnio „zaliczyliśmy” wizyty z Nigerii, Ghany i Izraela. Niedawno gościła u nas również wycieczka Japończyków z Tokio. Odwiedził nas także ostatni Prezydent RP na Uchodźctwie, Ryszard Kaczorowski z Małżonką.

– Archiwizacja dokumentów, szkolenia nauczycieli, spotkania z młodzieżą, sesje naukowe... Wszystkim tym zajmujecie się sami.

– Musimy jednak w końcu otrzymać jakąś pomoc, bo inaczej już nie pociągniemy. Wszyscy mamy niestety powyżej 70 i 80 lat. Już siły nie te...

Tymczasem wraz ze wzrastającą stałą liczbą eksponatów i materiałów rosną też nasze potrzeby. A wyposażenie techniczne mamy dosłownie „zerowe”. Teraz naszymi podstawowymi sprzętami są – jak sam Pan widzi – siekiera i pogrzebacz. Czujemy się tak jak byśmy byli znowu w partyzantce, w lesie. Ale to już nie te lata i nie te siły...

Potrzebujemy tak podstawowych sprzętów jak kserokopiarka, komputer z drukarką, telewizor szerokoelementowy (posiadamy mnóstwo unikalnych materiałów audiowizualnych, których nie mamy jak pokazać). Potrzebujemy dyktafonu i kamery video dla rejestracji relacji żyjących jeszcze świadków wydarzeń i archiwizacji organizowanych przez nas uroczystości. Ponadto nie mamy nawet podstawowego sprzętu do utrzymania czystości (jak np. odkurzacz), a przecież to aż 533 metry kwadratowe powierzchni! Nawet mydło do toalet i środki czystości musimy kupować z prywatnych pieniędzy.

– A było jeszcze gorzej.

– No tak. W pewnym momencie zawisła nad nami groźba znalezienia się „na ulicy”. Na szczęście dzięki pomocy ówczesnego Przewodniczącego Rady Miasta i przewodniczącym Stowarzyszenia Gmin Małopolskich Kazimierza Barczyka i dowódcy Krakowskiego Okręgu Wojskowego gen. Zenona Bryka uzyskaliśmy budynek przy ulicy Bosackiej, w którym obecnie mieści się Muzeum. Musimy szczerze wyznać, że przez te wszystkie lata zawsze mogliśmy liczyć na pomoc i współpracę Stowarzyszenia Gmin Małopolski i jego władz.

Obecnie mamy lokal ale Muzeum, żeby się utrzymać i rozwijać potrzebuje natychmiastowej pomocy. A nas – byłych żołnierzy AK – jest coraz mniej...

– Dziękuję za rozmowę.

Fundacja Muzeum Armii Krajowej. PKO I Od. Kraków, ul. Bosacka 13
35510-164324-132-3

Kraków, dnia 27 czerwca 1997

UCHWAŁA ZARZĄDU STOWARZYSZENIA GMIN MAŁOPOLSKI W SPRAWIE POWOŁANIA SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH W MAŁOPOLSCE

Zarząd Stowarzyszenia Gmin Małopolski opowiada się za utworzeniem w Małopolsce 5 Specjalnych Stref Ekonomicznych w: Krakowie - Nowej Hucie, Tarnobrzegu - Stalowej Woli, Przemysłu - Rzeszowie, Lublinie, Starachowicach - Skarżysku Kamiennej.

Małopolska jest regionem wymagającym ożywienia gospodarczego. Konieczne jest utworzenie nowych miejsc pracy szczególnie ze względu na bardzo wysoki poziom ukrytego bezrobocia agrarnego sięgającego

700 tysięcy bezrobotnych. Powołanie specjalnych stref może pozwolić na wygenerowanie pośrednio i bezpośrednio ok. 200 tysięcy nowych miejsc pracy.

Za utworzeniem w Małopolsce sieci Specjalnych Stref Ekonomicznych przemawia:

W Krakowie - Nowej Hucie konieczność restrukturyzacji przemysłu hutniczego oraz możliwość wykorzystania zaplecza intelektualnego Krakowa co w powiązaniu z inwestycjami umożliwi aktywne funkcjonowanie Centrum Wysokich Technologii i Parku Technologicznego.

W Tarnobrzegu - Stalowej Woli oraz Starachowicach - Skarżysku Kamiennej konieczność restrukturyzacji infrastruktury Centralnego Okręgu Przemysłowego.

W Przemysłu - Rzeszowie i Lublinie konieczność gospodarczego ożywienia południowo-wschodnich obszarów Polski.

Utworzenie Stref w Małopolsce stwarza także możliwość zintensyfikowania współpracy tego ważnego makroregionu z państwami Grupy Wyszehradzkiej i Europy Wschodniej a szczególnie Ukrainą, przy jednoczesnym rozwoju infrastruktury, szczególnie tras komunikacyjnych na czele z autostradą A-4.

Władze samorządowe regionu gotowe są udzielić wszechstronnego poparcia przy tworzeniu Specjalnych Stref Ekonomicznych, łącznie z wydzieleniem terenów pod inwestycje dla kapitału zagranicznego i krajowego. Specjalne Strefy Ekonomiczne będą ważnym i koniecznym elementem realizacji Małopolskiego Programu Rozwoju „Małopolska 2000”

SPECJALNE STREFY EKONOMICZNE W MAŁOPOLSCE

uzasadnienie uchwały

Stowarzyszenie Gmin Małopolski dostrzega w powołaniu w Małopolsce Specjalnych Stref Ekonomicznych szansę na pobudzenie rozwoju regionu.

Specjalna Strefa Ekonomiczna umożliwia prowadzenie działalności gospodarczej na warunkach zapewniających tworzenie nowych miejsc pracy, zagospodarowanie nie wykorzystanych możliwości z zachowaniem równowagi ekologicznej, rozwoju nowych rozwiązań technicznych i rozwoju eksportu.

Strefy tworzone są w drodze rozporządzenia Rady Ministrów po uzyskaniu opinii wojewody oraz zgody rad gmin na których terenie położona jest strefa.

Strefą zarządza powołana w tym celu spółka akcyjna, w skład rady nadzorczej spółki wchodzi m.in. przedstawiciele wojewody, samorządu oraz podmiotów gospodarczych prowadzących działania na terenie strefy.

Szacunkowo powołanie strefy powoduje przyciągnięcie kapitału w wysokości od 500

OFERTA WSPÓŁPRACY SKIEROWANA PRZEZ FUNDACJĘ DLA UJ DO SGM I FZISGP

Pragnę wyrazić - w imieniu Fundacji dla Uniwersytetu Jagiellońskiego - intencję i wolę współpracy z Federacją Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich oraz Stowarzyszeniem Gmin Małopolskich.

Obszarów i form tej współpracy jest - potencjalnie - bardzo wiele. Ze swej strony chciałbym zwłaszcza zwrócić uwagę na możliwość wykorzystania przez obie kierowane przez Pana organizacje oferty Jagiellońskiego Centrum Edukacyjnego - samodzielnego Zakładu funkcjonującego w obrębie Fundacji, a zajmującego się prowadzeniem wszelkiego rodzaju szkoleń i kursów oraz consultingiem.

Szczególnie ważnym polem zainteresowania są dla Centrum samorządy lokalne, podstawa demokratycznego ładu w każdym kraju. Ich przedstawicielom proponujemy szkolenia i doradztwo w zakresie zarządzania, ekonomii, marketingu, prawa, promocji i public relations.

A oto kilka przykładowych przez Centrum szkoleń, seminariów i warsztatów;

- zarządzanie finansami gminy,
- rola przedstawicieli samorządów lokalnych w Radach Nadzorczych spółek, których właścicielami lub współwłaścicielami są gminy,
- planowanie rozwoju gminy,
- prawne regulacje dotyczące działalności samorządów lokalnych i konieczność zmian legislacyjnych związanych z zamierzonym wejściem Polski do struktur europejskich,
- rola i organizacja informacji publicystycznej w zarządzaniu gminą,
- tworzenie pozytywnego wizerunku gminy i jej władz,
- rozwiązywanie konfliktów w gminie; prezentacja własnych poglądów i umiejętność panowania nad emocjami innych,
- rola negocjacji i komunikacji publicznej w procesie zarządzania gminą.

Wykładowcami i trenerami będą najwybitniejsi specjaliści - pracownicy naukowcy Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz doświadczeni praktycy.

cd na str. 24

ltn do 1 mld dolarów.

Szczegółowe zasady prowadzenia działalności gospodarczej na terenie strefy określa regulamin strefy.

Dla realizacji celów działania strefy możliwe jest m.in.

- całkowite lub częściowe zwolnienie prowadzących działalność gospodarczą od podatku dochodowego
  - stosowanie stawek i zasad amortyzacji środków trwałych na znacznie korzystniejszych zasadach
  - ulatwienia w zakresie pozyskiwania zezwoleń w zakresie prawa budowlanego
- Specjalne Strefy Ekonomiczne z

Małopolski i Śląska zapewnią możliwość restrukturyzacji i rozwoju obu makroregionów, zamieszkałych przez kilkanaście milionów mieszkańców wytwarzających ponad 1/3 Produktu Krajowego Brutto.

Zainteresowane rady gmin winny podjąć pilnie uchwały z wnioskami do wojewody w sprawie powołania Specjalnych Stref Ekonomicznych na ich terenie z odpowiednimi deklaracjami finansowymi i organizacyjnymi.

Kraków, dnia 27 06 1997 r.

prof. dr hab. Mirosław Trawnik

Formuła szkoleń jest różnorodna. Niektóre z nich trwać będą kilka, a niektóre tylko jeden dzień. Część będzie się odbywać w Krakowie, a część w innych miejscowościach - siedzibach gmin lub specjalnych ośrodkach konferencyjnych. Część będzie mieć charakter otwarty (tzn. będzie dostępna dla wszystkich chętnych), część zaś - zamknięty.

Od jesieni planujemy również organizowanie cyklicznych spotkań, podczas których zaproszeni przez Centrum eksperci (z ministerstw, Izb Skarbowych itp.) wyjaśniać będą przedstawicielom samorządów konsekwencje wszystkich ważnych dla nich zmian legislacyjnych, a także przedstawiać obowiązującą wykładnię nowych przepisów.

Licząc na życzliwe zainteresowanie Pana Przewodniczącego naszą ofertą.

Pozostaję z szacunkiem
Dr hab. Łukasz A. Plesnar

Dyrektor Jagiellońskiego Centrum Edukacyjnego
Wiceprezes Zarządu Fundacji dla Uniwersytetu Jagiellońskiego

FUNDACJA DLA UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

Fundacja dla Uniwersytetu Jagiellońskiego założona została przed dziewięć laty, w 1988 roku. Jej statutowym celem jest gromadzenie funduszy, które służyć mają rozwojowi uczelni.

Nadzór nad Fundacją sprawuje wybierana przed Senat UJ Rada. W jej skład wchodzi znane osobistości związane z Krakowem, m.in. Ksiądz Kardynał Franciszek Macharski - Metropolita Krakowski, prof. Jacek Majchrowski - Wojewoda Krakowski, gen. Zenon Bryk - Dowódca Krakowskiego Okręgu Wojskowego, Henryka Pieronkiewicz - Prezes Banku Przemysłowo-Handlowego, Mieczysław Mięta - Prezes Okocimskich Zakładów Piwowarskich S.A. i Władysław Knuplerz - Prezes Rady Notarialnej.

Funkcje Przewodniczącego Rady pełni Prorektor UJ, prof. Stanisław Hodorowicz.

Bieżącymi pracami Fundacji kieruje sześcioposobowy Zarząd, na którego czele stoi Prezes - prof. Andrzej Matczewski.

Fundusze zdobywane przez Fundację pochodzą z dwóch źródeł: od darczyńców i z jej własnej działalności.

Jeden z obszarów tej aktywności, poza przedsięwzięciami gospodarczymi, jest organizacja i prowadzenie wszelkiego rodzaju szkoleń i kursów, a także doradztwo personalne oraz consulting. Zajmuje się tym funkcjonujące w obrębie Fundacji, jako samodzielny Zakład, Jagiellońskie Centrum Edukacyjne, kierowane przez Łukasza A. Plesnara.

Szczególnie ważnym polem zainteresowań są dla Centrum samorządy lokalne, podstawa demokratycznego ładu w każdym kraju.

Fundacja dla Uniwersytetu Jagiellońskiego

31 109 Kraków, ul. J. Piłsudskiego 8/1
tel. 012/ 22 10 33 w. 1211
fax. 012/ 22 10 33 w. 1477
012/ 22 63 06

Zamek w Kazimierzu Podolskim

Wyjazd Samorządów Małopolski na Ukrainę

W dniach 16-22.06.1997 delegacja prawie 150 Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów z Małopolski i innych regionów Polski przebywała na Ukrainie.

Uczestnicy Wyjazdu spotkali się m.in. z Merem Kijowa Aleksandrem Omelczenko i Radą Miejską Kijowa, z Przewodniczącym Komitetu Rady Najwyższej Ukrainy d/s Samorządności, Aleksandrem Steszenko, z przedstawicielami ukraińsko-polskiej grupy międzyparlamentarnej Rady Najwyższej Ukrainy.

Odbyły się także spotkania z przedstawicielami najwyższych władz Ukrainy: z Przewodniczącym Administracji Prezydenta Ukrainy Min. Jewhenem Kusznariowem oraz z pełniącym obowiązki Premiera Ukrainy- Wasylem Durdyńcem.

Obok spotkań z przedstawicielami władz państwowych i samorządowych Ukrainy polscy samorządowcy złożyli też Wizytę w Domu Polskim w Kijowie, spotkali się z przedstawicielami Towarzystw Polskich na Ukrainie, a także z polskimi dyplomatami na Ukrainie, z Ambasadorem Jerzym Bahrem, z jego z-cą min. Tadeuszem Pawlakiem, Szefem Biura Rady Handlowego Ambasady RP. Spotkania z Polakami odbyły się także Gródku, Chocimiu i Kamieńcu Podolskim, gdzie odmówiono Aniol Pański z udziałem Bp Jana Olszańskiego w intencji przyjazdu ojca Świętego do Kamieńca, na Podole i na Ukrainę.

We Lwowie odbyły się spotkania m.in. z Prezydentem Lwowa Wasylem Kujbidą i uroczysta konferencja w Radzie Lwowa z udziałem kilkudziesięciu Merów ze Związku Samorządowego Ukrainy Zachodniej. We Lwowie odbył się

Fundacja Menowim Anur Kijowski: PRU TCM Kraków, ul. Borek 13
25110, 164224, 122-1

Wiceprzewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski, Kazimierz Gąsior i wójt Gminy Laskowa Kazimiera Augustyn wręczają dar od Stowarzyszenia Gmin Małopolski

Spotkanie Prezydentów Małopolski i Śląska z Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa. Uniwersytet Jagielloński 24 czerwca 1997. Przemawia Rektor UJ prof. dr hab. Aleksander Koj, obok - Rektor AGH prof. dr hab. Mirosław Handke.

Wystąpienie Czesława Tomalika (Przewodniczącego Związku Gmin Śląska Opolskiego, Wiceprzewodniczącego Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich) w czasie Konferencji „Współpraca Międzyregionalna” 22 kwietnia 1997 r.

J. Em. Franciszek Kardynał Macharski i inni Goście VIII Walnego Zgromadzenia Stowarzyszenia Gmin Małopolski

POSIEDZENIE RADY FEDERACJI ZWIĄZKÓW I STOWARZYSZEŃ GMIN POLSKICH,

Kazimierz Barczyk - Przewodniczący Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, Stowarzyszenie Gmin Małopolski, Wiceprzewodniczący Federacji Czesław Tomalik, Przewodniczący - Związek Gmin Śląska Opolskiego, Zygmunt Frankiewicz Przewodniczący - Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw, Jan Olbrycht Przewodniczący - Związek Komunalny Ziemi Cieszyńskiej, Bronisław Lachowicz Przewodniczący - Stowarzyszenie Gmin Regionu Wielkopolski, Marek Skrzypek Przewodniczący - Podhalański Związek Gmin, Józef Hlebowicz Przewodniczący - Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych, Stanisław Bodys Przewodniczący - Unia Miasteczek Polskich, Adam Markowski Przewodniczący - Związek Gmin Jurajskich, Lech Staniszewski Przewodniczący - Związek Gmin „Pilica”, Adam Bachleda-Curus Przewodniczący - Związek Komunalny „Zimowa Olimpiada 2006”, Wiesław Byczkowski Przewodniczący - Związek Miast i Gmin Morskich, Franciszek Werner Przewodniczący - Związek Polskich Gmin Zachodnich, Jerzy Łuba Przewodniczący - Związek Gmin Mazowieckich, Krystyna Sroka Przewodnicząca - Związek Gmin Warmińsko - Mazurskich, Antoni Cywiński Przewodniczący - Pomorskie Stowarzyszenie Gmin Wiejskich

Dyrektor Biura Federacji Jan Wieczorkowski

Dyrektor Biura ZGGŚiPM - Ferdynand Morski

Otwarcie II Małopolskich Targów Gmin i Urzędzeń Komunalnych

Prezydent Ryszard Kaczorowski z Małżonką byli honorowymi gośćmi posiedzenia Rady Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich. 9. czerwca 97

Delegacja Stowarzyszenia Gmin Małopolski składa kwiaty na Cmentarzu Orląt we Lwowie. W centrum Emilia Chmielowa (Prezes Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie) obok Kazimierz Barczyk i Tadeusz Sawicki - Prezydent Przemyśla

także Uroczysty Obiad wydany przez Stowarzyszenie Gmin Małopolski - Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów, Przewodniczących Rad Gmin Małopolski z udziałem Prezydenta Lwowa, Merów i Władz Samorządowych Ukrainy Zachodniej

W sobotę uczestnicy Wyjazdu wzięli udział w specjalnej Mszy św. odprawianej w Katedrze Lwowskiej przez Arcybiskupa Mariana Jaworskiego a następnie udali się na Cmentarz Łyczakowski i Orląt Lwowskich, gdzie złożyli wiązanki kwiatów i zapalili znicze, w niedzielę uczestniczyli w uroczystościach 130 rocznicy powstania we Lwowie PTG „Sokół”.

Pobyty na Ukrainie był drugim z kolei (po Wyjeździe do Włoch w ub. roku) promocyjnym wyjazdem władz samorządowych Małopolski. Celem pobytu na Ukrainie było nawiązanie partnerstwa między miastami i gminami obu krajów a także zacieśnienie współpracy gospodarczej, kulturalnej i wymiany młodzieżowej.

Polacy na Ukrainie

działalność organizacji polskich i możliwe formy pomocy.

Rozeznanie form współpracy i pomocy dla Polaków było jednym z celów Wyjazdu Przedstawicieli Samorządów Małopolski na Ukrainę. Stąd liczne spotkania z organizacjami i wspólnotami Polaków tam mieszkających były stałym elementem programu wizyty.

Polacy rozsiadani są po całej Ukrainie od Mościsk, Czerniowców i Lwowa po Kijów, Charków i Odessę. Ośrodki społecznej działalności Polaków szczególnie aktywne są w dawnej Małopolsce Wschodniej (Stanisławów), na Podolu, Bukowinie, Polesiu, Półwyspie Krymskim i terenach zadnieprzańskich. Ogółem na Ukrainie mieszka ich ponad 1 mln, stanowią ok. 4 % wśród 51 milionów mieszkańców Ukrainy, z których aż . 32 % stanowią osoby deklarujące się jako nie - Ukraińcy.

Polacy gromadzą się często wokół 600 parafii rzymsko-katolickich działających na terenie 3 diecezji: lwowskiej, kamieniecko-podolskiej, i kijowsko - żytomierskiej pod przewodnictwem Metropolity Arcybiskupa Mariana Jaworskiego. Największym skupiskiem Polaków jest Żytomierszczyzna, gdzie zamieszkuje ponad 450 tysięcy Polaków. Żytomierszczyznę obejmował polski okręg autonomiczny utworzony przez Stalina (rejon Marchlewski) skąd przeprowadzono zmasowaną deportację Polaków do Kazachstanu.

Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie - założona w 1992 roku i w tym samym roku zarejestrowana przez centralne władze Ukrainy. W zebraniu założycielskim Federacji uczestniczyli przedstawiciele 22 organizacji i ośrodków z niemal całej Ukrainy. Organizacje te zachowują w ramach Federacji swoją niezależność. Federacja zorganizowała I Sejmik Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie (Kijów 1992) oraz II Sejmik Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie (Chmielnicki 1996) Sejmiki Federacji wybrały w demokratycznych wyborach swoje władze.

W czasie obrad sejmików przyjęto program i cele działania Federacji. Za najważniejsze uznano realizację praw Polaków mieszkających na Ukrainie w oparciu o tworzone przez nich organizacje społeczne.

Według stanu na czerwiec 1997 roku w Federacji zrzeszonych jest 49 organizacji polskich oraz ich 50 oddziałów - łącznie 99 ośrodków.

Zjednoczenie Nauczycieli Polskich na Ukrainie, powołane przez Federację w 1996 roku, stanowi drugi podmiot reprezentujący Polaków na szczeblu ogólnoukraińskim. Podstawowym celem działania Zjednoczenia jest rozwój i odrodzenie szkolnictwa polskiego na Ukrainie. Zjednoczenie współpracuje dla realizacji tych celów z Ukraińskim Ministerstwem Oświaty oraz z Ministerstwem Edukacji Narodowej RP.

Sytuacja szkolnictwa polskiego na Ukrainie.

Mimo takiej liczebności wspólnoty polskiej aktualnie na Ukrainie nie ma polskich szkół. We Lwowie od czasów powojennych działają dwie szkoły w ramach publicznego systemu oświaty z polskim językiem wykładowym. Na Ukrainie działa sieć klas z nauczaniem języka polskiego, w szkole ukraińskiej w Mościskach działa 8 klas, w Strzelczyskach 4 klasy.

Ponadto funkcjonują także szkółki sobotnio-niedzielne, nie mają one jednak oficjalnego charakteru. Organizacje polskie czynią intensywne starania o nadanie tej formie kształcenia i dokształcania publicznego charakteru.

Uchwałą Ministerstwa Oświaty z 1996 roku zaprzestano finansowania fakultatywnych zajęć z języka polskiego (a także z innych języków grup mniejszościowych). mimo stanowczych protestów m.in. Wspólnoty Polskiej uchwała ta nadal obowiązuje obezwładniając w praktyce nauczanie języka polskiego.

Należy odnotować inicjatywę Ministerstwa Edukacji RP, które zaplanowało budowę polskiej szkoły w Strzelczyskach, brak jednak w tej kwestii ostatecznej decyzji.

Kształcenie w języku polskim i nauka języka polskiego w wymienionych ograniczonych formach odbywa się jedynie na poziomie szkolnictwa podstawowego i średniego. Na Ukrainie nie ma wydziałów polonistycznych w szkołach wyższych (istnieją jedynie wydziały filologii słowiańskiej).

Formy działania organizacji polskich.

Działalność organizacji polskich opiera się na programach, których realizacja dofinansowana jest przez Rząd RP. Polacy jako jedyna grupa narodowościowa na Ukrainie prowadzą systematyczną pracę własnie w oparciu o przyjęte programy. Od 1994 roku realizowany jest program „Odrodzenie i rozwój Żytomierszczyzny”.

Podstawowym partnerem dla organizacji polskich jest w Polsce Stowarzyszenie Wspólnota Polska, a na Ukrainie Komitet Państwowy Ukrainy d/s mniejszości i migracji.

Działalność na rzecz Polaków na Ukrainie prowadzona jest dwutorowo z jednej z tronu w Polsce z drugiej na miejscu, na Ukrainie. Aktywność na Ukrainie w ostatnich latach dominuje nad działalnością w Polsce.

W roku 1996 globalnie środki przeznaczone przez państwo polskie sięgały ok. 1 mld starych zł. Środki te są oczywiście niewystarczające..

Istotnym obszarem działalności jest prowadzenie bibliotek udostępniających polskie książki. Biblioteki te prowadzone są przede wszystkim przy parafiach i organizacjach polskich.

Spośród podejmowanych przez Polaków inicjatyw można wymienić:

Międzynarodową konferencję „Polskie drogi do Kazachstanu” z okazji 60 lecia deportacji Polaków do Kazachstanu. (Żytomierz)

Międzynarodową Konferencję „Nowe partnerstwo młodzieży polskiej z Ukrainy i ukraińskiej z Polski” (Lwów)

I Forum Kultury Polskiej na Ukrainie (Lwów)

W Listopadzie 1997 roku odbędzie się w Kijowie Międzynarodowa Konferencja „Kultura Polska w życiu Ukrainy - historia i dzień dzisiejszy”

Podstawowe problemy Polaków na Ukrainie - możliwe formy pomocy

Prowadzona działalność organizacji polskich wymaga materialnego zaplecza. Organizacje polskie na Ukrainie są organizacjami bezdomnymi, brak im podstawowego wyposażenia biurowego (telefon, faxy, drukarki, xero, itp). Jedyłą własnością wspólnoty Polaków na Ukrainie jest Dom Polski w Kijowie działający od 1994.

Organizacje polskie pracują intensywnie ponad opracowaniem baz danych dotyczących aktywności Polaków na Ukrainie. Bazy danych dotyczą aktywności organizacji polskich, współpracy gospodar-

czej, młodzieżowej, kulturalnej.

Konieczne jest pilne podjęcie działań dla zinwentaryzowania własności, w szczególności budynków powstałych ze społecznych składek Polaków. Konieczne jest to dla ewentualnego starania się o zwrot tej własności. Tego rodzaju profesjonalne bazy danych opracowali na już Ukrainie m.in. Żydzi i Niemcy.

Nadal bardzo potrzeba książek i gazet w języku polskim. Dotyczy to zarówno literatury fachowej jak i literatury pięknej, gazet codziennych, młodzieżowych i innych.

W czasie pobytu delegacji samorządów małopolski powstała propozycja nawiązania współpracy między gminami i miastami w Polsce a organizacjami Polaków na Ukrainie. Istotną formą pomocy dla Polaków mogłoby być zakupienie na Ukrainie mieszkań, które mogłyby stanowić pokoje gościnne wykorzystywane przez Polaków odwiedzających Ukrainę. Pozyskiwane sta środki systemowo mogą rozwiązać kwestie finansowania działalności organizacji polskich.

Podkreślono konieczność zwiększenia ilości Polaków z Ukrainy studiujących w Polsce. Wymaga to stworzenia systemu stypendiów nie tylko publicznych ale i prywatnych

Prasa, radio i telewizja polskojęzyczna na Ukrainie

„Gazeta Lwowska” wydawana przez Towarzystwo kulturalne Polaków ze Lwowa, drukowana jest w Przemysłu dofinansowana przez Polskę - nakład ok. 3 000 egz.

„Dziennik Kijowski” - ukazuje się jako suplement do rządowej gazety „Głos Ukrainy”

Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie wydaje do wewnętrznego użytku biuletyn, Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Żytomierzu wydaje własną gazetkę, ukazuje się także „Mozaika Berdyczowska” i „Głos Podola”

Istotną formą przekazu informacji a także kultury polskiej może być radiofonii. W tym zakresie działają: „Lwowska Fala” przy prywatnej rozgłośni we Lwowie, „Radio Żytomierz” raz w miesiącu nadające audycje w języku polskim, sporadyczne audycje nadają w j. polskim rozgłośnie w Berdyczowie, Czreniowcach, Nowogrodzie Wołyńskim.

Programy telewizyjne w języku polskim ukazują się w TV w Czerniowcach na Bukowinie, oraz w TV Żytomierz.

Współpraca samorządów Ukrainy i Polski (Małopolski)

Uczestniczący w Wyjeździe Prezydenci, Burmistrzowie i Wójtowie blisko 150 miast i gmin uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami samorządowych władz Ukrainy.

Propozycja Stowarzyszenia Gmin Małopolski nawiązania partnerskiej współpracy między samorządami Ukrainy i Polski - szczególnie tam gdzie liczne są skupiska Polaków, może przyczynić do nadania pomocy Polakom instytucjonalnego charakteru.

Emilia Chmielowa - Przewodnicząca Federacji Organizacji Polskich na Ukrainie

Kazimierz Barczyk - Przewodniczący Zarządu SGM

Przedstawiciele małopolskich samorządów przed kościołem w Gródku Podolskim

WISŁA SURAZSKA

Liderzy pod wodą

W szacowaniu skutków powodzi głównymi miernikami są hektary zatopionych pól, wartość utraconego majątku, liczba zniszczonych gospodarstw, dróg i innych części infrastruktury komunalnej. Niektóre straty są jednak trudniej wymierne, choć pewnie nie mniej ważne. Mam tutaj na myśli dynamikę lokalnego rozwoju. Pod tym względem każdy region ma swoich liderów, tj. takie gminy i miasta, które rozwijają się najszybciej i mobilizują sąsiednie miejscowości swoim przykładem. One to nadają tempo rozwoju całym regionom.

Właśnie takich liderów lokalnego rozwoju najbardziej dotknęła klęska powodzi. Nie stało się tak przez przypadek. Osadnictwo typu miejskiego, oparte na handlu i rzemiośle, najwcześniej rozwinęło się nad brzegami żeglownych rzek. Tak więc miasta dotknięte powodzią, zwłaszcza średnie i małe, mają często odległą tradycję. Młody samorząd miał tam na czym budować i wykażal się dużą dynamiką w działaniu. Dowody na to można znaleźć w samorządowych budżetach (patrz załączone wykresy).

Dobrym wskaźnikiem dla zdrowych finansów gminy jest wysokość jej dochodów własnych, a więc tej ich części, która bazuje na lokalnych podatkach i opłatach oraz gospodarce mieniem samorządowym. Gminy dotknięte powodzią miały w ubiegłym roku średnio aż 30 proc. więcej dochodów własnych aniżeli gminy pozostałe, w tym dochody z podatku od nieruchomości były tam wyższe o ponad 40 proc. Odpowiednie różnice można też znaleźć w wydatkach samorządowych. Gminy dotknięte powodzią wydawały na gospodarkę komunalną i mieszkaniową około 30 proc. więcej aniżeli gminy pozostałe. Znaczną część tych wydatków miała charakter inwestycyjny, co tłumaczy wyższy o ponad 15 proc. poziom inwestycji w

poszkodowanych gminach. Gminy te są również liderami w prywatyzacji, z której dochody w zeszłym roku przewyższały tam o ponad 40 proc. podobne dochody pozostałych gmin.

Tak więc pod wodą znalazły się najlepsze, najbardziej dynamiczne samorządy. W takiej sytuacji strategia obecnego rządu w likwidowaniu skutków powodzi – my wam zbudujemy, my wam naprawimy – musi wyglądać z lokalnej perspektywy nieco groteskowo. Dowodzi ona, jak mało rząd orientuje się w rzeczywistych potrzebach lokalnych społeczności dotkniętych katastrofą. Dobrze gospodarujący samorząd nie potrzebuje, żeby mu rząd zbudował 1000 mieszkań. (Dlaczego akurat tysiąc? Czy ktoś zainteresował się rzeczywistymi i potrzebami?) Potrzebuje on natomiast pomocy w rekonstrukcji swego własnego potencjału dochodowego poprzez odpowiednie transfery finansowe. Zadaniem państwa jest dostarczenie środków, a nie recept, a tym bardziej gotowych mieszkań, które szybko mogą zamienić się w slumsy, jeśli problem ich własności nie będzie całkiem jasny. I dlaczego uszczęśliwiać gminy dodatkową substancją mieszkaniową, jeżeli prowadzą one politykę prywatyzacji mieszkań?

Już dziś wiadomo, że od gmin, których powódź nie dotknęła, oczekiwane będzie wydatnej pomocy przy usuwaniu jej skutków. Wezwania takie wsparte są argumentem solidarności z gminami poszkodowanymi. Zastanówmy się, co to może oznaczać. Minister finansów może dość dowolnie rozporządzać blisko połową gminnych budżetów. Czy ma on zamiar dokonać redystrybucji w tym zakresie, zabrać „suchym” i dodać „mokrym” według własnego uznania i próbuje już zawczasu znaleźć odpowiednią argumentację? Czy może minister postanowił oprzeć tę redystrybucję na zasadzie dobrowolności? A

może zamierza on dokonać redystrybucji uznaniowej, a do tego dodać dobrowolną?

Szanowny Panie Ministrze, cokolwiek ma Pan zamiar uczynić, proszę możliwie najszybciej powiadomić o tym zarządy gmin, które już wkrótce zasiądą do sprawozdań budżetowych i będą musiały wiedzieć, ile pieniędzy mają do wydania w tym roku, nie wspominając już o potrzebie planowania przyszłorocznych wydatków.

Nikt nie może oskarżać samorządu o niesolidarność. Niemal każda gmina, która miała takie możliwości, zorganizowała kolonie dla dzieci powodziaków. Nie zabrakło również pomocy sąsiedzkiej, w postaci dostarczania niezbędnego sprzętu i ludzi. Jednak czym innym jest pomoc, nawet wydatna, którą można pogodzić z racjonalną gospodarką własnymi środkami, a zupełnie czymś innym jest usuwanie finansowych podstaw spod nóg samorządów. Nie ulega wątpliwości, że gminy i miasta dotknięte powodzią muszą być traktowane na specjalnych zasadach, choć pomoc dla nich ze strony rządu powinna być bardziej przemyślana niż dotychczas. Czy oznacza to jednak, że pozostałe gminy muszą się pożegnać z inwestycjami, których projekty pochłonęły już tyle przygotowań i środków? Oznaczałoby to utopienie ogromnych wysiłków ostatnich lat również i tam, gdzie woda nie dotarła.

Polski samorząd terytorialny jest najbiedniejszy w całej Europie Centralnej. Jego dochody stanowią jedną trzecią dochodów samorządu węgierskiego i zaledwie połowę dochodów gmin czeskich. Jednocześnie zadania polskiego samorządu są nie mniejsze, a w niektórych przypadkach nawet większe, aniżeli we wspomnianych dwóch krajach. Najbardziej znaczącą częścią dochodów gmin czeskich i węgierskich jest udział w podatkach od dochodów

osobistych: w Czechach wynosi on 60 proc., a na Węgrzech 30 proc. Udział polskich gmin w tym podatku wynosi zaledwie 15 proc. Wydatne podniesienie udziału w podatku dochodowym w gminach dotkniętych powodzią będzie znacznie skuteczniejszą formą pomocy, aniżeli doraźne i nie zawsze przemysłane działania. Powinno to skompensować straty związane ze spadkiem wpływów z podatków od nieruchomości, rolnego oraz od lokalnych przedsiębiorstw. W perspektywie taki wzrost udziałów powinien również objąć pozostałe gminy, aby ich dochody uzyskiwały poziom typowy dla Europy Centralnej.

Czytający te słowa wójt czy burmistrz może tylko pokiwać głową. To jest stan pożądany, lecz jak go osiągnąć? Problem polega na tym, że samorząd nie ma skutecznej reprezentacji. Organizacje, które mają go reprezentować, nie mają wystarczającej siły, a w dodatku działają bez porozumienia. Osiągnięcie, jakim było utworzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego również nie daje oczekiwanych wyników. Z samorządowcami rozmawia premier, a o środkach decyduje minister finansów.

Znam opinię wielu wójtów i burmistrzów o rządowym programie usuwania skutków powodzi, ale nie usłyszałam jej jeszcze w pełni sformułowanej w środkach masowego przekazu. W okresie tak krytycznym dla przyszłości samorządu jak obecnie, wszystkie spotkania samorządowe organizowane są przez instytucje centralne i noszą wyraźnie znamiona kampanii wyborczej. W kampanii tej prawie każda partia mówi o silnym samorządzie i chętnie wystawia popularnych wójtów i burmistrzów jako swoich kandydatów. Jednak prawdziwe interesy samorządu są na ogół nieobecne w ich programach.

Przedruk z tygodnika „Wspólnota” z dnia 2.08. 1997r.

APEL W SPRAWIE UDZIELENIA POMOCY POWODZIANOM I USUWANIA SKUTKÓW POWODZI

Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich apeluje do Prezydenta, Rządu i Sejmu RP oraz do Gmin a także Związków i Stowarzyszeń Gmin o udzielenie pomocy powodzianom i podjęcie koniecznych działań dla usuwania skutków tragicznej powodzi, która objęła Południową Polskę.

Powódź ta ma rozmiary jednego z największych kataklizmów na ziemiach polskich w XX wieku, którego skutki będą odczuwane i likwidowane przez kilka lat.

Usuwanie skutków powodzi wymaga działań o charakterze ogólnopństwowym i ogólnonarodowym niezależnie od dotychczasowej solidarnej, dobrowolnej pomocy charytatywnej wielu Polaków, instytucji, organizacji, Kościoła i gmin, a także wsparcia przez rządy innych państw.

Polska jest państwem skrajnie scentralizowanym, w którym prawie cała władza i środki skupione są w rękach Rządu i Parlamentu, co łączy się zarazem z odpowiedzialnością za przeciwdziałanie i likwidowanie skutków tej tragedii.

Apelujemy do Prezydenta, Rządu, Sejmu RP o natychmiastowe podjęcie realnych i skutecznych działań w szczególności poprzez znalezienie budżetu Państwa, albowiem wielkość szkód i zniszczeń przekracza znacznie 1 miliard USD.

Dotychczasowa postawa i działania Premiera a także Rządu świadczą o niezrozumieniu skali zagrożeń, a następnie tragedii, która dotknęła obszary zamieszkałe przez wiele milionów obywateli Rzeczypospolitej.

Powódź obnażyła również brak ogólnopństwowego systemu przeciwdziałania klęskom z brakiem koordynacji działań, łączności, urzędzeń, sprzętu ratunkowego oraz niezbędnych rezerw żywności i leków.

APEL DO POLONII o pomoc dla powodzian w Polsce

Kraków, 24 lipca 1997 r.

Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich apeluje do Polonii oraz innych Darczyńców o dalsze udzielenie pomocy powodzianom w Polsce. Serdecznie dziękujemy za już okazaną pomoc i przesłane dary solidarności z ofiarami największej od kilku wieków powodzi w Południowej Polsce.

Dary te można przekazać przy pomocy Związków i Stowarzyszeń Gmin członków Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich- które zapożyczają na swoim obszarze działania, gminy najbardziej potrzebujące pomocy.

Deklarujemy, że dary zostaną przekazane osobom najbardziej poszkodowanym w wyniku powodzi.

Z przyjemnością informuję, że firma „DOMA-Services” wykonuje b e z p ł a t n i e usługi transportowe i wszelkie czynności związane z dostarczeniem darów bezpośrednio z zagranicy do poszczególnych gmin.

W przypadku wskazania przez Darczyńcę regionu, miejscowości do których jest adresowana konkretna pomoc, firma spedycyjna dostarczy ją bezpośrednio zgodnie z wolą Darczyńcy.

Apelujemy do Gmin oraz Związków i Stowarzyszeń Gmin o kontynuowanie akcji pomocy powodzianom poprzez udzielanie przez wszystkie Gminy i Związki wsparcia lokalnym organizacjom i środowiskom organizującym taką pomoc, a także o przekazywanie pomocy pieniężnej przez kolejne Gminy.

Kraków, 11 lipca 1997r.

Apel Fundacji EquiLibre w Krakowie i
Stowarzyszenia Gmin Małopolski

„AKCJA GMINY – SOŁECTWOM”

Już dwa tygodnie jesteśmy wstrząsani rozmiarem nieszczęścia powodzi. Duże przedsiębiorstwa, małe firmy, osoby prywatne, Kościół, organizacje społeczne – wszyscy bez wyjątku mają swój wkład w pomoc niesioną powodzianom.

Teraz woda opada. Kończy się walka z żywiołem, ale potrzeby pozostają ogromne.

86 zniszczonych miast, 875 wsi, 541 000 hektarów ziemi uprawnej, 8 000 padłych zwierząt hodowlanych. Likwidacja jednego z największych w historii Polski kataklizmów naturalnych potrwa długie lata.

Stowarzyszenie Gmin Małopolski oraz Fundacja Humanitarna EquiLibre apelują do rolniczych gmin naszego regionu o objęcie bezpośrednią pomocą najbardziej poszkodowanych wsi w województwie opolskim i katowickim. Akcja oparta będzie na zasadzie: gmina -sołectwu. Rolą Fundacji będzie wyszukanie i wskazanie najbardziej poszkodowanych, określenie potrzeb. Następnym etapem będzie dobranie partnerów spośród gmin Małopolski, koordynacja transportu i dystrybucji darów.

Doświadczeniem takiej współpracy jest dla nas pomoc miejscowości Więclawice, Maślomiąca, Zagórzycze z gminy Michałowice oraz gminy Radziemice wskazanych przez Fundację sołectwom w zatopionych gminach Kuźnia Raciborska, Bierawa i Cisek (woj. katowickie). Transporty z darami w postaci paszy dla zwierząt i zboża dotarły do poszkodowanych, na miejscu dystrybucji obecni byli sołtysowie z podkrakowskich miejscowości, którzy na własne oczy mogli przekonać się o potrzebach partnerskich gmin.

Pragniemy pośredniczyć w dalszych akcjach. Czekamy na oferty pomocy ze strony gmin małopolskich

Artur Jurkowski

Dyrektor Fundacji EquiLibre w Krakowie

Kazimierz Barczyk

Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski

„E-MAIL DLA KAŻDEJ GMINY”

*Program założenia każdej gminie
w Polsce konta poczty
elektronicznej w Internecie*

Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich oraz BMB Promotions podjęli wspólną inicjatywę pod hasłem „E-mail dla każdej gminy”. Ma ona na celu bezpłatne założenie każdej gminie w Polsce konta poczty elektronicznej w Internecie.

BMB Promotions zainstaluje na swoim serwerze (<http://www.bmb.com.pl>) 2400 bezpłatnych kont poczty elektronicznej.

Konstrukcja adresu w Internecie będzie następująca: nazwa gminy @ mail.bmb.com.pl.

Realizacja przedsięwzięcia nastąpi w ciągu 4-6 tygodni, obejmując zainstalowanie serwera, podłączenie do serwera, oprogramowanie, pracę informatyków.

Dar ten wartości około 100 tysięcy zł. może być szczególnie przydatny przy likwidacji skutków tragicznej powodzi- instalowanie poczty rozpocznie się od gmin położonych na południu Polski, dotkniętych jej skutkami; koordynacji wszelkiej pomocy, a na przyszłość będzie m.in. ważną częścią ogólnopolskiego systemu przeciwdziałania klęskom żywiołowym, zapewnienia łączności i koordynacji działań.

Skrzynka e-mail w każdej gminie otwiera możliwość bezpośredniego kontaktu i wymiany informacji z gminami wszystkim użytkownikom Internetu.

W chwili obecnej zaledwie 100 gmin posiada adresy e-mail.

Pod adresem <http://www.bmb.com.pl> już funkcjonuje Gospodarczy Serwis Informacyjny BMB Promotions zawierający min. informacje o wszystkich polskich gminach.

Najnowsza inicjatywa BMB Promotions oraz Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich to dalsza rozbuda Systemu Informacji i Promocji Gospodarczej, na który składają się wydawnictwa katalogowe, banki danych na CD-ROM oraz serwis w sieci Internet.

Najnowsza oferta przekazana Federacji
Związków i Stowarzyszeń Gmin
Polskich

Zakład Remontowo-Budowlany
„Bartek”, 31 010 Kraków, Rynek Gł. 27
tel/fax 012/ 23 07 50, 012/ 21 02 31

OFERTA DLA GMIN

Szanowni Państwo
Przedstawiciele Gmin,

Przedstawiamy ofertę dotyczącą budowy domków typu „kanadyjskiego”.

Domy mają w założeniach 65 m.kw. -
cena stanu surowego zamkniętego
wraz z fundamentami 700 PLN/metr
powierzchni w podstawowej wersji -
przy jednoczesnym wybudowaniu
min. 15 domków.

Jakość materiałów oraz wykonania
reprezentuje najwyższą jakość.
Izolacyjność cieplna należy do
najlepszych.

Wykonawca autoryzowanym przez
importera jest ZRB Bartek - firma o
sześcioletnim stażu na rynku usług
budowlanych.

Czas potrzebny na budowę jednego
domku, od momentu wskazania
lokalizacji - 40 dni.

Wiedząc o zapotrzebowaniu na
mieszkania - zwłaszcza na terenach
dotkniętych powodzią, uważamy
naszą ofertę za bardzo korzystną.
W przypadku zainteresowania ze
strony gmin naszym projektem
gotowi jesteśmy do natychmiasto-
wych dalszych rozmów.

Warunkiem rozpoczęcia budowy jest
zablokowanie akredytywy na naszym
koncie - do momentu odebrania
kolejnych etapów inwestycji.
Jesteśmy w stanie wybudować do
100 domów w tym sezonie budowlanym,
pod warunkiem szybkiego
otrzymania zlecenia i wskazania
lokalizacji.

Konstrukcje importowane są przez
PPHU PROBUD, Kraków ul. Dobrego
Pasterza 122,
tel/fax 012/ 12 20 44.

z wyrazami szacunku
„PROBUD” „BARTEK”
Mariusz Herzig Grzegorz Konieczka

Pomoc dla Lipnicy Murowanej

Parafia Rzymsko - Katolicka w Lipnicy Murowanej zwraca się do Gmin Małopolski z uprzejmą prośbą o wsparcie finansowe dla ratowania XV - wiecznego kościoła św. Leonarda jednego z najcenniejszych zabytków budownictwa drewnianego nie tylko w Polsce, ale i w Europie. Kościółek ten tragicznie ucierpiał od niszczycielskiej powodzi w dniu 9 lipca 1997r. Szczęście, że ocalał z tej powodzi prawie cudem, ale wymaga wielu prac zabezpieczających, aby nie uległ ruinie.

Fala powodziowa załała kościół na wysokości ponad 50 cm wewnątrz, a na zewnątrz na około 80-100 cm. Od strony południowej woda sięgała poziomu dolnej krawędzi daszku tzw. „sobót”. Zostały złane całkowicie fundamenty i posadzka kościoła oraz 3 dolne belki zrębu. Od zachodu runęła bramka z drewnianym portalem i słupy wspierające zadaszenie robót. Woda naruszyła fundamenty, wyrwijając spod podwalin kamienie. Jeden z bocznych ołtarzy został nadwyręzony. Nastąpiło zawilgocenie ścian, a zarazem malowideł. Naruszona została również statyka budowli. To tylko niektóre z najważniejszych szkód. To wszystko wymaga natychmiastowego remontu, aby kościółek nie runął.

Naruszony został również i zalany wodą grób (krypta) rodziców Bł. Marii Teresy i Bł. Urszuli Ledóchowskich znajdujący się na środku nawy. Matka Józefina jest nawet kandydatką na błogosławioną. Jest to więc miejsce szczególnie także o historycznym i kulturowym wymiarze.

Parafia lipnicka licząca zaledwie 2.800 mieszkańców ma pod opieką oprócz kościółka św. Leonarda jeszcze 2 zabytkowe kościoły (parafialny z 1363 r i Bł. Szymona z lat ok. 1649). Nadto buduje kaplicę dojazdową w Borównej oraz wykonuje ogrodzenie kamienne nowego cmentarza, stąd nie ma środków finansowych na tak kosztowne zabezpieczenie tego kościółka.

Powyższe motywy zmuszają nas, aby zwrócić się z gorącą prośbą do Stowarzyszenia Gmin Małopolski o wsparcie finansowe konieczne do ratowania tego zabytkowego kościoła.

Mam nadzieję, że znajdziemy u Was zrozumienie i pomoc.

Łączę wyrazy szacunku.

ks. Stanisław Wiśniowski - Proboszcz Parafii

Zarząd Gminy w Lipnicy Murowanej zwraca się z prośbą do Pana Przewodniczącego o zamieszczenie w czasopiśmie „Wspólnota” informacji o klęsce powodzi jaka dotknęła Gminę Lipnica Murowana oraz podanie konta powodziowego.

W dniach 7 - 9.07.1997 roku naszą Gminę dotknęła klęska powodzi.

Straty szacowane są na 6,4 mln. zł.

Zniszczeniu uległo 5 mostów, 15 km dróg wojewódzkich, drogi gminne w 70 %.

Zalanych było 350 ha użytków rolnych oraz 40 budynków mieszkalnych.

Nasze konto powodziowe:

BS Nowy Wiśnicz

Nr 94740004 - 127 - 27006 - 02

Pomoc dla powodzi

gm. Lipnica Murowana

Lipnica Murowana 18 VIII 1997 r.

PAWEŁ STAŃCZYK

Małopolskie Centrum Prawa Miejsowego

Przez prawo miejscowe można rozumieć akty prawotwórcze - bez względu na ich nazwę, typ, sposób tworzenia, charakter podmiotu, które obowiązują na części terytorium państwa. Przepisy prawne przyniosły pewne komplikacje terminologiczne albo wprost wprowadziły rozróżnienie prawa miejscowego (stanowione przez wojewódów) od przepisów gminnych (stanowionych przez gminę). Pozostawiając na uboczu kwestie czystości terminologicznej przyjmijmy przedstwowaną na wstępie ogólną definicję prawa miejscowego.

Prawo miejscowe jest częścią obowiązującego w państwie systemu prawa. Konsekwencje tego faktu są oczywiste: dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji społecznych i innych podmiotów konieczne jest jego przestrzeganie, dla miejscowego prawodawcy konieczne jest uwzględnienie w procesie stanowienia prawa standardów dotyczących tak techniki prawotwórczej jak i treści co najmniej nie sprzecznej z porządkiem prawnym.

Warunkiem przestrzegania prawa miejscowego jest jego znajomość. Odnosnie przepisów prawa miejscowego powszechnie obowiązujących znajomość ich jak się zdaje ma zapewnić procedura publikowania a także pomocniczo prowadzony przez urząd gminy rejestr prawa miejscowego. Oczywiście jest założeniem w znacznym stopniu idealizującym przyjęcie, że akt prawny opublikowany jest tym samym znany, jednak idealizacja taka jest racjo-

nalna i akceptowalna. Pojawia się natomiast problem odnosnie licznych przepisów i norm, które nie mają charakteru „przepisów powszechnie obowiązujących” jednak wywierają wpływ na sytuacje prawną uczestników obrotu prawnego.

Dla gminy, która w omawianym zakresie jest prawodawcą, powstaje konieczność racjonalnego ukształtowania procesu stanowienia prawa w sensie technicznym. Gminy radzą sobie z tym problemem w zbliżony sposób. Odpowiednie regulacje przygotowywane są wstępnie przez właściwe merytorycznie komórki organizacyjne urzędu gminy, następnie poddawane są zaopiniowaniu przez służby obsługi prawnej i w takim kształcie podlegają procedurze ich przyjęcia (opinie komisji, uchwała rad gminy lub zarządu). Gmina w podobny sposób kreuje indywidualne akty w postaci decyzji administracyjnych.

Gmina w swojej działalności prawotwórczej nie ma pełnej swobody. Wspomniano już wyżej na konsekwencje przynależności prawa miejscowego do systemu prawa w ogóle. Gmina poddana jest więc kontroli w zakresie prawotwórstwa. Kontrola ta przybiera różne postacie: działań nadzorczych urzędu wojewody, skargi przysługującej do sądu administracyjnego, weryfikacyjnej działalności Samorządowych Kolegiów Odwoławczych, kontroli Regionalnych Izb Obrachunkowych, kontroli w szczególnych przypadkach ze strony sądów powszechnych i inne.

Jest rzeczą oczywistą, że w interesie gminy leży takie ukształtowanie procesu stanowienia prawa miejscowego, który wyeliminuje ewentualne potknięcia, pomyłki i nieprawidłowości.

Należy odnotować bardzo istotną kwestię a mianowicie duże podobieństwo, czasem nawet identyczność podejmowanych przez gminy decyzji prawotwórczych. Gminy realizują takie same zadania, dla ich realizacji podejmując uchwały, zarządzenia, decyzje i inne, natomiast samodzielnie opracowują wymienione dokumenty. Opracowanie np. uchwały rady gminy jest w wielu przypadkach bardzo skomplikowane. Wymaga nie tylko dogłębnej znajomości przepisów prawa ale i zasad technicznego redagowania przepisów. Trzeba zauważyć, że osoby wykonujące obsługę prawną gminy wykazują się w tym zakresie dużymi umiejętnościami. Jednak skomplikowana materia wydłuża często podjęcie odpowiednich decyzji.

Gminy podejmują próby racjonalizowania procesu tworzenia prawa w różny sposób. Często jest np. praktyka „wymieniania się” uchwałami o bardziej skomplikowanej konstrukcji. Radcy prawni konsultują między sobą sporne zagadnienia. Wykorzystywane są opracowywane przez specjalistów z poza urzędu wzorce.

Wychodząc na przeciw naszkicowanemu problemowi Stowarzyszenie Gmin Małopolski realizując statutowe zadania: koordynacji współdziałania gmin oraz ochrony wspólnych interesów gmin postanowiło powo-

łać Małopolskie Centrum Prawa Miejsowego.

I. Zadania Małopolskiego Centrum Prawa Miejsowego

- ♦ gromadzenie uchwał oraz innych aktów organów gmin
- ♦ opracowywanie wzorcowych uchwał oraz innych aktów organów gmin
- ♦ udostępnianie zainteresowanym gminom wzorów uchwał oraz uchwał podejmowanych w innych gminach
- ♦ wydawnictwa dotyczące prawa miejscowego i praktyki działania organów gminy
- ♦ współpraca z organami nadzoru i kontroli (szczególnie wojewodami, Samorządowymi Kolegiami Odwoławczymi, Regionalnymi Izbami Obrachunkowymi, Naczelnym Sądem Administracyjnym)
- ♦ opracowanie ekspertyz i opinii z zakresu prawa miejscowego i współpraca z ośrodkami naukowymi
- ♦ opracowanie wzorcowych pism i wystąpień z zakresu prawnej ochrony samodzielności gmin
- ♦ podejmowanie innych działań o charakterze doradczym, szkoleniowym itp.

II. Formy działania MCPM

W ramach działalności MCPM gmina może otrzymać (początkowo korespondencyjnie lub faksem a z czasem w formie zapisu komputerowego - bazy danych oraz poprzez Internet):

1. uchwały organów gminy podjęte w analogicznych sprawach w innych gminach
2. wzorcowe decyzje administracyjne opracowane przez inne gminy
3. wzorcowe uchwały organów gminy opracowane przez specjalistów
4. rozstrzygnięcia i interwencje organów nadzoru i kontroli w zakresie zainteresowania
5. orzecznictwo sądowe w zakresie dotyczącym danej sprawy
6. opinie i ekspertyzy
7. inne dokumenty i opracowania (zależnie od zainteresowania)

Powyższe informacje gmina uczestnicząca w Systemie MCPM otrzymywać będzie bezpłatnie i możliwie w najszybszym terminie.

III. Uczestnictwo w Systemie MCPM

Uczestnictwo w Systemie MCPM związane jest z przesyłaniem przez gminę zainteresowaną udziałem w Systemie uchwał podejmowanych przez radę i zarząd gminy, innych aktów o charakterze generalnym, formularzy opracowanych w gminie decyzji administracyjnych, typowych umów zawieranych przez gminę, rozstrzygnięć, orzeczeń i interwencji podejmowanych w stosunku do gminy przez organy nadzoru i kontroli i in.

Zgromadzone materiały będą katalogowane a następnie udostępniane w formach opisanych w punkcie II.

Pragnę zachęcić Przewodniczącego Rad gminnych, Prezydentów, Burmistrzów, Wójtów do zaangażowania się w funkcjonowanie Systemu MCMP. Pełniąc wymienione funkcje najlepiej zdajecie sobie Państwo sprawę z wagi zagadnień powstających przy tworzeniu przepisów prawa miejscowego. Inicjatywa Powołania Centrum jest odpowiedzią na liczne wnioski i propozycje pochodzące od gmin.

Powodzenie tej inicjatywy zależy od włączenia do systemu jak największej liczby gmin. Nie pociąga to dla gminnych budżetów dodatkowych kosztów a jedynie wiąże się z koniecznością przesyłania do MCPM podejmowanych przez Radę Gminy uchwał i innych rozstrzygnięć (szczegóły zawiera formularz dostępny w Biurze SGM). Konieczne jest stworzenie archiwum zawierającego uchwały rad gminnych z poprzednich lat. Byłoby dobrze wskazać osobę, najlepiej spośród pracowników obsługi prawnej rady, odpowiedzialną za kontakty z MCPM.

Jestem przekonany, że stworzony w ramach Małopolskiego Centrum Prawa Miejsowego system informacji przyczyni się do podniesienia jakości stanowionego w gminach prawa miejscowego a szczególnie przepisów gminnych, pozwoli także uniknąć interwencji nadzorczych a gdy zajdzie taka konieczność ułatwi obronę interesów gminy. Informuję, że koordynatorem prac MCPM jest z ramienia Stowarzyszenia Paweł Stańczyk (Wicedyrektor Biura SGM).

*za zarząd SGM
Kazimierz Fudala
Wiceprzewodniczący*

Stanowisko przyjęte na posiedzeniu Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa z udziałem Prezydentów i Burmistrzów Małopolski i Śląska

Uczestnicy spotkania zorganizowanego z inicjatywy Kazimierza Barczyka Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski omówili możliwości rozwoju kształcenia na poziomie wyższym przy wydatnej pomocy uczelni Krakowa w Regionie Małopolski i Śląska. Podczas spotkania stwierdzono, że:

1. Powołanie wyższych szkół zawodowych lub filii czy kolegiów zamiejskowych istniejących szkół wyższych poza głównymi ośrodkami akademickimi w sposób istotny zwiększy możliwości kształcenia na poziomie wyższym.
2. Tworzenie wyższych szkół zawodowych zgodnie z nowo przygotowaną ustawą nie może spowodować ograniczenia finansowania istniejących państwowych szkół wyższych, ich koszty funkcjonowania powinny być pokryte z dodatkowych subwencji budżetowych oraz w części z budżetów gminnych.
3. Kształcenie w wyższych szkołach zawodowych powinno gwarantować dobry poziom co zapewnić może tworzenie tych szkół we współpracy z silnymi uczelniami akademickimi.
4. System kształcenia na poziomie wyższym musi być zintegrowany (w przyszłości jedna ustawa o szkołach wyższych) a oferowane wykształcenie zawodowe musi zapewnić szansę kontynuacji na poziomie magisterskim i doktoranckim.
5. Załącznikiem przyszłych szkół zawodowych mogą być istniejące kolegia nauczycielskie jak również już funkcjonujące założone przez gminy prywatne wyższe szkoły zawodowe.

Rektorzy państwowych Szkół Wyższych Krakowa złożyli deklarację dalszej współpracy z samorządami lokalnymi w rozwoju edukacji na poziomie wyższym poprzez kształcenie kadry dla tych szkół, pomocy w organizowaniu badań naukowych w tych szkołach.

Prezydenci i burmistrzowie miast Małopolski i Śląska wyrazili wolę wsparcia finansowego i logistycznego inicjatyw tworzenia Wyższych Szkół Zawodowych jak również fundowania stypendiów doktorskich dla przyszłej kadry tych szkół kształconej w Uczelniach Krakowa.

Na zakończenie wyrażono wolę kontynuacji współpracy między rektorami a prezydentami i burmistrzami w sprawie rozwoju szkolnictwa wyższego.

Prof. dr hab. Aleksander Koj
Przewodniczący Kolegium Rektorów
Szkół Wyższych Krakowa
Rektor UJ

Prof. dr hab. Mirosław Handke
Zastępca Przewodniczącego Kolegium Rektorów
Szkół Wyższych Krakowa
Rektor AGH

Kraków, 24 czerwca 1997 r.

Zarząd Stowarzyszenia Gmin Małopolski jednogłośnie zaakceptował powyższe stanowisko Kolegium Rektorów Szkół Wyższych oraz Prezydentów i Burmistrzów Małopolski i Śląska

Przewodniczący Zarządu SGM
Kazimierz Barczyk

Wiceprzewodniczący Zarządu SGM
Kazimierz Gąsior

Kraków, 27 czerwca 1997 r.

Stanowisko Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski w sprawie sytuacji szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce

Stowarzyszenie Gmin Małopolski po spotkaniu Prezydentów, Burmistrzów z Kolegium Rektorów Uczelni Krakowa przedstawia następujące stanowisko:

1. Konieczne jest radykalne zwiększenie nakładów na naukę i finansowanie szkolnictwa wyższego.

Nakłady z budżetu centralnego winny wzrosnąć do roku 2000 trzykrotnie m.in w wyniku zmian wadliwej struktury budżetu państwa.

2. Konieczne jest radykalne zwiększenie liczby studentów szkół wyższych.

Aktualnie w Polsce kształci się na wyższym poziomie zaledwie 11 studentów na 1000 mieszkańców - dla porównania w Hiszpani 31 studentów.

Jest to stan zatrważający i grozący zapaścią cywilizacyjną Polski. Stan taki uniemożliwia dotrzymanie wysokich standartów państw NATO i Unii Europejskiej.

3. Konieczna jest systemowa reforma organizacji i finansowania szkolnictwa wyższego i badań naukowych. Należy doprowadzić do powstania zintegrowanego systemu kształcenia na poziomie wyższym, z wyższymi szkołami zawodowymi i wyższymi szkołami akademickimi działającymi w oparciu o jedną ustawę.

4. Konieczne jest powoływanie regionalnych wyższych szkół zawodowych - państwowych i niepaństwowych - ze specjalnym finansowaniem budżetu centralnego przy współudziale budżetów samorządów lokalnych oraz przedsiębiorstw. Szkoły te powinny działać pod bezpośrednim naukowym patronatem akademickich szkół wyższych, kształcących dla nich kadry naukowe.

5. Wyższe szkoły zawodowe zlokalizowane w miastach 50-100 tysięcznych powinny się stać dla wielu osób szansą uzyskania wyższego wykształcenia zawodowego zapewniając kwalifikowane kadry zgodnie z lokalnymi potrzebami. Gminy powinny aktywnie współdziałać na rzecz lokalnych programów rozwoju z uwzględnieniem inicjowania tworzenia wyższych szkół zawodowych.

6. Każda gmina Małopolski powinna stworzyć stypendium dla umożliwienia najzdolniejszym studentom, pochodzącym z małopolskich miast i gmin podjęcia studiów w wyższych uczelniach z Krakowem na czele.

Ufundowanie stypendium dla mieszkańców gminy jest nie tylko nawiązaniem do naszych wielowiekowych tradycji, stanowi także bardzo dobry sposób zapewnienia gminie kwalifikowanych kadr oraz stworzenia więzi między gminą a jej mieszkańcami.

JACEK RAFIŃSKI

MAŁOPOLSKA JAKOŚĆ

W nowoczesnej rzeczywistości gospodarczej, w systemie gospodarki wolnorynkowej jedną z wielu przyczyn prawidłowo działającego obrotu handlowego i możliwości wzrostu gospodarczego stała się regionalizacja zarządzania polityką gospodarczą oraz konieczność promowania firm oraz obszarów ekonomicznych Kraju. Pozyskanie, dostarczenie, dobrej jakościowo informacji niezbędnej w prawidłowym handlu pomiędzy podmiotami, zarówno krajowymi jak i zagranicznymi, to jeden z najbardziej ważkich tematów z jakimi borykają się na co dzień wszyscy prowadzący jakąkolwiek działalność gospodarczą. Należy zauważyć przy tym, że w wielu branżach, w których występuje nadmierna koncentracja na rynku lokalnym, a także zbyt duża podaż, potrzebne są instrumenty promocyjne pozwalające dostarczyć informacji o produktach oraz uczynić ją atrakcyjną, dostarczając jednocześnie potencjalnemu odbiorcy pewnych gwarancji poprawności wyrobu.

Niezwykle ważnym problemem jest właściwa prezentacja społeczności lokalnych, które uczestniczą w procesach gospodarczych. Wskazywanie na ich wysoki poziom rozwoju technicznego i ekonomicznego, podkreślanie dobrych warunków struktury ekonomicznej, to podstawowy klucz do otwarcia własnego rynku na handel i inwestycje z pożądanymi kierunkami.

Izby Przemysłowo-Handlowe powołane zostały do takich między innymi działań. Celem IP-H w Tarnowie jest reprezentowanie interesów zrzeszo-

nych w niej firm oraz szeroko zakrojona pomoc w ich działalności. Do profesjonalnie prowadzonych zadań z zakresu promocji podmiotów gospodarczych i własnego Regionu należą między innymi:

- Targi i imprezy wystawiennicze,
- Wydawnictwa promocyjne i reklamowe
- Informacja gospodarcza

Jedną z form takiego traktowania swoich statutowych obowiązków jest organizowanie Akcji Promocyjnej- Konkursu „Najwyższa Jakość MAŁOPOLSKA”, która w sposób jednoznaczny łą-

le, po docenieniu jej wartości. efekty wskazują że tak się już stało.

Na terenie Polski południowo-wschodniej istnieje poważna ilość podmiotów zajmujących się produkcją, handlem i usługami. wiele z nich osiąga bardzo dobre wyniki gospodarcze, a ich wyroby prezentują wysokie walory jakościowe. Należy im się silna promocja.

Dzięki porozumieniu zawartemu pomiędzy Samorządem gospodarczym a władzami administracyjnymi naszego Regionu podjęto wspólna Akcję Promocyjną-Konkursu „Najwyższa Jakość MAŁOPOLSKA”.

Patronat nad tymi działaniami objęła Gazeta Wyborcza oddział w Krakowie, a wzorową pomoc świadczy nam Telewizja Kraków.

Do Konkursu mogą przystępować wszystkie firmy z Małopolski, prowadzące działalność produkcyjną, handlową i usługową. Przedmiotem ocenianym jest zgłoszony produkt, wyrób lub usługa, który wyróżnia się wysoką jakością. „Najwyższa Jakość MAŁOPOLSKA” prowadzona w cyklach zwanych Edycjami, rozpoczęcie przewidziane jest zawsze na początek roku kalendarzowego, kiedy to prowadzi się akcję reklamową Znaku.

Najwyższym Organem Konkursu jest Kolegium Znaku składające się z przedstawicieli dziewięciu województw Małopolskich. Przewodniczącym zostaje każdorazowo ten przedstawiciel województwa, na terenie którego organizowany będzie Finał Konkursu. Do zadań Kolegium należy ustalenie zasad przebiegu i terminarza Akcji, nominowa-

czy w sobie wszystkie wyżej wymienione elementy.

Pomysł na uruchomienie takiego konkursu na naszym terenie wyniknął z obserwacji działalności promocyjnej gospodarek wolnorynkowych oraz potrzeby pokazania potencjału Małopolski w szerszej niż do tej pory skali. Nasza inicjatywa jest jedną z wielu propozycji do zaakceptowania i zaistnienia na sta-

nie produktów do udziału w konkursie oraz typowanie Laureatów i Wyróżnionych. Oglaszanie wyników należy do Przewodniczącego Kolegium.

Organizatorami Konkursu są Koordynator Wiodący, a w poszczególnych województwach Koordynatorzy wojewódzcy. Do ich zadań należy prowadzenie akcji na własnym terenie, promocja Znaku, pozyskanie sprzymierzeńców i chętnych do udziału, wyjaśnianie celów i zasad Konkursu.

Koordynator Wiodący czuwa nad prawidłowym przebiegiem oraz udostępni wszelką niezbędną pomoc dla pracujących w terenie. W jego siedzibie gromadzone są dokumenty zgłoszeniowe, ekspozyty, próbki badań i materiały ikonograficzne. Tutaj dokonuje się oceny jakościowej produktów przy pomocy specjalnie powołanej grupy ekspertów. Koordynator Wiodący ponosi także koszty przebiegu Konkursu.

Najważniejszymi kryteriami pozwalającymi uzyskać nominację do udziału w konkursie są wysokie walory jakościowe, estetyczne, ekologiczne oraz dobra pozycja na rynku - poświadczona dołączonymi do wniosku dokumentami.

Po uzyskaniu przez produkt nominacji Koordynator Wiodący przystępuje do powołania Jury ekspertów, które dokona oględzin produktów i wyda ocenę.

Należą do nich:

- a/ wysoka jakość potwierdzona badaniami instytucji do tego upoważnionymi
- b/ dobre właściwości użytkowe i estetyczne
- c/ zaangażowanie Firmy na rzecz ochrony środowiska
- d/ dobra organizacja sprzedaży
- e/ szeroki zakres promocji i informacji o produkcie
- f/ dobra ocena systemu gwarancji i przydatności
- g/ potwierdzenie otrzymanych medali, nagród i wyróżnień
- h/ wysoki stopień konkurencyjności, dobre opinie odbiorców
- i/ nowoczesność, nowatorstwo rozwiązań

Końcowa ocena dokonywana przez Kolegium Znaku na podstawie wyników

badania ekspertów jest ostateczna i nie podlega weryfikacji. Podejmuje się ją poprzez głosowanie.

Nagrodami w Konkursie „Najwyższa Jakość MAŁOPOLSKA” są: Pamiątkowa Statuetka, Certyfikat nadający tytuł Laureata lub Wyróżnionego oraz prawo używania znaku, na czas do ogłoszenia Listy Nominowanych następnej Edycji (w praktyce jeden rok). Zwycięzcom przysługuje prawo starania się o przedłużenie ważności Certyfikatu oraz wpis do rejestru na okresy dłuższe, po złożeniu oddzielnych wniosków.

Koordynator Wiodący zapewnia promowanie firm i produktów nagrodzonych poprzez kolportowanie dwujęzycznego Katalogu Laureatów, udział w wystawach i targach, a także kampanię w mediach.

Dotychczasowe organizowanie i funkcjonowanie Konkursu „Najwyższa Jakość MAŁOPOLSKA” pozwala stwierdzić, że wypracowany przez nas model promocji jest skuteczny i osiąga zamierzone korzyści zarówno dla Firm i ich produktów oraz dla całego regionu Małopolski.

Przykłady wyrobów nagrodzonych w dwu poprzednich Edycjach Konkursu można oglądać w naszych sklepach. Charakterystyczny zielony znaczek zdobi wiele produktów i materiałów reklamowych, a kupujący je przekonują się, że są to wyroby godne Znaku „Najwyższa Jakość MAŁOPOLSKA”.

W I i II Edycji udział wzięło 92 produkty, Tytuł Laureata i Wyróżnionego otrzymało 85 wyrobów i usług z 54 firm dziewięciu województw Małopolski.

Zorganizowano cztery wystawy poświęcone zdobywcom Znaku, dwukrotnie stoiska z ekspozycjami NJM urządzone na Targach „Tarnowskie Promocje”. Rozesłano i rozdano 8 000 egzemplarzy Katalogów Laureatów i Wyróżnionych, otrzymali je m.in. Radcy Handlowi Ambasad w Polsce, Radcy Handlowi Ambasad RP zagranicą, izby Przemysłowo-Handlowe w Kraju i poza granicami, rozdawane były także przy okazji targów, misji gospodarczych i innych służących promowaniu imprezach.

Wielu Laureatów i Wyróżnionych skorzystało z możliwości uzyskania zni-

żek w prezentowaniu reklam telewizyjnych i prasowych.

Przy okazji promocji tej dostarczono jej odbiorcom niezbędnych informacji o Firmach i ich produktach oraz o naszym regionie.

Obecnie, w organizowaniu III Edycji Konkursu współpracujemy z przedstawicielami wszystkich województw. Są to Izby Przemysłowo-Handlowe z: Krakowa, Bielska Białej, Przemysła, Krosna, Tarnobrzega, Rzeszowa i Kielc. W Nowym Sączu koordynatorem Wojewódzkim jest Wydział Polityki Gospodarczej UW.

Terminarz tegorocznego Konkursu przedstawia się następująco:

1. Inauguracyjne posiedzenie Kolegium Znaku
24 luty
2. Przyjmowanie zgłoszeń
do 15 maja
3. Ogłoszenie listy nominowanych towarów
6 czerwiec
4. Prace jury, ocena jakościowa zgłoszonych towarów
do 1 września
5. Wybór Laureatów i Wyróżnionych
I połowa września '97
6. Uroczyste wręczenie nagród
I połowa września '97
7. Wystawa nagrodzonych produktów
17-19 października '97
8. Promowanie nagrodzonych wyrobów, druk katalogu i jego kolportowanie do początku następnej Edycji.

Wystąpienie mgr Jacka Rafińskiego, Dyrektora Biura IPH w Tarnowie, na Forum Gospodarczym SGM z dnia 15.05.1997 roku.

PROF. DR HAB. ANNA MIĘDZOBRODZKA

ŻYWIENIE W SZKOŁACH

z raportu opracowanego na zlecenie Biura Stowarzyszenia Gmin Małopolski

1. WSTĘP

Wiedza o racjonalnym żywności wśród ludności w Polsce na ogół jest fragmentaryczna i nieproporcjonalna w stosunku do potrzeb związanych z planowaną działalnością na rzecz ochrony zdrowia poprzez promocję racjonalnego żywienia.

Z roku na rok coraz więcej uwagi zwraca się na związki pomiędzy jakością żywienia, stanem rozwoju fizycznego i odżywienia, stanem zdrowia w najwcześniejszych fazach rozwoju człowieka a jego kondycją zdrowotną w wieku dojrzałym.

Wyniki badań potwierdzają, iż zachorowalność na wiele chorób nie wynika jedynie ze stylu życia i sposobu żywienia w wieku dojrzałym, lecz ma swoje podłoże we wczesnym okresie rozwoju. Instytut Żywności i Żywienia im. A. Szczygły w Warszawie podaje, że znanych jest ok. 80 różnych chorób i zaburzeń organizmu występujących w konsekwencji nieprawidłowego żywienia.

2. WYNIKI badań dotyczących żywienia i stanu odżywienia dzieci i młodzieży.

Stwierdza się, że niedożywienie, niedobory pokarmowe oraz liczne choroby na tle żywienia powodują szereg przejściowych i stłych kalectw. Istnieje wiele dowodów świadczących, że nieprawidłowe żywienie ma istotny wpływ na funkcje rozrodcze, aktywność fizyczną, wzrost i rozwój dzieci, zdolność uczenia się, wydajność pracy oraz ogólną jakość życia i dobrostan.

Ponadto niedożywienie zmniejsza zdolność do zwalczania chorób zakaźnych potęgując zasięg i ostrość chorób wśród źle odżywionych.

Prowadzone w wielu placówkach naukowych w Polsce badania sposobu żywienia i stanu odżywienia różnych grup ludności, w tym przede wszystkim dzieci i młodzieży wskazują stosunkowo liczne błędy, niedobory pokarmowe w tej grupie społeczeństwa.

Rezultaty 20-letnich testów przepro-

wadzonych przez Instytut Żywności i Żywienia im. A. Szczygły w Warszawie na niedożywionych dzieciach poczynając od lat 70-tych wskazują na wczesne, nieodwracalne zaburzenia rozwoju umysłowego, powstałe w wyniku niedożywienia. Niedożywienie dzieci w wieku przedszkolnym prowadzi do karłowatości. Gdy głodne dziecko uczestniczy w zajęciach szkolnych ma ograniczoną zdolność skupienia uwagi i uczenia się. Zły stan zdrowia i przewlekłe niedożywienie szczególnie niedokrwistość, utrzymująca się podczas decydujących wczesnych lat nauki, noga trwale ograniczyć zdolność uczenia się.

Badania IZZ prowadzone od wielu lat wykazały także, że diety uczniów ze względu na braki dostatecznej podaży wapnia, magnezu wynikające z małego i nieregularnego spożycia mleka i przetworów mlecznych były między innymi. W związku z tym dzieci i młodzież mogą być zagrożone ryzykiem osteoporozy i nowotworów, co w konsekwencji może wpłynąć na pogorszenie stanu zdrowia całej ludności kraju.

Wyniki badań tych samych autorów wykazały niedostateczne spożycie białka „ogółem”, wapnia, żelaza, tiaminy, ryboflawiny (witaminy B1 i B2), witaminy C oraz utrzymujący się nadmiar spożycia tłuszczów szczególnie pochodzenia zwierzęcego.

Badania prowadzone w Zakładzie Higieny Akademii Medycznej w Krakowie, rozpoczęte w roku 1998 w regionie Polski południowej, mające na celu ocenę stanu zdrowia i odżywienia dzieci i młodzieży wykazały, że ok. 1/3 badanych uznana została za wymagającą opieki lekarskiej. Stwierdzono m.in. nieodpowiedni skład poszczególnych składników w racjach pokarmowych, zbyt wysoki udział tłuszczów przy jednoczesnym niedoborze dostarczanych składników mineralnych w porównaniu do ilości zalecanych. Autorzy tych badań podają, że utrzymujący się zanizony poziom niektórych składników pokarmowych poszczególnych grup wiekowych dzieci wymaga możliwie sku-

tecznego działania, zmierzającego do wzmożonej podaży tych składników. Wiąże się to z zaleceniem spożycia produktów spożywczych, które są szczególnie dobrym źródłem brakujących składników.

Objawy próchnicy stwierdzono u 60% badanych dzieci.

Stwierdzono także, że duże wahania wartości energetycznej dobowych racji pokarmowych w kolejnych grupach wieku powoduje u dzieci ryzyko niepełnego lub nadmiernego pokrycia potrzeb energetycznych. Stwierdzono wyższą liczbę dzieci wiejskich z niską masą ciała w stosunku do wysokości ciała w okresie pokwitania, co wskazuje na występowanie zanizonego spożycia w stosunku do potrzeb ustroju.

Na podstawie dostępnych wyników badań dzieci i młodzieży można stwierdzić, że istniejąca sytuacja może być czynnikiem zwiększającym podatność młodego pokolenia na choroby i odchylenia w stanie zdrowia powstające na tle wadliwego żywienia. Do najczęściej występujących należą niedobory wysokości i masy ciała, opóźnienie procesów wzrastania i dojrzewania fizjologicznego, a niekiedy umysłowego oraz niedobory składników mineralnych szczególnie wapnia, magnezu, żelaza, jodu, subkliniczne niedobory witamin, obniżenie zdolności obronnych organizmu, zwiększenie zapadalności na choroby zakaźne, próchnica zębów, nadwaga, otyłość.

3. Uwagi o konieczności organizowania posiłków w szkole.

W Polsce dożywianie dzieci nie miało i nie ma charakteru akcji organizowanej. Otrzymane do wglądu dane z wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej Działu Higieny Szkolnej dotyczące posiłków organizowanych w szkołach wykazują, że w Krakowie stosunkowo w małym procencie szkół wydawane są posiłki obiadowe lub śniadania względnie napoje. Przyczyną tego stanu rzeczy są skomplikowane i trudne. Najczęściej zgłaszanymi trudnościami w prowadzeniu śniadań w szkołach jest:

- brak zainteresowania ze strony rodziców (części rodziców) dożywianiem ich dzieci;

- nauczanie w systemie gabinetowym utrudnia organizowanie śniadań dla uczniów klas starszych (Wędrówka po szkole, przenoszenie się z klasy do klasy),

- brak warunków lokalowych, ciasnota, brak kuchni, zaplecza kuchennego, zwłaszcza w placówkach wiejskich,

- zbyt krótkie przerwy między lekcyjami,

- trudności w pozyskiwaniu sponsorów do zapewnienia bezpłatnych śniadań dla dzieci z rodzin biedniejszych.

IŻŻ w Warszawie na zlecenie Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej przeprowadził na podstawie badań stacji sanitarno-epidemiologicznych w Polsce analizę, która wykazała, że jakość żywienia realizowanego w stołówkach szkolnych w Polsce jest wysoce niezadowolająca. Stwierdzono, że w żywieniu zbiorowym dzieci i młodzieży w reprezentowanych grupach szkół występuje szereg nieprawidłowości w sposobie żywienia. Dotyczy to przede wszystkim zbyt małego spożycia mleka i przetworów mlecznych, warzyw i owoców, ryb i przetworów zbożowych takich jak grube nieluszczone kasze, pieczywo razowe. W admistrze spożywane są tłuszcze, szczególnie zwierzęce oraz cukier i słodycze. Stwierdzono także, że nieprawidłowości w zakresie żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych wynikają ze stosunkowo wysokich kosztów żywienia niedofinansowania szkół jak również niskich kwalifikacji zawodowych personelu stołówek szkolnych.

W staraniach o poprawę obecnego stanu rzeczy jest:

1. uznanie żywienia zbiorowego w szkołach jako niezbędnego elementu ochrony zdrowia młodego pokolenia i nadanie mu odpowiedniej rangi u władz lokalnych, postaranie się o sponsorów na wyasygnowanie kwot na jego właściwą realizację.
2. upowszechnienie działań edukacyjnych wśród kadry pedagogicznej szkół, rodziców a przede wszystkim osób zajmujących wysokie stanowiska we władzach lokalnych, na temat znaczenia żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży
3. zobowiązanie szkół do realizacji żywienia zbiorowego

4. poprawy bazy żywieniowej w szkołach

5. propagowanie i upowszechnianie w środowiskach szkolnych prawidłowych wzorców w zakresie racjonalnego żywienia.

4. WNIOSKI

Wobec przytoczonych informacji o aktualnym niezadowalającym stanie zdrowia dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w Polsce, o znaczeniu posiłków spożywanych w czasie pobytu dzieci w szkołach, o niedostatecznym organizowaniu posiłków szkolnych należy zmobilizować wszelkie możliwości celem uruchomienia sieci stołówek szkolnych prawidłowo zorganizowanych, przygotowujących pełnowartościowe posiłki.

Ze względu na fakt, że większość matek pracuje zawodowo poza domem należałoby obok tzw. śniadań szkolnych organizować przede wszystkim posiłki obiadowe.

Realizacja prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży w szkołach zależy od zaangażowania i kompetencji osób odpowiedzialnych za żywienie tj. od dyrekcji szkół, grona pedagogicznego, personelu medycznego szkół, komitetów rodzicielskich, a przede wszystkim od czynników ekonomicznych.

W przypadku braku możliwości organizacyjnych i technicznych lub braku odpowiedniego zaplecza żywieniowego należy stymulować szkoły do realizacji innych, prostych form żywienia stosownie do istniejących warunków.

W obecnej trudnej sytuacji ogólnej korzystnym byłoby organizowanie przygotowania obiadów szkolnych według wypróbowanych wzorców zagranicznych tj. tzw. „kuchni-matek”, czy tzw. „catering”, które polegają na tym, że w dzielnicy dużego miasta, czy terenie kilku czy jednej gminy ziała duży zakład przygotowujący posiłki dla np. kilku tysięcy osób. Gotowe posiłki są rozprawdane do kilku szkół, o odpowiedniej porze. Zorganizowanie tego sposobu żywienia dzieci ma wiele pozytywnych w realizacji racjonalnego żywienia w aspekcie organizacyjnym, zdrowotnym i ekonomicznym.

Wprowadzenie systemu „cateringowego” zapewni:

a/ zgodnie z zasadami prawidłowego żywienia planowanie, przygotowywanie, dystrybucje posiłków dla dużej liczby uczniów,

b/ spożywanie posiłków we właściwej porze dnia,

c/ wdrażanie wśród uczniów prawidłowych nawyków żywieniowych,

d/ mniejsze straty składników pokarmowych surowców użytych do przygotowania posiłków poprzez

zapewnienie nowoczesnego sprzętu i urządzeń wykonanych z odpowiednich materiałów zarówno do sporządzania

posiłków jak i ich dystrybucji,

e/ uzyskanie lepszych wyników ekonomicznych ponieważ stwierdzono, że przy większej liczbie konsumentów można wyżyć lepiej i taniej oraz prawdopodobnie możliwe

zatrudnienie mniejszej ilości personelu kuchennego na skutek zmechanizowania większości prac,

f/ łatwe utrzymanie dobrego stanu higienicznego sprzętu i urządzeń zakładu żywienia zbiorowego, wyprodukowanych z odpowiednich materiałów, które mają wpływ na wartość zdrowotną posiłków i przyczyniają się do eliminacji zatruc pokarmowych.

Poniesione koszty na zorganizowanie wyżej omawianego przedsięwzięcia nie mogą być porównywalne z „korzyściami” jakie powinny zaistnieć w zakresie zdrowia dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół, w których istnieją możliwości spożywania obiadów w czasie pobytu dzieci w szkole.

Stwierdza się, że żywienie dzieci i młodzieży w szkołach powinno być traktowane jako istotny element ochrony zdrowia młodego pokolenia.

Należy przypomnieć zasadę, że lepiej - łatwiej i taniej jest zapobiegać występowaniu schorzeń, aniżeli je leczyć.

Prof. dr hab. Anna Międzobrodzka jest Kierownikiem Katedry Żywienia Człowieka Wydziału Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Krakowie oraz członkiem Komitetu Żywienia Człowieka VI Wydziału Nauk Medycznych PAN w Warszawie. Niniejszy raport przygotowany został przy użyciu funduszy otrzymanych z Academy of Educational Development, Inc., finansowanej przez United States Agency for International Development (Agencję Rządu USA ds. Rozwoju Międzynarodowego) na mocy umowy nr 181 0032-A-00-5002-00 w ramach Projektu Democracy Network for Central and Eastern Europe (Projekt Sieci Demokratycznej dla Europy Środkowej i Wschodniej).

KRZYSZTOF MIKULSKI

Miasta w Internecie

Stowarzyszenie Gmni Małopolski było współorganizatorem odbywającej się od 11 do 14 czerwca w Tarnowie, Konferencji „Miasta w Internecie”.

Była to pierwsza w Polsce i jedna z pierwszych w Europie próba podsumowania doświadczeń związanych z wykorzystaniem sieci Internet przez Samorządy, instytucje i agendy miejskie oraz przedsiębiorstwa komunalne, a także dla celów informacyjnych i promocyjnych. Stanowiła okazję do rozpropagowania dobrych wzorów w tym zakresie.

Pozwoliła na wyznaczenie nowych perspektyw i uświadomienie przedstawicielom władz lokalnych szerokiej możliwości korzystania z Internetu. Podczas konferencji zostały zaprezentowane referaty między innymi twórców stron WWW miast polskich i

zagranicznych, uzupełnione ciekawymi prezentacjami. Szeroko omawiano bariery promocji miast on-line, jak też wykorzystanie sieci przez społeczności lokalne.

Agencja Rozwoju Komunalnego, reprezentowana przez Krzysztofa Cichońskiego, Romana Dziekońskiego i Waldemara Dobrzyńskiego, przedstawiła możliwości wykorzystania Internetu do korzystania przez gminy z Systemu Baz Danych Komunalnych. Przedstawiła również ogólną koncepcję Systemu Baz. Będzie on działał lokalnie w ARK i umożliwiał dostęp do zgromadzonych w nim danych o poszczególnych gminach, grupach gmin oraz wyników analiz.

PODSTAWOWYMI BAZAMI PROJEKTU BĘDĄ

- baza danych o projektach inwestycyjnych, kosztach tych projektów i źródłach finansowania inwestycji,
- baza danych o kosztach jednostkowych budowy i eksploatacji obiektów infrastrukturalnych.

turalnych.

- baza danych o finansach gmin i analizie budżetu,

- baza danych o prognozach dochodów i wydatków oraz długoterminowym finansowaniu projektów inwestycyjnych.

Jedną z ciekawszych prezentacji był pokaz łączności satelitarnej w organizacji wideokonferencji samorządowych, przygotowany przez Tadeusza Lisa z Instytutu Podstawowych Problemów Techniki Polskiej Akademii Nauk. Unaoczniał on możliwości płynące z wykorzystania sieci Internet do tworzenia rozproszonych systemów pracy zespołowej dla potrzeb samorządu terytorialnego. Referat uzupełniony był specjalnym pokazem. Zaprezentowano relatywnie niedrogie i nowe rozwiązania kanałów łączności satelitarnej nowego typu. Może to być dobre rozwiązanie dla gmin które borykają się z łącznością telefoniczną dla potrzeb Internetu.

Była to najlepiej zorganizowana konferencja, w jakiej brałem udział, zarówno pod względem logistycznym jak i merytorycznym.

„Wspólnota” informować będzie o rezultatach Konferencji i działalności Małopolskiego Centrum Internetu Małopolska OnLine.

Informacje o wynikach Konferencji można uzyskać także w Tarnowie

Centrum Informacji Tarnów
2000plus
Rynek 9
33 100 Tarnów
tel/fax 014 26 43 00

PROTEST STOWARZYSZENIA GMIN MAŁOPOLSKI PRZECIW LIKWIDACJI REGIONALNYCH PROGRAMÓW INFORMACYJNYCH TELEWIZJI PUBLICZNEJ

W związku z przedstawionymi Zarządowi TVP S.A. propozycjami zlikwidowania popołudniowych lokalnych programów informacyjnych, Stowarzyszenie Gmin Małopolski wyraża następujące stanowisko;

1. Sprzeciwiamy się takim sposobom prezentowania problematyki lokalnej, która prowadzi do likwidacji programów lokalnych tj. przygotowywanych w regionalnych ośrodkach Telewizji Publicznej. Przedstawiona aktualnie propozycja jest formą scentralizowania działalności informacyjnej TVP. W miejsce kilkunastu regionalnych 20 minutowych programów informacyjnych nadawany miałby być, z Warszawy (!), jeden 20 minutowy program ogólnopolski dla 49 województw.

2. Pomysł utworzenia ogólnopolskiego programu informującego o problematyce regionalnej i lokalnej, który był zresztą zgłaszany przez organizacje samorządowe zrzeszone w Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich, może być generalnie zaakceptowany, jako realizacja naszego postulatu przekształcenia II Programu TVP w sieć programów regionalnych we współwłasności po połowie Skarbu Państwa i Samorządów Terytorialnych. Prezentacja problematyki regionalnej nie może odbywać się jednak kosztem aktualnie istniejących programów informacyjnych. Dla odpolitycznienia tych programów powinny być one nadawane na stałe (a nie tylko przed wyborami) z np. Krakowa, z większą prezentacją danego regionu kolejno z: Katowic, Wrocławia, Poznania, Gdańska.

3. Popołudniowe programy informacyjne lokalne przygotowywane w ośrodkach regionalnych cieszą się wysokim stopniem oglądalności, większym od Programu I TVP i z reguły są dobrze odbierane przez telewidzów.

4. W nawiązaniu do zgłaszanych przez Federację Związków i Stowarzyszeń Gmin Polski postulatów, (szczególnie w czasie Konferencji Telewizja Publiczna a Samorząd Terytorialny) odnośnie decentralizacji Telewizji Publicznej, ponownie wnioskujemy o stworzenie ogólnopolskiego programu dla prezentacji problematyki lokalnej, przygotowywanego i nadawanego z wybranego ośrodka regionalnego (np. w Krakowie) lub na przemian z ośrodków regionalnych, niezależnie od dotychczasowych regionalnych programów informacyjnych.

List Prezesa Zarządu Spółki Telewizja Polska S.A. Ryszarda Miazka do Kazimierza Barczyka, Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski z dnia 21 kwietnia 1997 roku.

Szanowny Panie Przewodniczący,

Z uwaga przeczytałem Pańskie pismo z dnia 8 kwietnia br. zawierające stanowisko w sprawie lokalnych programów informacyjnych realizowanych przez Oddziały Terenowe TVP.

Pragnę zapewnić Pana Przewodniczącego, że koncepcja likwidacji regionalnych programów informacyjnych jest mi całkiem obca. Zarząd TVP - S.A. nie rozważał takiej ewentualności. Wstępnie dyskutowano jedynie nad projektem połączenia „Panoramy” emitowanej o godzinie 18.00 z programami lokalnymi, które zachowałyby dotychczasowy kształt i czas trwania. Pomysł ten nie wyszedł jednak poza stadium wstępnych dyskusji, nie doszło nawet do kontaktu z dyrektorami OTV, co stanowi podstawowy warunek zmian programowych.

Niestety z przykrością stwierdzam, że prasa przekazała zniekształconą wersję dyskusji prowadzonej w redakcji „Panoramy”, co wywołało zrozumiałe, choć nieuzasadnione zaniepokojenie opinii publicznej.

Mam nadzieję, że moje wyjaśnienia rozwiały Pańskie obawy. Zapewniam, że - podobnie jak Pan - jestem gorącym orędownikiem telewizji lokalnych, spełniających bardzo ważne funkcje polityczne, kulturotwórcze, którym telewizja centralna nie jest w stanie sprostać.

Z wyrazami szacunku
Ryszard Miazek

**LIST DYREKTORA GABINETU MINISTRA
SPRAW ZAGRANICZNYCH do Zarządu
Stowarzyszenia Gmin Małopolski
z dnia 23 lipca 1997 roku.**

Szanowny Panie Przewodniczący

Dziękuję za przekazane Ministrowi Spraw Zagranicznych p. Dariuszowi Rosatiemu informacje o udziale Stowarzyszenia Gmin Małopolski w kontaktach międzynarodowych.

Z zainteresowaniem zapoznaliśmy się z relacją z pobytu Stowarzyszenia Samorządów Małopolski na Ukrainie (16-22.06 br.), jak też z zapowiedzią zorganizowania w Krakowie Międzynarodowej Konferencji Samorządowej „Współpraca samorządów lokalnych państw Grupy Wyszehradzkiej”.

W przekonaniu Ministerstwa Spraw Zagranicznych bezpośrednia współpraca ośrodków lokalnych i regionalnych z ich zagranicznymi odpowiednikami, zwłaszcza z krajów sąsiedzkich, wpisuje się w założenia polityki zagranicznej państwa, wzbogaca sferę działań zmierzających do integracji naszego kraju w strukturach ogólnoeuropejskich.

Mając na uwadze powyższe oraz koordynacyjną funkcję Ministra SZ w stosunkach z zagranicą z zadowoleniem przyjmujemy zaproszenie do udziału w konferencji w Krakowie w dniach 9-10 października br.

Upriejmi informuję, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych na ww. konferencji reprezentował będzie p. Bolesław Kulski – pełnomocnik Ministra SZ ds. współpracy z terenowymi organami rządowymi i samorządowymi.

Z wyrazami poważania
Janusz Niesyto

**List Ministra Gospodarki do Stowarzyszenia
Gmin Małopolski z dnia 11 lipca 1997 roku.**

W związku z przesłaniem uchwały Zarządu Stowarzyszenia Gmin Małopolski z dnia 27 czerwca br. w sprawie utworzenia sieci specjalnych stref ekonomicznych w Małopolsce na ręce Pana Premiera upriejmi informuję, że realizacja uchwały w pełnym zakresie nie jest możliwa.

Na etapie rozważań jest skierowanie wniosków do Rady Ministrów o ustanowienie stref m.in. tarnobrzesckiej i starachowickiej, decyzje w tej sprawie podejmę w bieżącym miesiącu, po rozpatrzeniu przez Komitety Polityki Regionalnej i Ekonomicznych Rady Ministrów „Założeń funkcjonowania i tworzenia specjalnych stref ekonomicznych w Polsce”.

Jednocześnie proszę zwrócić uwagę, że uzasadnienie tworzenia pięciu stref w Małopolsce jest co prawda przekonujące, lecz przystaje ono do praktycznie wszystkich regionów Polski, co w sumie oznaczałoby utworzenie jeszcze co najmniej 20 stref. Nie jest to możliwe z wielu względów, a najważniejsze z nich to określone ograniczenia możliwości stosowania pomocy państwa w świetle naszych umów międzynarodowych.

Z wyrazami szacunku
Wiesław Kaczmarek

**Fragment listu Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich
do Jarosława Kalinowskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów RP
z dnia 16 czerwca 1997 roku.**

Po zapoznaniu Rady Federacji z pismem Pana Premiera, na przedstawiciela Federacji do prac w Komitecie Regionalnym Rady Ministrów wyznaczono Bronisławę Lachowicz – Prezesa Stowarzyszenia Gmin Regionu Wielkopolski.

**List Departamentu Finansów Samorządu
Terytorialnego Ministerstwa Finansów do
Stowarzyszenia Gmin Małopolski z dnia 15
lipca 1997 roku.**

Odpowiadając na stanowisko Stowarzyszenia Gmin Małopolski i Związku Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw, przyjęte na wspólnym posiedzeniu Zarządów w dniu 9 maja 1997 roku w Krakowie w sprawie obciążenia gmin podatkiem VAT w związku z wnoszeniem majątku do komunalnych spółek handlowych, Ministerstwo Finansów upriejmi informuje, że zostało wydane rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 czerwca 1997 r., zmieniające rozporządzenie w sprawie wykonania przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym.

Zmiana, wprowadzona w tym rozporządzeniu, polega na dodaniu w par. 73 – Zwalnia się od podatku od towarów i usług – punktu 2a w brzmieniu:

„2a) wkłady niepieniężne (aporty) wnoszone do spółek prawa handlowego i cywilnego,”.

O zmianie cyt. rozporządzenia wszystkie gminy zostały poinformowane pismem Ministerstwa Finansów z dnia 13 czerwca 1997 r. Nr ST1-440-354/97 (kopia pisma w załączeniu).

Wicedyrektor Departamentu Finansów
Samorządu Terytorialnego
Jerzy Kurowski

**List Zarządu Miasta Przemysła do Stowarzyszenia
Gmin Małopolski z dnia 29 lipca 1997 r.**

Zarząd Miasta Przemysła pragnie poinformować, że wyraża swój zdecydowany sprzeciw w sprawie wprowadzenia do szkół podstawowych na terenie miasta Przemysła przedmiotu „wiedza o życiu seksualnym człowieka”. Naszym zdaniem wprowadzenie tego przedmiotu będzie miało negatywny wpływ na wychowanie młodzieży. Stoimy na stanowisku, że wyodrębnienie przedmiotu uczącego o wychowaniu seksualnym człowieka z ogólnego cyklu wychowawczego ucznia nie jest dobrym rozwiązaniem. Szkoła w swoich programach nauczania powinna zajmować się problemami szacunku do życia ludzkiego od poczęcia do naturalnej śmierci, oraz wychowania do życia w rodzinie i do odpowiedzialnego rodzicielstwa. Szczegółowa wiedza o ludzkiej płciowości i środkach świadomej prokreacji powinna być pozostawiona rodzicom. Zwracamy się do Stowarzyszenia o wystąpienie do Ministerstwa Edukacji Narodowej o nie wprowadzanie tego przedmiotu do szkół podstawowych.

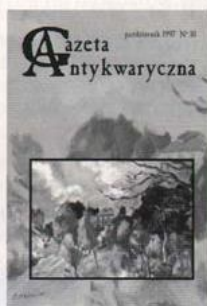
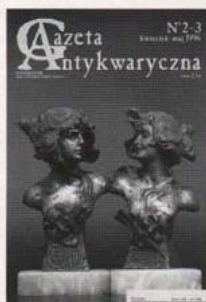
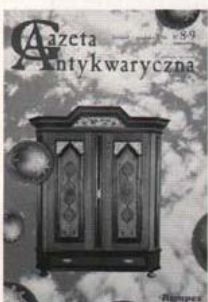
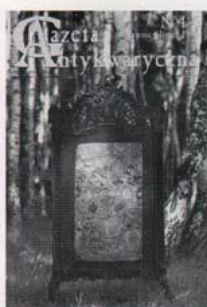
Przewodniczący Zarządu
Miasta Przemysła
mgr Tadeusz Sawicki
Członek Zarządu Miasta
Przemysła
mgr Robert Rybotycki

Gazeta Antykwaryczna

31-006 Kraków, ul. Grodzka 6 Ip.
poniedziałek-piątek 9.00-16.00
tel. 012 421 38 03, tel./fax 012 421 54 69

Poszukujemy wszelkich informacji o zabytkowych dworach, pałacach znajdujących się na terenie całego kraju.

Szczególnie drogi jest nam los starych, niejednokrotnie przez lata zaniedbanych, budynków. Każdy z nich ma swoją historię i musi podlegać szczególnej ochronie. Starych obiektów nie wolno nam niszczyć lub pozwalać im popaść w ruinę. Naszym obowiązkiem jest je ratować, nie pozwalając, żeby straszyły swoim wyglądem, reštaurować, wpasowywać nowe elementy, zmieniać ich funkcję. **GAZETA ANTYKWARYCZNA** rozumiejąc te problemy, chce udostępnić swoje łamy i drukować wszelkie informacje na temat opuszczonych zabytkowych miejsc.

Nasza gazeta dociera do antykwariuszy, kolekcjonerów i wszystkich miłośników starej sztuki, którym nieobojętne są losy naszego dziedzictwa.

Zainteresowani jesteście zamieszczaniem zarówno ogłoszeń jak i obszerniejszych informacji na temat zabytkowych nieruchomości.

Jesteśmy z wami już 2 lata

SZANOWNI PAŃSTWO

Stowarzyszenie Gmin Małopolskich oraz wydawnictwo KHK ma zaszczyt poinformować, że w przygotowaniu znajduje się seria wydawnicza poświęcona lokalnym ośrodkom życia kulturalnego i gospodarczego. Każda książka serii zawierać będzie zarówno stare jak i nowe fotografie, reprints widokówek, opisy historii i współczesności miasta, ich roli pełnionych w życiu lokalnych wspólnot. Wiele miast, niegdyś odgrywających ważne role polityczne, kulturalne i gospodarcze, teraz znajduje się na uboczu głównych szlaków turystycznych i na dalekich kartach historycznych opracowań. Naszym celem jest przybliżenie historii i teraźniejszości tych spośród nich, które mają bogate tradycje, ciekawą ofertę turystyczną i plany inwestycyjne. Uważamy, że ważne jest utrwalanie dla współczesnych i potomnych wielkiej historii małych ojczyzn, promowanie ich walorów turystycznych i gospodarczych. Sądzymy, że jest to ważne nie tylko dla obecnych mieszkańców, ale też istotne dla wszystkich tych, którzy są zainteresowani życiem Polski lokalnej. Nasza firma posiada bogatą dokumentację fotograficzną, w gronie stałych współpracowników mamy zarówno historyków jak i geografów. Blisko współpracujemy ze stowarzyszeniami fotografików i agencjami fotograficznymi. Z okazji wizyty Ojca Świętego w Skoczowie w 1995 roku wydaliśmy przy współpracy z tamtejszym magistratem książkę poświęconą tej miejscowości. Zwracamy się z zapytaniem, czy jesteście Państwo zainteresowani współpracą w wydaniu książki poświęconej Waszej gminie. Jesteśmy otwarci na wszelką współpracę z osobami, które z wewnętrznej pasji zajmują się dokumentacją historii i współczesności Waszej małej ojczyzny a mają problemy w nadaniu im edytorskiego kształtu.

Aby zachęcić do wydania Albumu o Waszej gminie otwieramy we „Wspólnocie Małopolskiej” dział „Dawne czasy - dzisiejsze miejsca”. Zachęcamy do nadsyłania starych zdjęć i widokówek, ich opisów. Z przyjemnością opublikujemy też ich współczesny wygląd. Jesteśmy przekonani że podobne publikacje staną się chlubą gmin szcycących się długą tradycją, dostarczą mieszkańcom wielu wzruszeń a gminy przekonają o celowości wydania albumu w naszej serii.

Oto nasz adres

KHK

ul. Dunajewskiego 6/406
31-133 Kraków
tel. 422 06 95, tel/fax 422 74 90

cd. ze strony 17

- Najpierw powinno się tworzyć ramy ustrojowe, czyli między innymi dokończyć reformę samorządową, a później szybko reformować poszczególne dziedziny usług publicznych. Niestety, zahamowanie reform ustrojowych sprawiło, że wcześniej zaczęto dopominać się reformy poszczególnych sfer budżetowych.

- Jednak solidarnościowy projekt ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, skierowany do Sejmu przez prezydenta Lecha Wałęsę, był - podobnie jak projekt rządowy - całkowicie oderwany od reformy samorządowej.

- Projekt ustawy przygotowany przez Związek Zawodowy „Solidarność” w zasadniczej swej konstrukcji, czyli autentycznej niezależności proponowanego tam systemu ubezpieczeniowego (kas chorych) od administracji rządowej oraz bieżących przetargów politycznych, zyskał duże uznanie środowisk samorządowych, w tym Unii Metropolii Polskich. W przeciwieństwie do projektu rządowego „Solidarność” proponowała zapis mówiący o ustawowym określeniu sposobu wyrównania w budżetach gmin strat wynikających z obniżenia podatku od osób fizycznych, w związku z przeniesieniem części tego podatku w poczet składek na ubezpieczenia zdrowotne. Ustawa, przeferowana ostatecznie w parlamencie przez koalicję rządową, stworzyła groźbę utraty przez gminy tej części dochodów, ponieważ nie przewiduje ona dla nich rekompensat.

Trzeba też przypomnieć, że projekt solidarnościowy prezydent skierował do Sejmu 12 lipca 1995 roku, gdy nie było jeszcze ustawy o dużych miastach, na podstawie której dużą część placówek służby zdrowia przejęły samorządy miejskie.

Dziś AWS powinien godzić rzeczywistość samorządową ze zmianami wielkich systemów usług publicznych: ochrony zdrowia, kultury, oświaty.

- W sferze oświaty, jednym z podstawowych postulatów formułowanych

przez samorządy jest to, żeby Karta Nauczyciela (przejęta z dawnego ustroju) nie blokowała ich samodzielności. Jaki jest stosunek AWS do tej sprawy?

- Nauczycielom bardziej niż na Kartę zależy na dobrych zarobkach, zaś odbiorcom nauczycielskich usług - czyli uczniom i ich rodzicom - na dobrym wychowaniu i kształceniu. Nauczyciele przekonali się, że w szkołach samorządowych pracuje się w lepszych warunkach i na ogół lepiej się płaci. Poprzez proponowane przez AWS wprowadzenie bonów oświatowych i możliwość swobodnego wyboru szkoły nie tylko przywrócimy rodzicom prawo do decydowania o kierunku wychowania i kształcenia dzieci oraz umożliwimy rozwój różnych form szkolnictwa, ale także spowodujemy bardziej efektywne wykorzystanie środków.

- Od zmiany systemu podatkowego w 1991 roku ma miejsce praktyka uszczuplania dochodów gmin - zwłaszcza przez dodawanie zadań bez środków. Czy i jak można zrekompensować gminom utracone dochody?

- Gdyby samorządy przejęły odpowiednio wcześniej wszystkie możliwe zadania wraz ze środkami, nie zreformowana administracja rządowa nie miałaby tytułu do sięgania po pieniądze samorządów. Zahamowanie reform kosztuje wszystkich. Ale w zdrowym państwie należy gminom zapewnić taki poziom dochodów, który będzie uwzględniał wszystkie zmiany, czyli wszystkie ewentualne straty. Trzeba szybko przeprowadzić analizę, które gminy straciły i odpowiednio zmodyfikować ustawę określającą system finansów gmin. Myślę, że to zadanie wiąże się z problemem kategoryzacji.

- Od kilku lat gminy postulują wprowadzenie podatku od wartości nieruchomości. Samorządy, w wyjątkowej zgodności z Ministerstwem Finansów, dopracowały się pakietu projektów ustaw umożliwiających zastąpienie dotychczasowego podatku od nieruchomości nowym. Jednak prace nad tymi ustawami zostały zablokowane. Jaki będzie stosunek AWS do tych projektów?

- Podatek katastralny jest całkow-

icie samorządowym podatkiem. Stosuje się go na całym świecie. W Polsce lekceważący stosunek władz komunistycznych do prawa własności sprawił, że baza naliczania takiego podatku - czyli kataster i mapa wartości nieruchomości nie były prowadzone. Trzeba to przywrócić. Gminy, ustanawiając wysokość stawek takiego podatku, zakres stosowanych ulg, ugruntowują swoją samodzielność, ale także stopień odpowiedzialności wobec mieszkańców. Przesadne obciążenia podatkowe będą weryfikowane w kolejnych wyborach samorządowych.

- Z czego mają być finansowane kolejne szczeble samorządu? Jak wpłynie to na obecny system finansów gmin?

- Jeśli w programie AWS mówimy o wzmocnieniu gmin, to oczywiście jest, że finanse kolejnych stopni samorządowych nie mogą naruszać ich finansów. Wprost przeciwnie, jak wcześniej powiedziałem, należy gminom zrekompensować ich straty w poziomie dochodów. System finansów samorządowych, obejmujący wszystkie szczeble samorządu, musi być tak skonstruowany, by gwarantował jednostkom (gminom, powiatom, województwom) trwałe źródła dochodów. Wiemy, że to, co w miastach będzie znaczącym źródłem dochodu, w gminach wiejskich może być znikomym - na przykład podatek dochodowy od osób prawnych. Trzeba więc system dostosować do różnych kategorii gmin. W przypadku powiatów, miast wydzielonych z powiatów czy też województw być może warto sięgnąć po udział w podatku od towarów i usług (VAT). Pamięając o mechanizmach wyrównawczych w stosunku do najsłabszych jednostek, nie można jednocześnie stwarzać sytuacji, w których samorządom nie będzie się opłacało być gospodarnym i przedsiębiorczym.

- Czy AWS poprze takie propozycje zapisów w regulaminie Sejmu i Senatu, które pozwolą zinstytucjonalizować samorządowy lobbing parlamentarny, czyli wprowadzić obowiązek zasięgnięcia opinii samorządów na każdym etapie procesu legislacyjnego w stosunku do ustaw dotyczących obszarów działania

samorządów?

- Samorząd lokalny i regionalny jest znaczącą częścią władzy wykonawczej w państwie, której chcemy powierzyć realizację większości zadań publicznych. Stąd wysłuchanie opinii przedstawicieli samorządów w istotnych dla nich sprawach jest koniecznością na każdym etapie prac legislacyjnych. Odpowiedzialność za ostateczny kształt rozstrzygnięć ustawowych i tak spoczywać będzie na parlamencie, ale każdy odpowiedzialny parlamentarzysta powinien wsluchiwać się w głos samorządów. Wymagać to będzie także odpowiedniej samoorganizacji samorządów, by skutecznie mogły artikulować swoje opinie.

- Od 1992 roku kolejne zmiany ustaw dotyczących gospodarki nieruchomościami powodowały erozję mienia komunalnego - nawet wbrew orzeczeniom Trybunału Konstytucyjnego. Czy AWS poprze postulaty samorządów, zmierzające do odwrócenia tego trendu? Chodzi na przykład o możliwość przejmowania przez gminy własności lokalnej infrastruktury energetycznej, służącej realizacji ich zadań własnych?

- Samorządy muszą być wyposażone w środki realizacji nałożonych na nie zadań - także w niezbędny majątek. W samodzielności gmin mieści się również odpowiedzialność za to, czy taki majątek będzie poddany dalszym przekształceniom własnościowym i czy spowodują one obniżenie cen za usługi, na przykład dostarczaną energię.

Od 1994 roku zmiany przepisów uwłaszczeniowych nie tylko godziły w gminy, ale także naruszały najbardziej elementarne poczucie sprawiedliwości społecznej. To, co zabierano gminom - przekazywano instytucjom nomenklatury dawnego ustroju. My nie tylko chcemy zahamować proces grabienia majątku komunalnego, ale także całego majątku narodowego, poprzez stworzenie warunków do rzeczywistego powszechnego uwłaszczenia i reprivatyzacji.

Na zakończenie tej rozmowy o samorządzie, chcę stwierdzić krótko: dla AWS silny samorząd to silna Polska.

Przedruk za Tygodnikiem „Wspólnota” z 16.08.1997

Zapraszamy na X Krakowskie Targi Budownictwa „JESIEŃ 97” pod patronatem Stowarzyszenia Gmin Małopolski

W dniach 18 do 21 września 1997 roku w Krakowie na terenach Centrum Targowego - Chemobudowy - Kraków S.A. przy ul. Klimeckiego 14 odbędą się jubileuszowe X Krakowskie Targi Budownictwa „JESIEŃ 97”.

W targach weźmie udział około 450 wystawców z całej Polski, jak również przedstawiciele firm zagranicznych.

Organizowane przez Centrum Targowe targi budownictwa są największą imprezą tej branży w Małopolsce.

Cieszą się one coraz większym zainteresowaniem ze strony wystawców jak i osób odwiedzających targi.

Do dyspozycji wystawców organizatorzy przygotowali powierzchnię 7000 m² w pięciu pawilonach oraz 6000 m² terenów otwartych.

Oferta targowa obejmuje wszystko co związane jest z budownictwem i wyposażeniem domów i mieszkań, od materiałów, przez najnowocześniejsze technologie, na narzędziach, maszynach i usługach kończąc.

Targom towarzyszyć będą seminaria i pokazy organizowane przez poszczególne firmy.

Organizatorzy z myślą, szczególnie o przedstawicielach Gmin Małopolski przygotowują w drugim dniu trwania Targów tj. 19.09.97 r. cykl seminariów, których tematem wiodącym będzie nowoczesne, energooszczędne budownictwo mieszkaniowe.

Zaprezentowane zostaną typowe projekty domów jednorodzinnych oraz nowoczesne technologie budowlane m.in. systemy: Thermomur, Techbud, Ytong, Hebel.

Tradycyjnie wybrany będzie najlepszy wyrób prezentowany na targach w czterech kategoriach: technologie i materiały budowlane, technologie i materiały instalacyjne, technologie oraz materiały wykończeniowe wnętrz, maszyny, urządzenia i narzędzia budowlane.

Organizatorzy przewidują dużą frekwencję osób odwiedzających. Na wiosenną edycję targów przybyło ponad 20 tys. osób.

Zmyślą o wszystkich zainteresowanych targami uruchomione zostanie bezpłatne połączenie autobusowe na trasie: Dworzec Główny PKP - Centrum Targowe - Chemobudowa.

Targi trwać będą od czwartku do niedzieli w godzinach od 10.00 do 18.00

X Krakowskie Targi Budownictwa „JESIEŃ 97”
Centrum Targowe - Chemobudowy - Kraków S.A.
ul. Klimeckiego 14

18 do 21 września 1997 roku w Krakowie
tel. 012 56 14 66, 012 23 56 17, fax 012 56 19 76

WSPÓŁPRACA SAMORZĄDÓW LOKALNYCH PAŃSTW GRUPY WYSZEHRADZKIEJ

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA SAMORZĄDOWA

Kraków, 9-10 października 1997

Wawel-Magistrat m. Krakowa

*Stowarzyszenie Gmin Małopolski,
we współpracy z Federacją Związków
i Stowarzyszeń Gmin Polskich
organizuje w dniach od 9 do 10
października 1997 roku
międzynarodową Konferencję sa-
morządową
„Współpraca samorządów
lokalnych państw
Grupy Wyszehradzkiej”*

Celem Konferencji jest nawiązanie
współpracy między organizacjami
biorącymi udział
w Konferencji, a przez to stworzenie
warunków do bezpośredniej
współpracy partnerskiej gmin
z Polski, Czech, Słowacji, Słowenii,
Węgier i Ukrainy.

Biuro organizacyjne Konferencji
31 004 Kraków
ul. Grodzka 28
tel 012 16 14 82
fax 012 21 93 12

KONKURS DLA REDAKTORÓW PRASY LOKALNEJ ROZSTRZYGNIĘTY

Stowarzyszenie Gmin Małopolski z siedzibą w Krakowie współpracując z Tygodnikiem Samorządu Terytorialnego „Wspólnota” i Academy for Educational Development ogłosiło Konkurs dla redaktorów prasy lokalnej na najciekawszą publikację o jednostkach pomocniczych gminy dzielnic, osiedli, sołectw w Małopolsce.

Do konkursu zgłoszono kilkadziesiąt prac - artykułów opublikowanych na łamach lokalnej prasy. Zgłoszone do Konkursu materiały (reportaże, wywiady i in.) informują o różnych formach aktywności podejmowanych przez mieszkańców gmin w ramach sołectw, dzielnic i osiedli.

SGM proponuje przyznać dwie równorzędne nagrody dla autorów następujących publikacji.

Wiadomości Morawickie (14.04.1997, nr 59)
„Wspólnie można zrobić wszystko”, autor

SŁAWOMIR OLEJARCZYK

Gazeta Lokalna Rady Dzielnic IV m. Krakowa (marzec 1997, nr 51) „Statutowa samorządność”, autor

ZENON SUŁEK

Autorzy najlepszych prac otrzymają od SGM nagrody pieniężne.

Ponadto Tygodnik Samorządu Terytorialnego Wspólnota postanowił wyróżnić

TOWARZYSTWO MIŁOSNIKÓW ZIEMI BRZOSTECKIEJ W BRZOSTKU

- wydawcę „Wiadomości Brzosteckich” - za ogół działań podejmowanych przy tworzeniu i utrzymywaniu lokalnej Gazety.

Nagrodzone prace zostaną opublikowane na łamach ogólnopolskiego Tygodnika „Wspólnota” i w kwartalniku wydawanym przez SGM „Wspólnota Małopolska”.

Organizatorzy dziękują wszystkim uczestnikom Konkursu za zainteresowanie i nadesłanie interesujących materiałów. Wszystkie one ukazują ogrom aktywności społecznej podejmowanej w osiedlach, dzielnicach, sołectwach i wioskach.

KONGRES SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO RP

Kraków, 10-11 października 1997 roku

/ ZAŁOŻENIA I PROGRAM/

Zgodnie ze swoim Statutem Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich ma na celu wspieranie idei samorządu terytorialnego m.in. poprzez reprezentowanie gmin we wszystkich sprawach uznanych za wspólne na forum ogólnopolskim i międzynarodowym.

W Programie Federacji przyjętym przez Radę zapowiedziano organizację dorocznych spotkań przedstawicieli środowisk samorządowych dla omawiania istotnych problemów dotyczących samorządu terytorialnego oraz wyrażenia stanowisk i podjęcia uchwał w sprawach samorządu.

Kongres Samorządu Terytorialnego RP jest realizacją zadań Federacji wynikających ze Statutu i Programu.

Kongres jako spotkanie przedstawicieli gmin, organizacji i związków samorządowych wypowie się w najbardziej istotnych dla samorządu terytorialnego sprawach.

Pod obrady Kongresu w 1997 roku przedkładamy następujące zagadnienia:

1. Decentralizacja ustroju terytorialnego państwa oraz decentralizacja finansów publicznych
2. Regionalne związki i stowarzyszenia gmin, struktury ponadgminne na drodze do integracji Polski z Unią Europejską
3. Związki celowe gmin jako sposób organizacji przestrzeni ponadgminnej
4. Państwo wobec klęsk żywiołowych, system zapobiegania, współdziałanie administracji rządowej i samorządu. Odbudowa gmin dotkniętych powodzią, zadania i kompetencje gmin, rola związków i stowarzyszeń gmin oraz Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich.

W czasie Kongresu zaprezentowany zostanie dar FZiSGP oraz BMB Promotions - założenie konta e-mail dla każdej gminy.

1. ORGANIZACJA KONGRESU

organizator Kongresu: Federacja Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich

współudział: Krajowa Reprezentacja Samorządowych Kolegiów Odwoławczych, Agencja Rozwoju Komunalnego, Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie

patronat prasowy: Tygodnik „Wspólnota Samorządowa”

uczestnicy Kongresu: Prezydenci, Burmistrzowie, Wojtowie, Przewodniczący Rad Gmin, Zarządy Związków i Stowarzyszeń Gmin zrzeszonych w Federacji, Przedstawiciele Związków Komunalnych, Przewodniczący Prezydium Wojewódzkich Sejmików Samorządowych, Sekretarze i Skarbnicy gmin, prasa lokalna,

Komitet Organizacyjny:

Przewodniczący: Kazimierz Barczyk - Przewodniczący Federacji Związków i Stowarzyszeń Gmin Polskich

Wiceprzewodniczący: Czesław Tomalik Przewodniczący - Związek Gmin Śląska Opolskiego
Członkowie Komitetu:

Zygmunt Frankiewicz Przewodniczący - Związek Gmin Górnego Śląska i Północnych Moraw

Jan Olbrycht Przewodniczący - Związek Komunalny Ziemi Cieszyńskiej

Bronisław Lachowicz Przewodniczący - Stowarzyszenie Gmin Regionu Wielkopolski

Marek Skrzypek Przewodniczący - Podhalański Związek Gmin

Józef Hlebowicz Przewodniczący - Stowarzyszenie Gmin Uzdrowiskowych

Stanisław Bodys Przewodniczący - Unia Miasteczek Polskich
 Adam Markowski Przewodniczący - Związek Gmin Jurajskich
 Lech Staniszewski Przewodniczący - Związek Gmin „Pilica”
 Adam Bachleđa-Curuś Przewodniczący - Związek Komunalny „Zimowa Olimpiada 2006”
 Wiesław Byczkowski Przewodniczący - Związek Miast i Gmin Morskich
 Franciszek Werner Przewodniczący Związek Polskich Gmin Zachodnich
 Jerzy Łuba Przewodniczący - Związek Gmin Mazowieckich
 Krystyna Sroka Przewodnicząca - Związek Gmin Warmińsko-Mazurskich
 Antoni Cywiński Przewodniczący - Pomorskie Stowarzyszenie Gmin Wiejskich

Dyrektor Biura Kongresu: Jan Wieczorkowski
 Sekretarz Kongresu: Paweł Stańczyk

2. PROGRAM KONGRESU

piątek, 10.10.1997

10.00 Msza św. na Wawelu - Ks. Kardynał Franciszek Macharski

Magistrat m. Krakowa - obrady, wspólne posiłki

11.30 Otwarcie Kongresu, wystąpienia: Prezesów Związku Miast Polskich, Unii Metropolii Polskich, Unii Miasteczek Polskich, Związku Gmin Wiejskich RP, Przewodniczących Delegacji na Konferencję Samorządów Państw Grupy Wyszehradzkiej

13.30-15.00 przerwa, wspólny posiłek

15.00-18.00 obrady w Zespołach:

- problemowych

I. Ustrojowa pozycja samorządu i przyszłość reformy samorządowej

II. Finanse komunalne (zadania i kompetencje gmin oraz jednostek ponadgminnych w likwidacji skutków powodzi)

III. Współpraca międzynarodowa samorządów

- branżowych

Przewodniczący Rad Gmin, Samorządowe Kolegia Odwoławcze, Związki komunalne, Zarządy związków i stowarzyszeń gmin zrzeszonych w FZISGP

Forum Sekretarzy Gmin, Forum Skarbników, Prasa lokalna

19.00 kolacja

sobota, 11.10.1997

10.00-12.00 kontynuacja prac w zespołach

12.30-14.00 obiad

15.00-17.30 sesja podsumowująca, wystąpienia przewodniczących Zespołów kongresowych, Przewodniczącej Krajowej Reprezentacji Samorządowych Kolegiów Odwoławczych, zaproszonych liderów ogólnopolskich ugrupowań politycznych, Teatr im. Juliusza Słowackiego

19.00 Uroczysty Koncert - Opera „Don Giovanni” W.A. Mozart

niedziela, 12.10.1997 - Międzynarodowe Centrum Kultury (Rynek Gł. 25)

11.00 Kraków 2000 - Europejska Stolica Kultury - prezentacja, konferencja prasowa

W otwarciu Kongresu uczestniczyć będą delegacje zagraniczne (głównie uczestnicy Konferencji „Współpraca samorządów lokalnych państw Grupy Wyszehradzkiej”, odbywającej się w dniach 9-10.10.97 w Krakowie na Wawelu).

Zespoły robocze pracować będą pod kierunkiem Przewodniczących i Moderatorów, którym

powierzone zostanie przygotowanie wstępnych założeń i materiałów do dyskusji. Obsługa prac Zespołów kongresowych - Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji w Krakowie. Miejsce obrad Zespołów: Magistrat m. Krakowa, Uniwersytet Jagielloński, Międzynarodowe Centrum Kultury, Dom Polonii.

Do prac zespołów możliwe będzie także wprowadzenie zagadnień bieżących - zależnie od potrzeb i zainteresowania uczestników.

W czasie sesji podsumowującej zostaną przedstawione komunikaty z prac poszczególnych zespołów. Zespoły przygotowują dokumenty.

Z uwzględnieniem prac zespołów zostanie przygotowany dokument końcowy Kongresu, którego przyjęcie nastąpi w czasie sesji podsumowującej.

Dokument końcowy, kierowany głównie do władz państwowych, winien zawierać stanowisko samorządu terytorialnego w istotnych sprawach publicznych.

Założenia i ostateczna redakcja dokumentu przygotowana zostanie przez Zespół Programowy.

Do wystąpienia w czasie sesji podsumowującej Kongresu zostaną zaproszeni przedstawiciele głównych ugrupowań politycznych.

Informacje i zgłoszenia udziału w Kongresie
/do dnia 30.09.1997/
Biuro Kongresu
ul. Grodzka 28
31 004 Kraków
fax 012 21 93 12, tel. 012/ 16 14 82

II MAŁOPOLSKA KONFERENCJA SAMORZĄDOWA BIELSKO - BIAŁA

„W 100 - lecie Ratusza Bielska Białej”

24-25 PAŹDZIERNIKA 1997 ROKU

Założenia programowe Konferencji

I. MAŁOPOLSKA KONFERENCJA SAMORZĄDOWA

„100 - lecie Ratusza Bielska Białej - prezentacja miasta i regionu”.

„Państwo, samorząd, obywatele - przeciwdziałanie klęskom żywiołowym - wnioski do systemu współdziałania po powodzi w 1996 i 1997 roku”

„Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Małopolska-Śląsk - dyskusja organizatorów i gmin założycieli”

„Służba zdrowia a samorząd terytorialny”

„Internet w gminach - Małopolska On Line”

II. SAMORZĄD TERYTORIALNY W RP A INTEGRACJA Z UNIĄ EUROPEJSKĄ

„Współpraca gmin i regionów w Europie - CEMR (Zgromadzenie Generalne Gmin i Regionów Europy)”

„Współpraca nadgraniczna - Polska, Czechy, Słowacja, doświadczenia gmin bielskich”

„Europejska Karta Regionów”

„Europejska Karta Samorządu Terytorialnego”

„Środki finansowe Unii Europejskiej - propozycje dla gmin”, Komitet Integracji Europejskiej

III. FORUM POLITYKÓW MAŁOPOLSKI

„Decentralizacja państwa w programach partii i ugrupowań”, Forum Polityków Małopolski z udziałem liderów ugrupowań ogólnopolskich

Szczegółowy program i zgłoszenia w Biurze SGM
31 004 Kraków, Grodzka 28
tel/fax 012 21 93 12

DĘBICA

TC DĘBICA S.A. JUŻ OD PONAD PÓL WIEKU JEST
PRODUCENTEM OPON I DĘTEK DO:

samochodów osobowych,
samochodów dostawczych,
samochodów ciężarowych,
maszyn i urządzeń rolniczych,
wózków przemysłowych, motocykli,
motorowerów i rowerów

Firma posiada Europejski System Zapewniania jakości ISO 9001, który gwarantuje, że oferowany produkt reprezentuje światowy standard. Potwierdza on funkcjonowanie w Spółce, systemu Zapewniania Jakości, począwszy od projektowania, badań zakupu, kończąc na produkcji i serwisie. Od grudnia 1995 roku partnerem strategicznym TC Dębica SA jest amerykański koncern The Goodyear Tire & Rubber Company, jeden z największych międzynarodowych potentatów w branży oponiarskiej. Oznacza to uzyskanie przez Dębicę najnowocześniejszej technologii, niepodważalnej jakości oraz obecności w sieci dystrybucji na rynkach całego świata. TC Dębica mając na uwadze dobro klienta stale unowocześnia wzór bieżnika oraz poszerza ofertę o nowe rozmiary opon. Obecna paleta opon do samochodów osobowych obejmuje następujące wzory bieżnika: Dębica VIVO, TERSUS, PRESTO+, FRIGO, a wśród opon dostawczych QUARTET.

TC DĘBICA S.A.
ul. 1 MAJA 1
39-200 DĘBICA

Zespół Opon Osobowych i Dostawczych
tel. (014) 70 28 31 wew 10-17, 10-4.
komertel 039 12 41 66, fax (014) 70 48 41

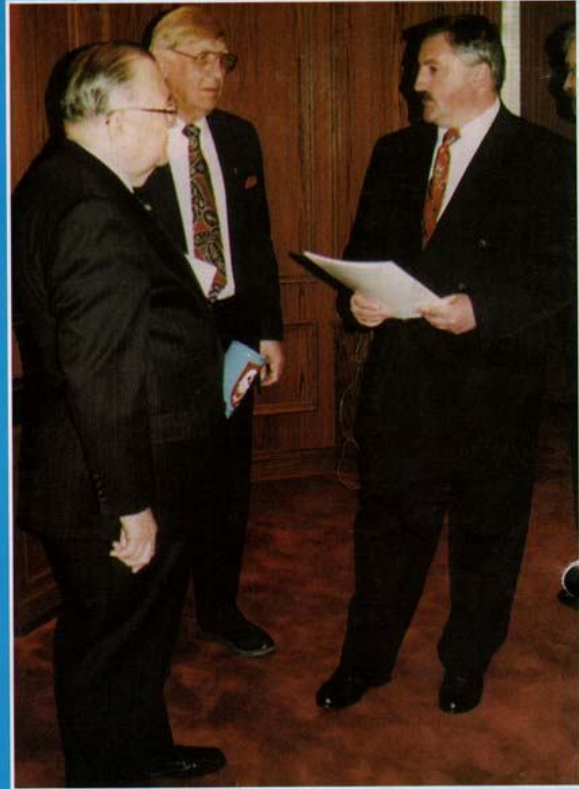

POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ
ODDZIAŁ W DĘBICY

pewny biznes tylko wspólnie
z PZU S.A.

Ostatnio grupa pod przewodnictwem prezesa firmy "ABPOL" **Andrzeja Brzeskiego** (z lewej strony, na zdjęciu z lewej i pierwszy na zdjęciu z prawej strony) i **dra Stafana Słowińskiego** — ordynatora Oddziału Kardiologicznego WSZ w Tarnowie, inicjatorów Stowarzyszenia "Akcja — Koronarografia Serca" przebywała w USA. Spotkali się oni z przedstawicielami Kongresu Polonii Amerykańskiej w Chicago, gdzie w siedzibie KPA rozmawiali z prezesem **Edwardem Moskalem** (zdjęcie prawe, pierwszy z lewej), **mec. Józefem Bulatem** (zdjęcie lewe, stoi z prawej strony), **drem Henrykiem Roztoczyńskim** oraz skarbnikiem Związku Narodowego Polskiego (PNA) **Kazimierzem Musielakiem** (na zdjęciu z prawej strony, stoi w środku). Ponadto delegacja na czele z dyr. **Andrzem Brzeskim** spotkała się z **Ludwikiem Wnękowiczem** — prezesem Kongresu Polonii Amerykańskiej na stan New Jersey oraz przedstawicielem KPA na stan Nowy Jork. Prezes **Andrzej Brzeski** udzielił wywiadów nt. koronarografii m.in. telewizji polonijnej, obejmującej swym zasięgiem trzy stany.

ABPOL
Andrzej Brzeski
ZAKŁAD PRACY CHRONIONEJ

39-221 ŁĘKI GÓRNE Podlesie Machowskie 102
 tel. (0 14) 722446 , (0 14) 722447
 (0 14) 722448 , (014) 722449

CZŁOWIEK ROKU
1 9 9 6

GAZETA
KRAKOWSKA

PRODUCENT ELEMENTÓW OBUDOWY GÓRNICZEJ LAURZAT OSKARA SERCA 1996